APR 12 1955
APR 21 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published Twice Weekly by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel.: Virgina 9-7778.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

WEDNESDAY, APRIL 6, 1955

LATVIJA
AMERIKĀ

27./358. n-rs. TREŠDIEN, 1955. GADA 6. APRĪLĪ 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — A. Zvēriņš, 102-15 85 Drive, Richmond Hill 18, N.Y., U.S.A. Tel. — Virgina 9-7778. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

ĒĢIPTE KĻŪST NEITRĀLA

Kairo. — Tuvojoties Azijas — Afrikas konferencei, Rietumu lielvalstis sāk uztraukties par Ēģiptes nostāju, kas ar Nēru un neitrālismu flirtēdama var izjaukt Vidējo Austrumu aizsardzības plānus.

Indijas ministru prezidenta cenšanās pārvērst Ēģiptes militāro diktatoru neitrālisma sludinātājā jau ir aizgājusi tik tālu, ka Nasers uz galdāmo divu kontinentu konferenci dosies Nēru privātlidmašīnā.

Tā kā Ēģiptei līdz šim nav izdevies apturēt Rietumu centienus Vidējo Austrumu aizsardzībai, kas Ēģiptei atņemtu vadītāju vietu arabu valstu starpā, tad ļoti iespējams, ka Nasers, kaut vai tikai aiz tīras spītības, padodas Nēru neitrālisma vilinājumiem. Cik zināms, tad Nēru centienus aizstāv arī komūnistu Ķīna, kas piesolījusies uzpirkt Ēģiptes kokvilnu, ja vien Ēģipte atsītu Ķīnas komūnistu valdību.

Visumā Nasers tiek uzlūkots kā reālistisks pretkomūnists. Bet Indijas ministru prezidents Nēru un komūnistu Ķīnas ministru prezidents Čuenlajs nevarētu būt izvēlējušies izdevīgāku laiku Ēģiptes sarīdīšanai pret Rietumiem kā pašreiz.

Ēģiptes militārā diktatūra nevar piedot Irānai, ka tā, kā pirmā arabu valsts, atklāti iesaistījusies Rietumu atbalstītajā aizsardzības blokā pret Padomju Savienību. Turcijai Ēģipte pārmet cenšanos atjaunot kādreizējo Otomana imperiju, kas valdīja pār visu arabu pasauli. Sav. Valstis un Anglija tiek apvainotas tādas politikas kultivēšanā, kas ar Vidējo Austrumu aizsardzības paktu palīdzību mēģinās piespiest arabus atzīt Izraēlas valdību.

MAZS SAJUKUMS

SAV. VALSTIS NEGRIB KAROT, BET NEGRIB ARĪ PIEKĀPTIES

Vašingtonā. — Prezidenta Eizenhauera klusēšana Kvēmojas un Matsu salu aizsardzības jautājumā katrā gadījumā liek lauzīt galvas komūnistu Ķīnai, bet tikpat liela galvu lauzīšana notiek arī Sav. Valstīs. Kongress ir noteikti sašķēlies par un pret, kamēr ir arī tādi Kongresa pārstāvji, kas tikai gribētu zināt, kas prezidentam padomā.

Senātors Noulands, republikāņu partijas vadītājs Senātā, stāv par noteiktu nacionālistu plekrastes salu aizsardzību arī tad, ja amerikāņu iejaukšanās būtu zināms risks jauna pasaules kara sākumam. Vienisprātis ar Noulandu ir arī senātors Mekkartijs, kas izsakās, ka demokrati, aizmugurē stāvēdami, Tālajos Austrumos vēlētos panākt Minchenei līdzīgu vienošanos. Mekkartijs pārmeta prezidentam Eizenhaueram, ka viņa kávēšanās paziņot, ka Sav. Valstis salas aizstāvēs, nozīmējot ārkārtīgi nedrošu politikas līniju.

Demokratu partijas pārstāvji visumā ir pret salu aizsardzību. No republikāņiem pie demokratiem pārgājušais senātors Mors nāca ar priekšlikumu, ka Kongresam vajadzētu pieņemt rezolūciju, kas skaidri norādītu, ka Kongress ir pret amerikāņu militāro spēku iesaistīšanu nacionālistu salu aizsardzībā. Nav nekādu izredžu, ka šāda rezolūcija varētu tikt pieņemta, jo demokrati Senātā jau iepriekš vienojās, ka plekrastes salu aizsardzība atstājama prezidenta izšķiršanai un nav iejaucama abu partiju politikā. Neskaidro Sav. Valstu politiku pasvītro senātors Džonsons, demokratu vairākuma vadītājs, kas izteicās, ka esot cilvēki, kuŗi „vēlo ties sākt karu." „Mēs negribam kara partiju uz amerikāņu politiskās skatuves," sacīja Džonsons, „tāpat kā mēs negribētu piekāpšanās partiju." No tā var secināt, ka senātors Džonsons vēlētos, lai gaisā uzsviests sanīms nokristu uz sāna, jo nedz cīpars, nedz ērbonis amerikāņu politikai nav pieņemams.

ASV NEIZPAUŽ SAVUS NODOMUS

PSRS „aizkavē" karu Tālajos Austrumos

Londonā. — Angļu diplomātiskās aprindas paskaidro, ka Pad. Sav. pēdējā laikā visvairāk pūlo ties, lai atturētu komūnistu Ķīnu no ofensīvas uzsākšanas pret nacionālistiem Formozā. Šādu atzinumu angļi balsta uz angļu un krievu diplomātu sarunām, kā arī uz Pekingas radio pēkšņo politikas maiņu. Ķīnas komūnistu propagandisti, kas līdz šim, skali klaigājot, draudēja ar Formozas atbrīvošanu, tagad jau 10 dienas par to vairs nav teikuši ne vārda. Runājot par Formozu, komūnisti vienīgi žēlojas, ka salas „bruņotā okupācija" esot galvenais Tālo Austrumu saspīlējuma iemesls.

Rietumu tabiedroto nostāja Tālajos Austrumos vēl joprojām nav mainījusies. Sav. Valstis neizpauž savus nodomus un neviens nezina, ko darīs amerikāņi, ja komūnisti sāks uzbrukumus Kvēmojas un Matsu salām. Anglija abas plekrastes salas jau ir mierīgi norakstjusi komūnistiem, vienīgi brīdinot, ka komūnisti tās nedrīkst mēģināt iegūt ar bruņotas varas palīdzību. Anglijas ministru prezidents Čerčils ir pārliecināts, ka Sav. Valstis pratīs Tālo Austrumu problēmas atrisināt tādā veidā, ka angļu bruņoto spēku iejaukšanās nebūs vajadzīga. Klausoties Čerčila optimisma pilnajos vārdos, nākas grūti saprast Padomju Savienības augstākās padomes prezidenta maršala Vorošilova nule teikto, proti, ka atbildīgi valstsvīri (nesaucot nevienu vārdā) nodarbojas ar kaŗa kūdīšanu. Ja arī atzītu angļu diplomātu teorijas patiesīgumu, ka Tālajos Austrumos pašreiz tiešas kaŗa briesmas nedraud, nevar nepakavēties pie stāvokļa Eiropā, kas līdz ar Parīzes līgumu ratificēšanu kļūst manāmi saspīlētāks. Padomju Savienības komūnistu partijas oficiozs Pravda savās slejās raksta, ka tagad ceļš Vācijas militārisma atdzimšanai ir no jauna atvērts, līdz ar to palielinot jauna kaŗa briesmas. Protams, ka visu šo nelaimju cēlonis ir Parīzes līgumu ratificēšana, dodot Rietumvācijai tiesības uzsākt savas nacionālās armijas radīšanu. Pravda domā, ka pašreiz vēl ir laiks Rietumvāciju no bruņošanās atturēt, bet, jo ilgāk ar to vilcināsies, jo grūtāk tas būs izdarāms. Bet ja tas vispār netiek izdarīts, tad Padomju Savienība būs spiesta pastiprināt savus militāros spēkus Eiropā.

APMAINĀS CERĪBĀM

Vašingtonā. — Nedēļas nogalē Sav. Valstu ārlietu ministrija paziņoja, ka 76 techniski izglītoti ķīniešu studenti, kas 4 gadus netika izlaisti no Sav. Valstīm, tagad saņēmuši atļauju. Tas nozīmē, ka minētie ķīnieši, ja vien viņi to paši vēlas, var atgriezties komūnistu Ķīnā. Ārlietu ministrija paskaidro, ka izšķiršanās studentus izlaist no Sav. Valstīm nav notikusi panākot vienošanos ar komūnistu Ķīnu. Amerikāņi cerot, ka komūnisti pratīs novērtēt šo žestu un savukārt atbrīvos komūnistu Ķīnas cietumos apcietinājumā turētos 15 amerikāņu lidotājus un 41 civilistu.

Smaga zemestrīce Filipinu salās

Danhalanā, Filipinu salās. — Pagājušo piektdien ziemeļu Mindanao apgabala Lanao ezera apkārtni piemeklēja ārkārtīgi smaga zemestrīce, nogalinot simtiem cilvēku un nodarot lielus materiālus zaudējumus.

Kaut arī galīgo zemestrīces upuru skaitu vēl nav izdevies noteikt, pirmajā dienā pēc smagās nelaimes nogalināto skaits jau bija sasniedzis 340. Ievainoto ir apmēram tikpat daudz. 10.000 cilvēku palikuši bez pajumtes. Zaudējumi sniedzas pāri 6 milj. dolaru robežai.

Pēdējās ziņas, kas saņemtas no Filipinu salu galvaspilsētas Manilas, liecina, ka šī gadu simteņa smagākā zemestrīcē Filipinu salās nogalinātas kopskaitā 432 personas, bet ievainoto skaits sasniedz 2000. Vismaz 12.000 cilvēku palikuši bez pajumtes.

ASV SENĀTS RATIFICĒ PARĪZES LĪGUMUS

Prez. Eizenhauera sarunas ar republikāņu un demokratu vadošiem Kongresa locekļiem

Vašingtonā. — Sarunu iespēja ar Padomju Savienību vēl joprojām nav apklususi. Bet uz priekšu pazvirzījusies tā arī nav. Pēc Parīzes līgumu ratifikācijas Francijas Senātā trīs Rietumu lielvalstis atkārtoti vienojās, ka būtu panākamas sarunas ar Padomju Savienību. Lai šādu sarunu laikā paši Rietumi varētu savā starpā saprasties, tad vispirms būtu noorganizējamas sarunas Sav. Valstu, Anglijas un Francijas starpā, kur mēģināt vienoties par jautājumiem, kas būtu pārrunājami ar Padomju Savienību. Jau pašā sākumā Rietumi nespēja vienoties par gaidāmo 4 lielvalstu sarunu gaitu. Anglijas ministru prezidents Čerčils domāja, ka sarunas būtu sākamas visaugstākās varas pārstāvjiem, t. i. prezidentam un ministru prezidentiem, kamēr Sav. Valstu prezidents Eizenhauers lika priekšā sarunas sākt sūtņiem, pēc tam ārlietu ministriem un tikai tad, ja ir redzams, ka rezultāti var tikt panākti, sarunu gaitu var pārņemt 4 lielie. Sarunu uzsākšanu „lieliem" prezidents Eizenhauers atzīst par daudz riskantu, jo tas pasaulei varētu dot pāragras un tukšas cerības par sarunu iznākumu. Pašreiz var domāt, ka Anglija pievienosies Sav. Valstu plāniem.

Sarunas Austrumu un Rietumu starpā, tāpat kā Tālo Austrumu problēmu atrisināšana bija viens no galvenajiem sarunu tematiem prezidentam Eizenhaueram ar republikāņu un demokratu vadošiem Kongresa locekļiem.

Sav. Valstu Senāts ilgi kavējās ar Parīzes līgumu ratificēšanu, vispirms gaidīdams Rietumvācijas un Francijas izšķiršanos. Bet pagājušā nedēļā, kad pienāca amerikāņu kārta, Senāts Parīzes līgumu ratificēja neparastā tempā. Pēc īsiem komitejas ziņojumiem un gandrīz bez jebkādām debatēm Sav. Valstu Senāts ar 76 pret 2 balsīm nobalsoja par Rietumvācijas uzņemšanu Ziemeļatlantijas organizācijas saimē, Rietumvācijas neatkarības atjaunošanu un sabiedroto okupācijas izbeigšanu. Tagad durvis ir atvērtas nc tikai Rietumvācijas apbrunošanai, bet arī Rietumu lielvalstu sarunām ar Padomju Savienību.

DIENVIDVIETNAMĀ IEKŠĒJĀS CĪŅAS TURPINĀS

Trīs nemiernieku armiju vietā palikušas tikai divas

Saigonā. — Vietnamā, kas septiņu gadu ilgā Indoķīnas kaŗa rezultātā tika sadalīta komūnistu ziemeļos un pretkomūnistu dienvidos, sākušies nemieri, kas draud gāzt Sav. Valstu atbalstīto Dienvidvietnamas ministru prezidenta Diema valdību.

Ministru prezidents Ngo Dinh Diems atrodas smagas problēmas priekšā. Lai nodibinātu stabilu valdību Dienvidvietnamā, viņam vispirms jātiek galā ar saviem opozicionāriem, kas pieder pie diviem dažādiem religiskiem novirzieniem — Hao Hao un Kao Dai, kuŗu rīcībā atrodas spēcīgas armijas. Trešais valdības pretendents ir Binh Ksujena kustība, kas komplektējas no agrākiem upju un plekrastes ūdeņu pirātiem. Trīs dažādo nemiernieku grupu armijas kopskaits ir apmēram 40.000 vīru. Pēc pagājušās nedēļas ielu cīņām Saigonā, kur ministru prezidents Diems nemiernieku uzbrukuma padzīšanai bija spiests lietot tankus un artilēriju, Diemam laimējās savā pusē dabūt Kao Dai religiskās kustības armiju, apmēram 10.000 vīru. Atšķēlušies no pārējiem nemiernieku, Kao Dai kaŗavīri izteica gatavību cīnīties ministru prezidentam Diemam lojālās nacionālās armijas rindās. Diema pusē, ja ne militāri, tad vismaz diplomātiski, stāv arī Saigonā stacionētais franču kaŗaspēks. Franču ģen. Elī, kas panāca kaujas pārtraukumu valdības un nemiernieku kaŗaspēku starpā pēc pirmajām Saigonas ielu cīņām, vēl nav atmetis cerību, ka no lielākas asins izliešanas izdosies izvairīties, kaut gan tiek ziņots, ka Saigonai tuvojas jaunas nemiernieku kaŗaspēku vienības.

Nedēļas nogalē sākās Dienvidvietnamas trīs dienu ilgais pamiers, kā arī ir, bet, pamieram iestājoties, vietnamiešu valdības pārstāvji ar rūgtumu paskaidro, ka franči atbalsta politiski-reliģiskos nemierus, kas sākti pret katoļticīgā ministru prezidenta Diema valdību.

Bez tam franči esot vainojami arī pašreizējā Dienvidvietnamas valdībai naidīgo nemiernieku armiju izņīcināšanas aizkavēšanā. To panākot, pārtraucot Diema nacionālās armijas apgādi, kas citkārt bijusi pietiekami spēcīga ienaidnieku sakaušanai, bet tagad esot atstāta tikai ar visminimālākām municijas un benzīna rezervēm. Franči savu rīcību motivē kā cenšanos izvairīties no vēl tālākas asins izliešanas; pašreizējo stāvokli jāmēģinot atrisināt politiskā, nevis militārā ceļā.

CHRUŠČEVS ATRADIS VAINIGOS

Nomainīti desmitiem tūkstošu līdzšinējo kolchozu vadītāju

Lai celtu milzīgās valsts lauksaimniecības produkciju — glābtu Padomju no bada, Chruščevs izdara pārkārtojumus kolchozu vadībā. Tie skar desmitiem tūkstošu kolchozu un sovchozu. Jauno kārtību Chruščevs paziņojis Voroņežā teiktajā runā.

Pašlaik kompartijas pirmais sekretārs Ņikita Chruščevs ar dažiem valdības locekļiem apbraukā Padomijas apgabalus, kur sapulcēs cenšas pierādīt savas politikas — smagās rūpniecības turpināšanas un lauksaimniecības celšanas — priekšrocības.

Chruščevs atzīst, ka lauksaimniecības neveiksmēs vainojama kolchozu vadība un tāpēc tā tiek nomainīta — veco komūnistu vietā ieceļ jaunus. Savā runā Voroņežā jaunais diktātors starp citu teica: „Partija un valdība nolēma vairākiem desmitiem tūkstošu sevišķi atpalikušu kolchozu iecelt jaunu vadību — uzticamus partijas, valdības organu, valsts uzņēmumu, pētniecības institūtu un citu organizāciju piedzīvojušus darbiniekus. Pretēji partijas un valdības vairākkārtīgiem ierosinājumiem uz vietām partijas un valdības pārstāvji vēl vienmēr pieturas pie vecajām laiksaimniecības metodēm. Šāds stāvoklis jāizbeidz un kļūdas, kuŗas mēs līdz šim piecietām, jānovērš. 1955. g. mēs nedomājam vairs pavadīt neauglīgā pļāpašanā. Šinī gadā mums jāizmanto visas iespējas, mobilizējot mūsu rīcībā esošos resursus, lai celtu labības ražu un lopkopību. Sevišķi nikni Chruščevs vērsās pret tiem kolchozu un sovchozu vadītājiem, kas nolaidīgi apietas ar lauksaimniecības darba rīkiem un mašīnām.

Šīs personas, kas nepietiekami rūpējas par lauksaimniecību iekārtām, turpmāk tikšot stingri sodītas.

Arī līdzšinējie kolchozu vadītāji lielāko tiesu bija komūnistu partijas uzticības vīri. Vai Chruščeva ieceltie sistēmas chaosā panāks radikālu uzlabojumu lauksaimniecībā — rādīs jau tuvākie mēneši.

VIŅI SĀKA PIRMIE

Gazā. — Pagājušā svētdienā Gazas apkārtnē notika jaunas sadursmes žīdu un ēģiptiešu kaŗavīru starpā. Ēģiptes militārā vadība ziņo, ka vienu stundu ilgā granātmetēju un automatisko ieroču uguns apmaiņas laikā Izraēlai nodarīti smagi zaudējumi. Ēģiptiešu pusē kritušo vai ievainoto nav. Spriežot pēc ēģiptiešu versijas, jaunajā robežstarpgadījumā vainojama Izraēla, jo kāda žīdu robežpatruļa pārgājusi Ēģiptes territorijā.

Svētdienas robežstarpgadījumā, kuŗā nogalināti divi un ievainoti 16 žīdu kaŗavīri, ziņo Izraēla, vainojama Ēģipte. Ēģiptiešu kaŗavīri atklājuši uguni pret kādu Izraēlas robežpatruļu, kas, palīgspēkus saņēmusi, sākuši virzīties uz Ēģiptes pusi tikai labu laiku pēc ēģiptiešu uzbrukuma sākuma.

Milzu katastrofa Meksikā

Meksikā. — Nedēļas nogalē kāda pārpildīta meksikāņu pasažieru vilciena deviņi vagoni noskrēja no sliedēm un nogāzās kādā 600 pēdu dziļā aizā, nogalinot 300 cilvēku. Uz nelaimes vietu nekavējoties nosūtīti vairāki glābšanas vilcieni, bet domā, ka aizas dziļuma un grūtās pārējas dēļ pirmās palīdzības darbi būs stipri aizkavēti.

GARS VAI MIESA?

Londonā. — Tā kā Anglija bija pirmā, kur sāka klīst baumas, ka Maļenkovs nošauts jau „pagājušo ceturtdien", tad gluži dabiski, — angļiem vajadzēja būt arī pirmajiem, kas šo baumu atsauc. Ja atsaukumu nespēj izdarīt streiku apklusinātā Londonas prese, tās vietā to izdara Londonas radio, paziņodams, ka „Georgijs Maļenkovs atgriezies no nāves un Sibirijas," jo redzēts smalkā melnā mašīnā izbraucam no Kremļa. Līdz ar to, vismaz pagaidām, apklusinātas baumas, it kā elektrības ministrs būtu dabūjis īssavienojumu.

1. aprīlis bez jokiem

Maskavā. — Pirmoreiz pēdējo septiņu gadu laikā Padomju Savienības tautas 1. aprīlī piedzīvoja mazu vilšanos, jo iztrūka kārtējais cenu pazeminināšanas paziņojums. Kopš 1947. gada, kad Padomju Savienībā atcēla pirmās nepieciešamības preču racionēšanu, valdības gadskārtējais cenu pazeminināšanas joka sekoja 1. aprīlī.

VĪRS AIZ JAUNĀS VĀCU ARMIJAS

Kā strādā Teodors Blanks

Blakus cienījamam kancleram Konradam Adenaueram pie Parīzes konferenču galda pagājušā gada oktobrī sēdēja kāds nosvērts vīrs vidējos gados. Viņa acis bija gaišas, humora pilnas, seja — četrstūraina, kustības ātras un noteiktas. Tas bija kanclera speciālais padomnieks militārās lietās — Teodors Blanks. Savienoto Valstu sekretārs Dalless, Mendess-Frānss, Antonijs Īdens un sabiedroto diplomāti un ģenerāļi izrādīja šim vīram ievērojamu sirsnību, bet pēc protokolu parakstīšanas viņam spieda roku Atlantijas valstu augstākais komandants ģenerālis Grinters. „Herr Blank" — galdnieks, armijas virsnieks, strādnieku aroddiedrības vadītājs, parlamentārietis un diplomāts — pēkšņi no nenozīmīgas personas bija izvirzījies Eiropas notikumu priekšā.

Sakarā ar konferences noslēgumu nākošo trīs gadu laikā pusmiljons vācu kaŗavīru kļūs nedalāma brīvās Eiropas aizsardzības sastāvdaļa. Ar savām 12 divīzijām vācu federālā republika dos apmēram ceturto daļu no paredzētā Atlantijas valstu apvienības kopējā spēka. Viņi būs padoti augstākai NATO vadībai, bet šo vīru apmācību un vācu armijas vienību veidošanu veiks Teodors Blanks un vācu ģenerāļi pēc saviem ieskatiem.

Kad kanclers Ādenauers sāka domāt par Rietumvācijas armijas nepieciešamību, viņš nešaubījās ne mirkli par spējīgu, pieredzes bagātu virsnieku sastāvu, bet šaubas viņam sagādāja pavisam kas cits. Lai izveidotu armiju ar nevainojamām kaujas spējām un lai tajā pašā laikā tā būtu zem civīlās kontroles, lūk, tur vajadzēja atrast neparastu vīru. Un kad Ādenauers izvēlējās aso, stūrgalvīgo galdnieka dēlu no kristīgo demokratu partijas kreisā spārna, Bonnā par to smējās. Neviens nevarēja iedomāties, ka Teodors Blanks būs spējīgs atrisināt šīs daudzās sasāpējušās problēmas, kas saistījās ap vācu armijas uzbūvi.

Apciemojot sarkano ķieģeļu celtnes Bonnā, kuŗās atrodas Blanka iestāde, ikviens, kas pazina veco vācu armiju, jutīsies pārsteigts. „Stiepšanās" ir reta parādība; nav arī parādes laukuma; balsis ir klusas, nav kliedzienu. —

Blanks strādā — bieži 16 stundu dienā — nelielā, apmēram 12 kvadrātpēdu lielā telpā. Viņa padotie to uzrunā ar vārdiem „Herr Blank" vai vienkārši par „šef". Ap šefu grupējas apmēram ducis neparastu vīru, kuŗi veido jaunās vācu armijas kodolu. Viņa „labā roka" ir divi vīri; viens no tiem ir ģenerālis Hans Speidels, māršala Rommeļa apbrīnojamais stāba šefs un pirmais 1944. gada apvērsuma dalībnieks pret Hitleru. Otrs ir ģenerālis Ādolfs Hoisingers, kuŗš kaŗa laikā bija bez sevišķa posteņa, bet citādi taupīgs, mazrunīgs un askētisks, tas atgādina īstu prūšu virsnieku. Pārējie jaunās vācu armijas veidotāji ir kapteiņi, majori un pulkveži, visi Otrā pasaules kaŗa dalībnieki. Viņu izvēlei Blanks piegājis ar vislielāko nopietnību.

TRAUKSMES STĀVOKLIS PAKISTĀNĀ

Varu valstī pārņēmis Mohameds

Pakistanas gubernātors Ghulam Mohameds, tā saucamais „Pakistanas stiprais vīrs", visā Pakistanā izsludinājis trauksmes stāvokli. Un divās daļās sadalīto Pakistanu nosaucis par Austrumu un Rietumu Pakistanu. Tas ir pirmais solis nacionālisma nodibināšanai šajā neatkarīgā valstī, kas pašreiz sadalījusies. Pakistanas iedzīvotāju ir 76 miljoni. Pakistanas federālās tiesas 46 jaunos likumus, ko pieņēma sasauktā sapulce, neapstiprināja Pakistanas gubernātors un tie nestājās spēkā. Sakarā ar to Pakistanas iedzīvotāji sāka šķelties, un likumu speciālisti brīdināja Mohamedu to apstiprināt. Viņa padomdevēji ieteica izsludināt izņēmuma stāvokli un valsts varu un tiesības ņemt savās rokās.

KOMŪNISTI NOLAUPA UNGĀRIJAS BĒGĻUS

Vīnē. — Austrijas policija ziņo, ka pirmā aprīļa naktī Padomju Savienības kaŗavīri ielauzušies Eizenštates slimnīcā Austrijā, Ungārijas robežas tuvumā un nolaupījuši 4 pacientus, trīs no tiem nopietni ievainotus, kas tikai iepriekšējā dienā bija pārbēguši no Ungārijas uz Austriju. Visi 4 bēgļi aizvesti atpakaļ uz Ungāriju.

Eizenštates slimnīcas darbinieki paskaidro, ka, šķērsojot Austrijas un Ungārijas robežu, viens no bēgļiem nejauši uzkāpis uz mīnas, kas eksplodēdama ievainojusi trīs brīvības meklētājus, to starpā kādu 12 gadus vecu meiteni. Mīnas sprādziena laikā bēgļus pamanījuši arī Ungārijas robežsargi, kas nekavējoties atklājuši uguni. Par spīti ievainojumiem bēgļiem tomēr laimējies sasniegt Austrijas territoriju, gan, diemžēl, Padomju Savienības okupācijas joslā. Saņēmuši pirmo palīdzību no Nikela ciema iedzīvotājiem ievainotie nogādāti Eizenštates slimnīcā. Kāds vietējais komūnists par bēgļiem ziņojis austriešu iestādēm, kas uz krievu rīkojuma pamata ir spiestas paziņot par visiem robežpāriešanas gadījumiem. Saņēmuši ziņas par ungāru bēgļiem, krievi rīkojās apbrīnojami ātri. Vispirms Eizenštates slimnīcā kā iekšpusē, tā arī ārpusē nolika austriešu policijas sardzi, kas tika brīdināta, ka viņu pašu drošība atkarājas no tā, cik labi viņi uzmanīs Ungārijas bēgļus. Neilgi pēc tam slimnīcā ielauzās kāda smagi bruņota krievu patruļa, kas, divus ievainotos gandrīz tieši no operācijas galda norāvuši, visus 4 iekrāva kādā krievu armijas smagajā mašīnā un pārveda atpakaļ uz Ungāriju.

KANADĀ GODALGOTI LITERĀTI

Igors Guzenko ieguvis Kanadas ģenerālgubernātora augstāko godalgu par 1954. gadā publicēto romānu Titāna krišana.

Pārējie 1954. gada godalgu ieguvēji Kanadā ir H. Meklenens (Hugh MacLennan) par eseļām Trīsdesmit un trīs; vēsturnieks Arturs Lauers (Lower) par darbu Šī slavenākā strāvā; par dzeju godalga piešķirta dzejniecei P. K. Peidžei (Page), augstā komisāra Austrālijā Irvina kundzei; jauno rakstnieku godalga saņēmusi Mardžorija Kempbelle (Marjorie Campbell) par apcerējumu Kanadas ceļa par kažokādu tirdzniecību.

I. Guzenko izteicies, ka diena, kad paziņota ģenerālgubernātora godalgas piešķiršana, viņam esot viena no laimīgākajām dienām mūžā; otra tāda bijusi, kad 1946. gadā Kanadas ķēniškīgā komisija oficiāli atzinusi viņa pakalpojumus Kanadai.

„Godalga dara mani ļoti lepnu," saka Guzenko, „jo, to saņemot no augstākā literārā tribunāla, cilvēkam rodas patiesa panākumu sajūta. Tas tikai norāda, ka katrs, kas vien Kanadā dzīvodams grib nopietni strādāt un izmantot savu talantu, spēj iegūt atzīšanu — lai tas būtu inženierzinātnēs, mākslā vai sportā.

Padomju Savienībā nekas tamlīdzīgs nevar notikt, jo tur politiskie apsvērumi un nacionālistiskie aizspriedumi individuāla talanta neatkarīgai attīstībai liek ceļā nepārvaramus šķēršļus.

Manā nākamā romānā The Ocean of Time (Laika okeans), ko es pašreiz rakstu, būs tēlota dzīve Kanadā un Krievijā."

Italijas ministru prezidents Vašingtonā

Vašingtonā. — Pēc īsas uzkavēšanās Kanadā Italijas ministru prezidents Šelba devās uz Sav. Valstīm, kur Vašingtonā sastapās ar Sav. Valstu prezidentu Eizenhaueru un ārlietu ministru Dallesu. Vašingtonā Šelbas misiju var ieskaitīt par ļoti sekmīgu, jo Italijas ministru prezidents saņēma amerikāņu solījumu, ka vēl tekošajā gadā Starptautiskā banka Italijai aizdos 70 milj. dolaru, kamēr nākamā gadā Italija var rēķināties jau ar 200 milj. dolaru lielu aizdevumu.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS

JAUNIECEĻOTĀJU STĀVOKLIS SVEŠAJĀ SABIEDRĪBĀ

P. DREIMANIS

Normālā dzīve dzimtajā zemē saliedē visus pilsoņus ciešā sabiedrībā, kas katram no tiem uzspiež savu zīmogu un veldzē dabisko vidi viņu darbībai. Uzaudzis šinī sabiedrībā un piesavinājies tās kultūras vispārējo koptēlu, katrs indivīds savā darbībā ir atkarīgs no dzimtās sabiedrības, velc tanī lielākus vai mazākus darbus, līdz ar to iegūstot sev zināmu stāvokli un ceļot tautas kultūras līmeni.

Trimdiniekiem svešajās zemēs nav tādu sakaru ar turienes sabiedrību. Viņi nepazīst tās kultūru un tiem grūti nākas orientēties un piesliet ies jaunās zemes attīstības gaitai. Kur vienas tautības trimdiniekiem neizdodas sazināties un sadoties roku rokā savas dzīves veidošanā, tur katra atsevišķa persona vai ģimene plāno un rīkojas svešajā vidē pēc savas dzīves gudrības.

Dažas personas cenšas ātri ieklauties jaunajā sabiedrībā, pārņemot tās tikumus un paražas, solojot vienmēr ar šīs sabiedrības atlecīgām aprindām. Bet reti kādai no šīm personām ir labi panākumi: grūti attekties no sevis — kļūt par citu ar svešu dzīves ideālu, darba tempu, sadzīves veldu. Bieži vien atdarināšana neizdodas. Tad jāvēro jauno līdzgaitnieku ironiskie smīni, neuzticība, vienaldzība jaunienācēja darba galtām utt. Tātad šādā veldā nekas pozitīvs nav panākts, kā to jau Kristus ir aplecinājis teikdams: „Un neviens nelej jaunu vīnu vecos ādas traukos". (Luk. ev. 5. 37.).

Pretēja noskaņojuma trimdinieki visu jaunajā dzīves vietā kritizē un svešo sabiedrību ignorē. Viņi tanī neatrod nekā pozitīva, kam varētu sekot savā dzīvē. Arī jaunie paņēmieni darbā, lai cik tie būtu parocīgi, pēc viņu domām, nav pietiekami lietderīgi. Viņi cenšas pieturēties pie savas tautas sadzīves veida un darbā parasti ietelc tādu kārtību, kāda bijusi viņu dzimtenē. Tāda trimdinieku uzvešanās sarūgtina darba vadītājus, kāpēc viņiem reizēm pat jāmaina darba vieta. Sādi trimdinieki parasti ir sarūgtināti un vientuļi savā dzīvē.

Netrūkst arī tādu jaunieceļotāju, kuŗus interesē tikai materiālā labklājība. Tie visu novērtē no šī viedokļa un rīkojas pēc lozunga — „mērķis attaisno līdzekļus." Viņus maz interesē morāliskie principi un nacionālie centieni. Tāpēc viņu rīcībā nav skaidrības un nosvērtības, kas dotu iespēju raksturot viņu nostāju pret jauno sabiedrību un to tautu, pie kuŗas viņi pieder. Kas materiāli izdevīgs, tas attaisnojams. Savu tautiešu vidū viņi pamazām zaudē cieņu.

Visnosvērtāki ir tie trimdinieki, kas jaunajā dzīves vietā visu nosvērtē no morāliskā, vēsturiskā, lietderības, kultūras līmeņa un citiem viedokļiem. Viņiem nekas pats par sevi nav nedz noliedzams, nedz pārņemams. Vispirms tiek ievēroti attiecīgās zemes attīstības apstākļi, iedzīvotāju sastāvs, kultūras līmenis un sasniegumi dažādās darba un dzīves nozarēs. Kas minētos apstākļos principiāli vērtīgs, tas, pēc viņu atziņuma, lietderīgs un reālizējams; kas šai prasībai neatbilst, tas nebūtu jāatbalsta, lai gan tāpēc nav vēlama skaļa kritika; izdevīgā brīdī jāpmierinās tikai ar attiecīgo aizrādījumu. Šādas nostājas trimdinieki ne tikai sadzīvo ar vietējiem iedzīvotājiem, bet pat iegūst to cieņību, un viņu darbs tiek vērtēts pēc attiecīgās kvalitātes un veiklības. Šī nogrupējuma kvalificētiem darba darītājiem, savstarpēji sazinoties un noorganizējoties pēc speciālitātēm, iespējams kā vieglāk papildināt savas zināšanas, tā arī atrast sev darbu un tur nodrošināt savu stāvokli.

Dabiski, vēsturiskie apstākļi un kultūrālie sasniegumi jāievēro katram cilvēkam, lai kur viņš noklūtu un no kurienes viņš būtu nācis.

DAIRY SPREAD

Jau 1939. gadā vāciešī atrada veidu, kā no dažādām eļļām, tās rafinējot, iegūt augstvērtīgus taukus, kas mājsaimniecībā spēj aizstāt nepieciešamās uzturvielas — piena tauku iztrūkumu. Bet tā kā vāciešī toreiz karoja, tad viņiem trūka izejvielu šo produktu ražošanai. Vēlāk viņi ieguva taukus no akmeņogļēm, bet izrādījās, ka tie vienā otrā gadījumā ir kaitīgi gremošanas organiem un to tauku procents ir ļoti zems.

Tūliņ pēc kara amerikāņi aizliedza vāciešiem šo rūpniecību turpināt un visas sintētisko tauku fabrikas demontēja, bet patentes okupācijas varas pārņēma, kā reparāciju maksājumus.

1952. gadā Kanadas federālās valdības Veselības departaments deklarēja, ka sintētiskie tauki veselībai nav kaitīgi un tos var lietot mājsaimniecībā. Šodien Kanadā ir 13 uzņēmumi, kuŗi ražo rafinētos taukus, pārdodot ar nosaukumu — Dairy Spread.

Kā izejviela šiem produktiem tiek izmantoti valzivju tauki, lopu tauki (atkritumi kautuvēs) un zivju eļļa. Ar tā saukto Richarda Storcha rafinērijas (karsto) procesu eļļām un taukiem tiek atņemta to specifiskā garša un smarža, un tiek iegūta balta masveidīga viela, kuŗa ir līdzīga kausētiem cūku taukiem. Lai produktu varētu pielīdzināt sviestam un dotu patīkamu piegaršu, tam piemaisa 5—10 proc. piena pulveri. Lai masa nedruptu un viegli būtu ziežama, tai piemaisa 1—4 proc. lecitina. Tauku specifiskās piegaršas novēršanai tiem pielīek sāli 4—6 proc, kā arī krāso ar parasto sviesta krāsu.

Barības vielu saturs, atkarā no izejvielas, ir šāds: tauku 85 proc., olbaltumvielu 3—4 proc., minerālvielu 5 proc., cukura 0.5 — 1, lecitina 3, piena tauku 2 un ūdens 0,2 proc.

Kaloriju skaits, tāpat atkarā no izejvielām, ir 700—840 katros 100 grammos.

Kušanas temperātūra ir 60 gr. F., kāpēc cepšanai lietojams daudz labāk nekā sviests. Sakarā ar to, ka minētais produkts satur niecīgu daudzumu ūdens, tas rada labāku cepšanas sākumu, cepot ar sviestu jāgaida, kamēr izgaro 16 proc. sviesta ūdens.

Cena Kanadas tirgū šim produktam ir 30—35 centi mārciņā, tiešī puscena sviestam. Sakarā ar cenu jāpiebilst, ka tā tomēr šim produktam ir par augstu. Ja salīdzina ar cepamo eļļu (olivu, sezāma, saulespuķu), kas pats par sevi ir augstāk vērtējams produkts kvalitātes un aromāta ziņā, tad starpība ir liela. Galons cepamās eļļas atkarā no kvalitātes, šodien maksā no 170—270 dol. Tātad iznāk, ka mārciņa eļļas maksā 17—27 centi, apm. par 1/3 lētāk nekā mārciņa Dairy Spread.

Bet jārēķinās, ka nākotnē cenas stipri kritīsies un līdz ar to mājsaimniecība iegūs vērtīgu un lētu galda un cepšanas produktu. Pēc mana aprēķina Dairy Spread cenai vajadzētu būt apm. 15—17 centu mārciņā, jo izejviela ir ļoti lēta un maksā no 0,5 — 1 centu mārciņā. Ontario provincē, Manitobā, Britu Kolumbijā, Jaunbransvikā un Prinča Eduarda salā margarīnu atļauts pārdot, bet noliegts pārdot rafinētus taukus. Tur šo Dairy Spread pagatavo no margarīna (resp. augu eļļām). Kvēbekā margarīnu aizliegts pārdot, bet atļauts pārdot rafinētos taukus. Kvēbekā noteikts, ka rafinētie tauki nedrīkst līdzināties sviesta krāsai un nedrīkst būt iesaiņoti kā sviests.

J. Z.

Jāpasteidzas ar delegātu pieteikšanu ALAs gadskārtējam kongresam Ņujorkā

ALAs Centrālā valde lūdz organizācijas, draudzes un kopas nekavēties ar delegātu izraudzīšanu un pieteikšanu Apvienības gadskārtējam kongresam, kas notiks Ņujorkā 29. un 30. aprīlī un 1. maijā, lai izraudzītiem kongresa delegātiem būtu iespējams vēl pirms kongresa izsūtīt Apvienības darbības gada pārskatus, kongresa darba kārtību un citus materiālus, kā arī nokārtot delegātu novietošanas un citus ar kongresu saistītus jautājumus.

Apvienības centrālās valdes pēdējā sēde pirms kongresa būs sestdien, 16. aprīlī, tamdēļ arī visi iesniegumi jaunu biedru uzņemšanai un citi priekšlikumi sakarā ar kongresu iesniedzami līdz minētai sēdei, adresējot tos: American Latvian Association, Inc., 1727 Kenyon St., N.W., Washington 10, D.C. Apvienības statūtus biedrību kartes, protokolu norakstus un nepieciešamo informāciju uz pieprasījumu izsūta nekavējoties.

Latviešu agronomi organizējas globālā apjomā

Latviešu agronomu biedrības darbojas ASV, Kanadā, Zviedrijā un Anglijā. Tagad visas šīs biedrības nolēmušas izveidot sadarbību, pie kam atsevišķo biedrību priekšsēži veido globālo valdi ar sēdekli ASV. Ir nodoms izdot latviešu lauksaimniecisku žurnālu, lai agronomi un lauksaimnieki varētu sekot lauksaimniecīskās zinātnes attīstībai un iegūtās zināšanas varētu izmantot pēc atgriešanās Latvijā. Žurnāls iznāks 4 reizes gadā, tā redaktore būs Dr. D. Talce.

Agronomu biedrība ASV ir lielākā, un tā apvieno ap 130 agronomu. Biedrības priekšnieks ir prof. P. Starcs, viņa vietnieki P. Bārda un K. Liepiņš, sekretārs Dr. A. Brokāns.

Dodas uz Vāciju pie slimā tēva

Mūsu tautiete Dzidra Valtnere, kas Kanadā nodzīvojusi jau vairākus gadus un kalpojot Vinipegas slimnīcā par māsu iekrājusi līdzekļus, šinīs dienās aizbrauca uz Ņujorku, no kurienes 7. aprīlī ar kuģi dodas uz Eiropu. Viņas ceļa mērķis ir Rietumvācija, kur palicis tēvs un citi radi. Tēvs Adolfs Valtneris bijis nodarbināts latviešu sardžu rotā, bet saslimis ar plaušām un tagad ievietots tbc sanatorijā.

Pašaizliedzīgā meita dabūjusi ceļojuma vīzu uz vienu gadu, bet Vācijā palikšot tik ilgi, kamēr tēva veselība būs uzlabojusies. Viņa apciemos arī radus Vircburgā un apmeklēs slimos tautiešus Rietumvācijas sanatorijās.

Ksenijas Brantes koncerts atlikts

Sakarā ar kādu izdevīgu līgumu dziedātāja Ksenija Brante ir katru setdienu un svētdienu aizņemta Ņujorkā un tāpēc līdz maija beigām nevar koncertēt Toronto. Šinī sakarā 17. aprīļa koncerts ir atlikts.

Ziedojumi

DV Hamiltonas nodaļa: Lieldienu ziedojumu akcijas ietvaros nodaļā jau ienākuši sekojoši ziedojumi:

$44.50 plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojuma kollekte. $10.00 kāds kanadietis, latviešu labvēlis. $5.00 inž. A. Arājs V. Tukleris un T. J. Gailīši. $3.00 P. Kušķis. $2.00 M. Zitmanis, H. Švāns, R. Kodis, Dr. G. Drillis, M. Smiltnieks, A. Balodis, A. Amoliņš, A. Adītājs, R. Ed. Odiņi, R. K. Bērziņi, J. Kalniņš, I. Mežmalis, A. Lipsbergs, A. Emsiņš, E. Jēgeris, L. Beģis, Darkevicu ģimene. $1.00 E. Lūkis, A. Tuklers, A. Miķelbrencis, T. Valentinovičs, A. Kārkliņa, A. Andersons, E. Bitmanis, M. Svēte, R. Dzelme, E. Mauriņš, J. Pavlovs, Dz. Pizičs, A. Rudzroga, M. Spogis, Ed. Dāvidsons, Z. Melngailis, A. Zeipe, S. Brencāns, I. Fricbergs, B. Belārs, L. Kalvāns, G. Sīlis, Ed. Zvīnis, E. Pečs, T. Krīgers, E. Robežgrunnieks, A. Skadiņš, L. Berka, P. Mazpolis, V. Pūpols un Jānis Breikšs.

50c Ernests Bērziņš. Kopā līdz 24. martam $135.00.

Sirsnīgs paldies atsaucīgajiem ziedotājiem.

Izmaksāti pabalsti:

DV Hamiltonas nodaļa nosūtījusi regulāro pabalstu par 1955. gada 6 mēnešiem Līnai Lasmanei un Annai Cīrulei Vircburgā katrai $30., kopā $60.00

DV Hamiltonas nod.

PASKAIDROJUMS

E. Krūka lūdz mūs paskaidrot, ka viņš nav DV teātŗa Kanadas rīcības komitejas pr-dis un nav arī pārstāvējis DV organizāc. 27. martā Toronto organizāciju apspriedē par basketbolistu eventl. braucienu uz Eiropu, kā tas ziņots LA 2. apr. n-rā.

Red.

LATVIEŠI GODINA SAVU KARAVĪRU

Pulkveža Kārļa Lobes 60-tās dzimšanas dienas atzīmēšana Stokholmā izvērtās par cildinājumu latviešu karavīram kā Latvijas cīnītāju simbolizējumam

(VĒSTULE NO STOKHOLMAS)

Pulkvedis K. Lobe savu dzimšanas dienu atzīmēja savā mājā tuvāko draugu pulkā 26. martā. Bet nākošā dienā, 27. martā, viņam ar kundzi bija jāierodas jau ievērojami plašākas apsveicēju saimes priekšā, kuŗu kopā bija saaicinājusi Zviedrijas Daugavas Vanagu valde ar kapt. Arvīdu Oši priekšgalā. Vanagu Stokholmas nodaļa, ar enerģisko triumvirātu — nodaļas priekšnieku Leo Talteri, valdes locekļiem Imantu Freimani un Jāni Muchku — bija izkārtojusi teicami izdevušos pulkveža apsveikšanu, kam pievienojās gaŗa apsveicēju rinda un plašs telegrammu klāsts; pirmajā vietā jāmin latviešu sirmais ģenerālis Rūdolfs Bangerskis, pulkveža Lobes kauju draugi Bruņinieka krusta nesēji — Butkuss un Ancāns, pulkv. Skaistlauks, plkv. Krīpēns un daudzi, daudzi citi, starp tiem, protams, DV kuplā saime visos kontinentos.

Pulkveža godināšana bija tik sirsnīga, ka pat tik daudzās kaujās rūdītais pulkvedis pats bija aizkustināts līdz sirds dziļumiem, kā latviešī mēdz teikt — līdz asarām, nerunājot, protams, par viņa sirsnības pilno dzīves draugu. Aizkustinājuma jūtas padziļināja tas pavisam sevišķais apstāklis, ka kaujas laukā, savam tēvam-pulkvedim blakus stāvēja un, viņa pavēles pildīdams, krita viņa dēls Imants, kuŗš pulkveža godināšanas dienā tāpat stāvēja viņam garā blakus, ar savu tēvu-pulkvedi dalīdamies tā godinājuma parādīšanā, kāds tika veltīts latviešu karavīriem.

DV Zviedrijas valdes pr-dis Oše visu pulkveža draugu un cienītāju, bet vispirms viņa kaŗa biedru vārdā, pasniedza viņam adresi ar šādu tekstu:

„Ļoti cienījamais pulkvedi!

Cilvēkam nolemto gaitu negrozāmā likumība Jūs šodien piepulcina tai redzamo latviešu vīru salmei, kam tauta sajūt nepieciešamu vajadzību izteikt savu atzinību un pateikt paldies par paveikto darbu. Tā mūsu tautas daļa, kas izkliedēta pa visiem pasaules kontinentiem, šodien to sajūt pret Jums, pārliecībā, ka viņa to ar pilnu tiesību un atbildību var darīt visu latviešu vārdā, jo Jūsu darbs ir dots visai mūsu tautai un mūsu suverēnai valstij. — Kad mūsu tautas brīvības zieds, kas dēstīts pirms daudziem gadu simteņiem, kas gadu simtus kopts un audzēts un laistīts mūsu tiesību un brīvības cīnītāju asinīm, kad tas raisīja savus pirmos pumpurus, tad Jūs jau kā jauns latviešu karavīrs bijāt latviešu strēlnieku rindās sargāt šo pumpuros atraisījušos brīvības ziedu; kad latviešu tautas vārdā tika mobilizēti latviešu vīri tēvzemē un pa visu bezgalīgo Krievijas imperiju izkliedētajās latviešu bēgļu kolonijās, lai viņi sasauktos un šaskaitītu savas rindas, tad Jūs atsaucāties Tālajos Austrumos un no turienes, kā Imantas pulka komandieris, vedāt savu pulku uz Latviju vairot viņas jaunās brīvības karotāju un sargātāju rindas. — Un kad mūsu tautas brīvības zieds jau bija krāšņi izplaucis kā suverēna Latvijas valsts, kas blakus vecākajām neatkarīgajām valstīm nolika savu karogu — latviešu brīvības cīnītāju asiņu apliecinātāju, ar balto brīvības ziedu vidū, tad Jūs visus mūsu tautas laimīgās dzīves gadus mūsu neatkarīgajā valstī esat kalpojis viņai kā uzticīgs sargs, par vienu no saviem svarīgākiem uzdevumiem sev nolemdams izaudzināt Latvijas jauno sargu vadītāju saimi, tiem līdz pašiem apziņas dziļumiem iedēstīdams latviešu cīnītāja un nācijas suverēnitātes idejas, par kuŗām Jūs no jauna gājāt cīņā, kad mūsu zemē ielauzās moskovītu ordas, uzņemdamies latviešu leģiona pulka vadību un pildīdams kaujas divīzijas komandiera pienākumus. Un Jums blakus kaujas laukos bija Jūsu pašu izaudzināts un vadīts jaunais latviešu leģionārs — Imants Lobe, Jūsu darba gaišais liecinieks, kuŗa atdotās dzīvības asinslāse apstiprina mūsu karoga visdziļāko jēgu. — Un tagad, svešumā izdzītiem, Jūs, kas esat palicis nelokāmi uzticīgs savam cīnītāja zvērestam un savām ne ar kādām citām neaizstājamām idejām, mums esat nepieciešams, lai nezustu mūsu ticība un lai nelūztu mūsu griba, kuŗas paraugs Jūs mums visiem esat. Dziļākā atzinībā un sajuzdami izjustāko pateicību Jums, esam šajās lapās ierakstījuši savus vārdus, visi kā viens Jums, pulkveža kungs, un Jūsu dzīves draugam, ļoti cienījamai Lobes kundzei, novēlēdami vēl ilgus gadus neatstāt mūs ne šeit svešumā, ne atbrīvotajā Latvijā, kuŗas atdzimšanai ticēt Jūs mūs ar katru savu vārdu pārliecināt, mūs stiprinādami šajā ticībā. — Visu mūsu siržu vienprātīgais paldies, pulkveža kungs."

Godināšanu noslēdza pulkveža Lobes dziļā aizkustinājumā teiktā atbildes runa apsveicējiem, kuŗas saturs bija pulkveža solījums ar vēl lielāku un atjaunotu apņēmību atdot savus spēkus latviešu nacionālo mērķu sasniegšanai, lai nolīdzinātu parādu, kāds tagad radies ar tik daudzu tautiešu un organizāciju sveicinājumiem un atzinības apliecinājumiem.

A. V.

AUGŠĀMCELŠANĀS un DZĪVĪBA
Svētdien, 10. aprīlī, plkst. 3 pp.
LIELDIENU DIEVKALPOJUMS
Walmer Road baptistu baznīcā
Piedalās: MAIGA DE JARDINE — soprāns,
PĒTERIS GEISTAUTS — baritons,
TĀLIVALDIS ĶENIŅŠ — ērģeles,
Māc. R. EKŠTEINS — svētruna
Visi tautieši ielūgti! Visi aicināti!

KANADĀ

TORONTO

Piektdien, 1. aprīlī sv. Andreja baznīcas telpās Sidrabenes pārvaldei bija paplašināta sēde, pieaicinot tanī 1. ev.-lut. draudzes padomes priekšsēdi R. Rozi un LSAK pārstāvi, kas bija sūtījuši priekšsēža biedru E. Skujiņu. Sidrabenes pārvalde apsprieda iespējas uzlabot bērnu vasaras nometnes iekārtu un dzīves apstākļus. Pēc pārrunām nolēma bērnu vasaras nometnē mazākiem zēniem un meitenēm telšu vietā uzcelt vasaras mājiņas. Tāpat vienu vasaras mājiņu iekārtos viesiem pārgulēšanai, tā dodot iespēju bērnu vecākiem ērti pārnakšņot Sidrabenē. Materiālus vasaras mājiņu uzcelšanai par ļoti pieņemamu cenu apsoļījis Haidro, kas likvidē vairāku būvstrādnieku nometņu materiālus. Pārvalde iecerējusi 4 vasaras mājiņu būvi, iegādājoties arī dzelzs gultiņas un matraces, galdus un solus.

1. ev.-lut. draudzes veco ļaužu atpūtas nama fonda pārvaldes priekšsēža pienākumus uzņēmies J. Grīslis, sekretāra B. Upāns, kasiera O. Indzers, bet kā locekļi fonda pārvaldē darbosies L. Pillo un mācītājs A. Cops.

Ievērojot šejienes kapsētu iekārtu noteikumus, līdz šim nav bijis iespējams mirušos latviešus apbedīt vienā kapsētā. Daudzas kapsētas ir pārpildītas, un tajās kapu vietas iespējams dabūt tikai nomaiņēs vai gravās. Skaisti iekārtotās kapsētās kapu vietas ir dārgas, un līdz šim mirušo piederīgiem bija liekas grūtības, izvēloties vietu saviem aizgājušiem. Sakarā ar 1. ev.-lut. draudzes ierosinājumu, tai kopā ar Sv. Jāņa draudzi izdevies panākt vienošanos ar Yorkas kapsētas pārvaldi par latviešu nodalījuma ierīkošanu ar 200 kapu vietām. Bet lai šo kapsētas nodalījumu iegūtu, ikvienai draudzei tūlīt jāiepērk 25 kapu vietas, kas maksā 67 dolarus. Tūlīt jāiemaksā 10 dolaru, bet atlikums jānomaksā 2 gadu laikā. Abas draudzes cer, ka izdosies latviešu kapu iekārtošanu atrisināt labvēlīgi.

Pag. gada Ziemassvētkos pagāja gads, kopš darbojas latvietes Vijas Krēmanes dāmu frizieru salons Model. Sākumā uzņēmumā strādāja tikai pati jaunā īpašniece, bet tagad iegādāta jauna iekārta un dāmas apkalpo divas aroda speciālistes. Nesen īpašniece Vija Krēmane atgriezās no Čikāgas, kur martā apmeklēja gadskārtējo Advance Hair Styling skolu, kurā amata meistari papildina savas zināšanas. Šogad kursus apmeklēja 14 kursanti, no tiem 2 bija no Kanadas. Latviete V. Krēmane-Grimba kursus nobeidza kā labākā, iegūstot attiecīgu diplomu.

Salona Model īpašniece izteicās, ka šovasar jopojām dominēs īsu matu frizūras, taču zēngalviņas vietā nācis sieviškīgāks sakārtojums.

V. Krēmane-Grimba saņēma aicinājumu pārcelties darbā uz ASV, bet viņa piedāvājumu nav pieņēmusi — paliek uzticīga Toronto dāmām. Salons Model atrodas 109 Moberly Ave, tel. OX 4-0464.

LONDONĀ, ONT.

27. martā, māc. V. Šēfera vadībā, notika Londonas latviešu ev.-lut. draudzes Dāmu kom. sēde. Kasiere ziņoja, ka tīrs atlikums no 12. martā rīkotās balles ir $45.00. Šo summu vienojās noguldīt bankā, uz Dāmu kom. vārda, atverot jaunu kontu. Sakarā ar līdzšinējās pr-ces R. Šēferes atteikšanos no amata, nākšajā darba kārtības punktā bija pr-ces vēlēšanas un līdzšinējo valdes loc. pārvēlēšana. Par pr-ci vienbalsīgi ievēlēja V. Albertiņu, viņas vietnieci R. Šēferi, sekretāri A. Upīti un kasieri M. Grīnu. Dažādajos jautājumos pārrunāja nākotnē paredzamo sarīkojumu kārtību.

Latviešu ev.-lut. draudzes dāmu komiteja martā bija sarīkojusi pirmo balli Londonā. Sarīkojums bija labi apmeklēts. Bija arī viesi no Hamiltonas un pat no ASV — Bufallo. Pirmoreiz bija redzami tik daudzi vakara tērpi. Ieejot zālē, patīkami pārsteidza balti klātie galdiņi, kas visi bija rotāti pavasarīgajām dzeltenajām narcisēm.

Draudzes komitejas dāmas bija parūpējušās arī par skaistu bufetes galdu, kur katrs apmeklētājs par dažiem centiem varēja iegādāties sviestmaizītes, garšīgus mājas cepumus un tortes.

Kad jautrība bija sasniegusi savu kulminācijas punktu, nāca vakara apsolītais pārsteigums — amerikāņu loterija. Izlozes priekšmets bija skaisti klāts vakariņu galds 2 personām, ieskaitot galdautu, traukus, ziedus, ceptu pīli, augļus, attiecīgus dzērienus. Un, visiem par lielu izbrīnu, laimīgais cīpars bija tieši „13". Galdiņu ieguva A. Siliņš — viesis no Hamiltonas.

Rīkotājas izsaka sirsnīgu paldies Londonas un apkārtnes sabiedrībai par balles apmeklēšanu un atsaucību, kā arī cerē, ka turpmākie sarīkojumi — operešu vakars maijā un bazārs rūdenī arī būs labi apmeklēti.

Z.

KAS NOTIEK KANADĀ?

Divdesmit septiņi kanadieši šogad saņems stipendijas studijām Francijā vai Holandē. Līdzekļus komandējumu gadījumos $4,000 un stipendiju gadījumos $2,000 dos Federālā valdība. Šo naudu iegūs no summām, ko Francija un Holande ir parādā Kanadai, un kas maksājamas minēto divu Eiropas zemju valūtās.

Šīs summas izmantos, lai sūtītu pāri jūrai kanadiešus mācīties Eiropā sociālās, humanitārās un eksaktās zinātnēs. Kaut gan studenti, kas saņems šos atbalstus, lielāko daļu laika pavadīs Francijā vai Holandē, viņiem tomēr būs iespēja apmeklēt arī citas Eiropas zemes.

Sagaida, ka šo pabalstu iegūšanai iesniegs ap 400 lūgumu.

No Halifaksas ar kuģi uz Koreju nesen nosūtīts 12,000 mārciņu piena pulvera. Šī sūtījuma, $36.000 vērtībā, pietiek, lai apgādām ar pienu mazbērnus bāreņu patversmēs un slimnīcās Seulas pilsētā vienu gadu.

Sakarā ar ilgo sniega vētru, kas pagājušā nedēļā piemeklēja Ontario un Kvēbekas provinces, vilciens, kas pagājušā svētdienā izbrauca no Kvēbekas un devās uz Sērbrūku, ap 40 jūdžu no Sērbrūkas apstājās. Vilcienā atradās vairāk kā 1550 personu, kas visu nakti bija spiestas pavadīt ieputinātajā vilcienā. Tā kā pārtikas līdzekļi vilcienā bija ļoti niecīgi, tad uz notikuma vietu steidzās sniega mašīna piekrauta ar šokolādi un biskvītiem un dzeramo ūdeni. Arī izsauktais palīgvilciens ar divām lokomotīvēm un sniega arkliem tikai ar grūtībām sasniedza iesnigušo vilcienu. Vajadzēja vismaz 150 vīru, lai atbrīvotu iesnigušo vilcienu.

PASKAIDROJUMS

Mūsu laikraksta 2. aprīļa numurā dažiem eksemplāriem virs attēla 1. lapaspusē tehniskas kļūmes dēļ nav iespiests virsraksts — „Milvoku novada Dziesmu svētku rīcības komiteja."

Sarīkojumu kalendārs Toronto

10. aprīlī TLB drāmatiskā ansambļa E. Zālītes Maldu Mildas sapņojums, Lippincott ielā.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

LASĪTĀJU vēstules

PALDIES PAR RADIO PUSSTUNDU!

Ar dziļu izjūtu, pat sentimentālitāti savējo vidū noklausījos 19. martā Latvijai veltīto raidījumu radiofonā, Lai katram, kuŗš piedalījās programmas izpildīšanā, mans vecā latvieša — lielais paldies! Kanadietei — solistei Mekvīkārei, sevišķi, jo viņa šinī gadījumā bija visu klausītāju uzmanības centrā, kā no mūsu, latviešu, puses, tāpat no kanadiešu. Mūs interesēja dzirdēt: kā un ko dzied svešautiete mūsu valodā, bet kanadiešiem atkal — kā atskaņo viņu tautiete latvju dziesmas. Un tā nu šī radio pusstunda iznāca laba propaganda Latvijai. Par to vēl visiem, visiem programmas rīkotājiem un veicējiem sirsnīgs paldies!

Mūzika ir internacionāla. Tā ir sirds valoda, ko katrs saprot. Ja arī teksts mums kādreiz nav saprotams, jūtas to uztver visā pilnībā.

Ar teikto nenoliedzu nevienu mūsu māksliniekU, — lai dotu priekšrocību svešautietim. Goda vārds ne! Bet vai lielāku un labāku iespaidu pie kanadiešiem panāktu kāds mūsu tautietis, solists kā Mekvikāre, ir jautājums, par ko grūti spriest.

Ja mūsu trimdas presē allaž redzam uzaicinājumus izcelt mūsu mazo tautu un tagadējo mazo trimdas saujiņu, tad radio pusstundas organizētāji ar bagātīgo programmu ir lieliski, spīdoši to veikuši.

Atliek tikai viena vēlēšanās: lai nākamībā šādi garīgi atspirdzinājumi būtu atkal un atkal.

Vecais kosēnietis, Toronto

MANS MĪĻAIS, TĀLAIS BRĀLI!

Gadi paiet, un Tu kļūsti arvienu tālāks priekš vecās mātes un māsas. Bet ne jau jūras un kalni mūs attālina...

Vai atceries mūsu bērnību, mūsu tēvu, vectēvu, mūsu veco, mīļo vecmāmiņu, kā mēs viņu saucām, mūsu „bābiņu"?

Tik skaidra un viegla toreiz bija mūsu dzīve, un cik laimīgi mēs bijām! Tad pienāca drūmās, nelaimīgās dienas: pēc smagās vēža operācijas nomira mūsu mīļais tēvs, tam sekoja vectēvs, tad Tava iecerētā līgava, tad mūsu vecmāmiņa...

Mēs, palikušie, dzīvojam tālāk katrs savu dzīvi. Tu drīz apprecējies, atcerējies mūs retāk.

Pienāca karš. Mazā lauku stacijā mēs nejauši satikāmies. Tev bija asaras acīs mani ieraugot, jo bija brīnums, ka abi esam palikuši dzīvi. Kā mēs skrējām pa mūsu pilsētiņas vēl kūpošajām drupām ar vienu domu: vai mūsu māte ir vēl dzīva!

Bēgļu gaitas mūs izšķīra. Mēs ļoti priecājāmies, kad dabūjām zināt, kur Tu esi, ka esat visi dzīvi.

Cik ļoti mēs noderējām Tev toreiz, kad varējām Tevi ar ģimeni izsaukt mūsu „drošākā" zonā! Bet kad Tu atbrauci, mēs vairs nebijām vajadzīgas...

Emigrācijas likumi izšķīra mani ar māti pret mūsu gribu. Nu jau 4 gadi, kā mēs ar vīru dzīvojam tālu no mātes. Nav dienas, kad nedomāju par māti, kad neatceros kādas senākās dzīves ainas, kad viņa bija kālt.

Es būtu laimīga, un viņas dzīve būtu vieglāka, ja viņa būtu ar mums, bet mēs nespējam samaksāt tālo ceļu. Tur, kur viņa dzīvo, bieži ir trūkums slimību dēļ. Māte dzīvo tavā tuvumā, bet pa visiem šiem gadiem Tu viņu vēl nekad neesi apmeklējis. Tu neraksti gadiem ilgi ne viņai, ne man, kaut gan Tu esi dzīvs...

Es nenovēlu Tev vecuma dienās būt aizmirstam un atstumtam no saviem bērniem, bet es lūdzu Tevi, atceries māti, kamēr viņa vēl dzīva.

Tava māsa, Brazilijā

LAI ATSKAN DZIESMAS

Reizēm mokos ar garlaicību, tāpēc nopirku dziesmu krājumu. Lai atskan dziesmas, lai šad un tad padrebinātu savu balsi. Ne jau nu visas dziesmas tur ir (iztrūkst pat tik populāras kā Kalpaka maršs), un daudzas neatbilst oriģinālteksta. Bet to nevar pārmest, jo tas tiešām grūts darbs. Bet ko gan varēja: vismaz trimdā uzrakstītām un sakomponētām dziesmām pierakstīt autorus, neiespiest divas reizes tās pašas dziesmas, katru reizi ar cita autora parakstu blakus dzērāju dziesmām. Vai tad nu nebija vietas? Daudz iespiedumu kļūdu.

Stūrgalvis, ASV

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

TUVOJAS LIELDIENAS

atcerēsimies ar savu ārtavu un iepriecināsim gaišajos Augšāmcelšanās svētkos grūtdieņus Eiropā. Ziedojumus lūdz iemaksāt DV KV kasierim V. Curiškim, 48a Aberdeen Ave, Toronto, vai vietējām V nodaļām.

DV KANADAS VALDE

Dr. iur. T. Sanders.

‚LIETPRATĒJI' BOLŠEVISMA JAUTĀJUMOS UN MASKAVAS ‚JAUNAIS KURSS'

I

Boļševiku „Intūrists" veicina atkal ceļošanu pa Padomju Savienību, daudziem ar parādīto viesmīlību salsta rokas un mutti. Ceļotāju starpā netrūkst komūnistu un naivu ļaužu. Arī no brīvās Latvijas savā laikā brauca uz Padomju. Gadījumi ar Brechmani-Stengeli un ministru Birzneku

Par ienesīgu un „modernu nodarbošanos" ASV ir kļuvis lietpratēja amats boļševisma jautājumos. Cara laikos nebija dzirdēts, ka vecām demokratijām būtu vajadzīgi lietpratēji, kas pētītu un skaidrotu carisma problēmas. Nav zināms, ka būtu bijusi nepieciešamība pēc speciālistiem, kas pārzinātu arī nacisma un fašisma jautājumus. Tie acīm redzot nav bijuši tik „komplicēti." To saku tā starp citu, jo vēlāk redzēsim, ka ir „lietpratēji," kas domā, ka cara laiki krievu tautai bijuši sliktāki. Dzīves standarts tad esot bijis zemāks kā pie boļševikiem, un brīvības bijis vēl mazāk.

Daudzi tagad mācās krievu valodu un taisās par eskpertiem un padomdevējiem komūnistu problēmu iztirzāšanā. Varbūt no tādiem jauniem kas iznāks. Tas prasīs gan vēl gadus. „Vecie" līdz šim, kas pratuši krievu valodu vai ne, vai arī tik daudz kā žurnāliste M. Higinse, kas pati atzīstas, ka tikai 6 nedēļas mācījusies šo valodu, lai dotos celojumā pa sovjetu „paradīzi," izrādījušies par pilnīgi nespējīgiem. Tie nodarījuši daudz launa un valstsvīrus novadījuši līdz dziļam purvam, kurā tie ar šo boļševisma problēmu arī iestiguši. Lai atceramies tikai Rūzvelta un Trūmena padomdevējus Teherānā, Jaltā un Potsdamā, ģenerāļa Maršala misiju Ķīnā un viņa ekspertus. Daži no tiem bijuši komūnisti un spiegi, kā Hiss, Valts un citi. Komūnistu imperiālisms un tā agresīvitāte pretēji vairāku lietpratēju paredzējumiem nebūt nav mazinājušies, un boļševisms kļuvis vēl daudz bīstamāks un draudīgāks. Vai bruņošanās tempa samazināšanai nav sakars ar minēto lietpratēju domu, kas izteikta uzskatā, ka Maskavā pēc Staļina nāves sācies „miermīļigais kurss?"

Protams, krievu valodas zināšanai vai nezināšanai, lai varētu uzstāties par lietpratēju boļševisma lietās, nav izšķirīga nozīme. Aplamības par komūnistiem un to politiku sarunāt un mutkļūgus padomus var sniegt kā šīs valodas pratējs, tā nepratējs. Tomēr, lai ceļotu pa kādu valsti, tur dzīvotu un vērotu tās tautas dzīvi un paražas, valodai ir liela nozīme, sevišķi tādā zemē kā Pad. Savienība. Priekšroka dodama katrā ziņā tam, kas valodu pārzina, nekā svešiniekam, kas tikai plāta muti, kad viņu uzrunā, un virzās uz priekšu ar tulka palīdzību. Un vēl ir jautājums, kāds tam pagadās tulks, vai paša vai iedots sovjetu spiegs. Kas atgriezas uz valodu, vēl jāpiezīmē, ka neatsverama nozīme ir iespēja lasīt rakstīto oriģinālvalodā un nevis tulkojumā.

Par lietpratējiem boļševiku jautājumos tagad uzmetas visi, kas tik nav slinki runāšanā un rakstīšanā. Un tiešām, slinki nav ne žurnālisti, ne profesori, ne senātori, tāpat tie daudzie „anonimie" diplomāti, kuŗi, dodot savas intervijas, nevēlas, lai viņus sauc vārdā. Arī amerikāņu studenti, kas apmeklēja Padomju Savienību un tur uzturējās tikai desmit dienu, jau apgalvo, ka viņiem izdevies iepazīties ar krievu tautu. Un ar lietpratēju secinājumu viņi saka: „Tauta tur, redzams, vienota ap savu valdību. Cilvēki, ar kuŗiem runājām, visi stāv par boļševiku režīmu." Šos studentus pārspēj angļu juristi, kuŗiem izrādīja koncentrācijas nometnes un cietumus, un tie atzina, ka sodu sistēma Padomju Savienībā stāvot ļoti augstu un varot noderēt par paraugu citiem.

STARP CEĻOTĀJIEM DAUDZ KOMUNISTU

Cildinoši par sovjetu zemi izteikušies vēl daudzi citi, to starpā dažādi ceļotāji, vai tie būtu profesori, skolotāji vai rakstnieki, kas kopš Staļina nāves sākuši lielākā skaitā braukt uz Padomju Savienību un to satelitu valstīm. Un šie braucēji, kuŗus Maskava atbalsta un viņu „uzdevumus" veicina, nāk no visām pasaules malām. Ceļotāju vidū netrūkst komūnistu un to līdzskrējēju. Bet pilsoniskie laikraksti, kas viņu novērojumus labprāt iespiež, neinteresējas par šo vīru politisko pārliecību resp. viņu darbību un pagātni. Tā viņi paliek neatsegti. Parasti piemin tikai ceļotāju profesiju. Ar to pati pilsoniskā prese neapzinīgi atbalsta komūnistiem vajadzīgo un tiem labvēlīgo informāciju.

Ir ceļotāji, kas dodas aiz dzelzs aizkara ziņkārības dzīti, un labs pulks no tiem ir naivi ļautiņi, kuŗus boļševikiem nenākās grūti „apstrādāt" savā labā. Tikai tā, liekas, var izskaidrot parādību, ka citkārt kapitālistiskā pasaules uzskata cilvēki rakstījuši pretēji patiesiem apstākļiem ko labu par boļševikiem, viņu dzīvi un iekārtu. Un bieži notiekas, ka tas tā vienkārši darīts kā „paldies" boļševikiem par laipno uzņemšanu — ēdināšanu un vadāšanu pa plašo Krieviju, pa mūzejiem, teātriem un kūrvietām. Ir cilvēki, kam pēc visa tā „neērti" sliktu vien teikt par komūnismu. Šis psiholoģiski „neērtais stāvoklis" ir tieši tas pozitīvais, ko boļševiki iegūst no tāda ciemiņa, kuŗš, pārbraucis mājās, labākā gadījumā, ja ne citādi, izvairoties no politikas, slavē boļševiku „kultūru" — mākslu, celtniecību un viņu viesmīlību. Ciemošanās pie boļševikiem un durvju atvēršana tūristiem nav nekas jauns, kā to nepareizi mēdz izcelt viens otrs sovjetu vēstures nepazinējs, šo parādību dēvējot par kursa maiņu pie Staļina mantiniekiem.

DEMONSTRĀCIJA PRET BRECHMANI-STENGELI

Mēs paši, kad vēl dzīvojām savā brīvvalstī Latvijā un uzturējām labas attieksmes ar lielo kaimiņu, zinām, ka toreiz Staļina režīmā darbojās Intūrists, boļševiku ceļošanas birojs, kuŗš veicināja ceļošanu politiskos nolūkos pa lielo „mātušku." Bez tam boļševikiem tas bija ienesīgi, jo maksājumi ceļotājiem bija jāizdara nevis boļševiku naudā, bet ārzemju valūtā. Nāk prātā kāds notikums trīsdesmito gadu sākumā. Uz Maskavu bija aicināta mūsu operdziedātāja Brechmane-Štengele. Viņa tur uzstājās ar labām sekmēm, un laikrakstos boļševiki viņu izcēla un uzslavēja. Baudījusi Padomju Savienībā viesmīlību, Brechmane-Štengele atgriezās Rīgā lielā sajūsmā un preses pārstāvjiem to izteica pārāk dzīvi un temperamentīgi. Tas nepatika mūsu jaunatnei, un tā bija sašutusi, ka mūsu tik pazīstama operdziedātāja slavē boļševikus (gan tikai mākslu un viesmīlību). Jaunieši atklāti protestēja kādu vakaru operā, sarīkojot Brechmanei-Štengelei „kaķa koncertu". Izrāde bija jāpārtrauc. Tā bija Rīgas tolaik lielākā sensācija. Pati dziedātāja bija stipri satraukta par notikušo, bet saprata, ka izteikusies neapdomīgi un ka nu pašai savārītā „putra" jāizstrebj. Mūsu kreisā prese aizstāvēja Brechmani-Štengeli, jauniešus sauca par huligāniem, neģēļiem un vēl citiem rupjiem vārdiem. Arī Jaunākās Ziņas izteica par sarīkoto protestu un tā veidu savu sašutumu, bet operdziedātājai līdzjūtību. Latvju sabiedrības lielākā daļa visu to tomēr neuzņēma tik traģiski, bet gan ar humoru un par to pasmējās. Un daudzi teica, ka šāda „mācība" nav slikta.

Kādu citu gadījumu atceros ar zemkopības ministru Birznieku, kuŗš apciemoja „Vissavienības lauksaimniecības izstādi" Maskavā. Par saviem iespaidiem Birznieks informēja laikrakstus. Pret to, ka Birznieks uzslavēja lielo izstādi, kuŗu viņš apmeklēja kā Latvijas ministrs, nevarēja iebilst. Bet viņš ar to vien neapmierinājās un izteicās arī politiski un, proti, ka Padomju Savienībā esot „labvēlīgi izšķirta un nokārtota strādnieku problēma." Par šo Birznieka teikumu, kuŗā viņš izsaka atzinumu, ka komūnistu iekārtā strādniekiem klājas labi, daudzi bija sašutuši. Tomēr iebildumi vai protesti pret Birznieka izteicieniem nekur atklāti nevarēja parādīties, jo tie būtu

(Nobeigums 4. lpp.)

NO SENATNES LĪDZ MŪSU DIENĀM

LATVIJAS CHRONIKA 22. n-rs

1559. Maskavieši sakauj Livonijas ordeni. Noligst pamieru līdz 1561. g. Agrākais ordeņa mestrs Firstenbergs krīt krievu gūstā, viņu deportē uz Maskavu, kur viņš cietumā mirst.

— Maskaviešu karaspēks nonāk līdz Rīgai, bet viņus sakauj, un viņi atkāpjas. Ar landtaga lēmumu katrs trešais latviešu vīrs tiek mobilizēts. Livonijas ordeņa armijā.

— Polijas karalis Sigismunds II cenšas pārliecināt Anglijas karalieni Elizabeti izsludināt Baltijas jūru kā brīvu un piedāvā Hamburgas vietā Rīgu par angļu-poļu tirdzniecības kontroles mājokli.

1560. — Sventajas baznīcā, dienvidos no Liepājas, atrasti reliģiski manuskripti kūru valodā; tie sadedzināti uz vācu tautības baznīcas vizitora pavēli.

— Hercogs Magnus, Dānijas karaļa brālis, iegūst īpašumā Piltenes bīskapiju.

1561. — 28. novembrī Viļņā Livonijas ordeņa mestrs princis Gothards Ketlers kopā ar archibīskapu Viļumu, Brandenburgas markgrafu, un Livonijas bruņinieku un vasaļu pārstāvjiem, baldoties no drīza Maskavijas uzbrukuma, — noligst līgumu ar Polijas karali Sigismundu II, paklaujoties pēdējam. Ketlers kļūst par Kurzemes un Zemgales hercogu zem Polijas karaļa aizsardzības. Livonija otrpus Daugavai tiek proklamēta par Ducatus Ultradunensis un pagaldām atstāta hercoga Ketlera pārvaldīšanā. Latgale, ko Ketlers jau 1559. g. iekļāja Polijai, tiek iekļauta Polijā. Hercogs Magnus patur Piltenī. Tā Terra Mariana jeb Livonija tiek sadalīta starp Poliju, Zviedriju un Dāniju. Ordeņa un archibīskapa vasaļi un bruņinieki par paklaušanos Polijai saņem solījumu par viņu privilēģiju uzturēšanu. Vienīgi Rīgas pilsēta atsakās paklauties Polijai un turpina būt gandrīz pilnīgi neatkarīga.

1562. — 5. martā pēdējais Livonijas ordeņa mestrs Gothards Ketlers oficiāli izformē ordeni un Rigas pili nodod ordeņa mestra insignijas princim Radzivillam, Polijas karaļa sūtnim.

— Rīgas pilsēta atkārtoti atsakās paklauties Polijai prinča Radzivilla nepildīto solījumu dēļ izgādāt Svētās Romas Impērijas ķeizara atļauju Rīgai atdalīties no impērijas, un Rīga paliek neatkarīga līdz 1582. g.

— 12. septembrī Polijas karalis Sigismunds II Kaunā noligst līgumu ar Somijas hercogu Johannu, atzīstot pēdējo par Somijas un Igaunijas hercogu Polijas aizsardzībā. Hercogs Johanns apprec Sigismunda māsu Katrīnu. Atgriežoties Somijā, hercogu Johannu par valsts nodevību iesloga cietumā viņa brālis karalis Erīks 14.

AICINĀJUMS MĀKSLAS DRAUGIEM

Šogad paiet 25 gadi, kopš gleznotāja — Erna Geistaute — Kovaļevska pirmo reizi stājās skatītāju priekšā 1930. g. Zaļās vārnas izstādē Rīgas pilsētas mākslas mūzejā, no kuŗas Valsts mākslas mūzejs pirmoreiz ieguva īpašumā viņas darbu. Mums visiem būs atmiņā arī viņas pirmā patstāvīgā izstāde Rīgā 1933. g. un otrā patstāvīgā izstādes mūsu galvaspilsētā kara laikā 1943. g. Kaļķu ielā — ar madonnu gleznojumiem, puķēm, un žanra darbiem gan eļļā, gan pastelī.

Sagādāsim Ernai Geistautei iespēju sarīkot šī 25 gadu darba atceres izstādi tagad — svešumā.

Māksliniece bija spiesta palikt Vācijā, kur viņas radošajam darbam nav nepieciešamo priekšnoteikumu — kā latviešu sabiedrības, tā technisko un materiālo iespēju.

Mūsu glezniecība svešumā, salīdzinot ar citām mākslām, vispār atrodas visneizdevīgākā stāvoklī, un kopš gadiem daudziem no mums nav vairs bijis izdevības apmeklēt kādu latviešu mākslinieku izstādi, nedz iegūt īpašumā viņu darbus. Izmantosim šo gadījumu, lai, atbalstot gleznotājas Ernas Geistautes 25 gadu darba jubilejas izstādes rīkošanu, mēs būtu kalpojuši arī mūsu nacionālajai tēlotājai mākslai.

Šī nodoma sekmēšanai Ernas Geistautes mākslas draugu pulks ar šo aicina interesentus pieteikties talkā viņas izstādes sagatavošanai, kā pretvērtību saņemot viņas gleznas savā īpašumā. Ierosinājums balstās uz savstarpēju uzticību un morāles principiem, no kuŗu savstarpējas ievērošanas atkarīga šī nodoma laba izdošanās.

1. Izstādes talcinieks iegūst tiesības uz vienu Ernas Geistautes gleznu nomaksas veidā ar mēneša daļas maksu vismaz 5 dol. apmērā, pārrēķinot attiecīgās zemes valūtā.

2. Dalības maksas kārtojamas regulāri katru mēnesi paša dalībnieka izvēlētos termiņos, kas paliek nemainīgi visu iemaksas periodu.

3. Šīs iemaksas kalpo Ernas Geistautes 25 gleznotājas darba gadu atceres izstādes sagatavošanai un noorganizēšanai.

4. Izstādes talcinieki savas izvēlētās gleznas iegūst īpašumā 10-12 mēnešu laikā pēc viņu iesaistīšanās talcinieku pulkā. Pēc notikušās izstādes izvēlēto darbu nosūtīšanu (bez rāmjiem) to īpašniekiem kārto māksliniece uz sava rēķina.

5. Gleznu izvēle notiek pēc foto attēliem, ko māksliniece piesūta izstādes talcinieķiem pēc tam, kad izstādei domāto gleznu komplekts ir gatavs.

6. Ja izvēlētā gleznā izrādītos augstāk novērtē kā līdz tās saņemšanai talcinieks iemaksājis, tad maksas atlikums kārtojams kā iepriekš resp. vismaz pa 5 dol. mēnesī.

7. Ja talkas dalībnieks trīs reizes pēc kārtas nav izdarījis iemaksas vai nokavējis paša izvēlētos iemaksas termiņus, uz viņu vairs neattiecas šīs talkas noteikumi resp. viņš zaudē iespēju iegūt gleznas uz nomaksu. Par izdarīto iemaksu izlietošanu viņam jāvienojas ar mākslinieci atsevišķi.

8. Gadījumā, ja izstādes kalkulācijā paredzētais talcinieku minims — 30 personu — nepieteiktos, tad māksliniece, neatkarīgi no šī aicinājuma, vienojas ar pieteikušamies talciniekiem īpaši.

9. Šī aicinājuma rezultātā radušos nolīgumu morālo un materiālo izpildīšanu pret izstādes talciniekiem pārrauga draugu pulks ar tā izvēlētām uzticības personām: Vāci jā — zv. adv. A. Skujskurbi, māc. E. Rozīti un arc. G. Zēbergu, kas pārrauga gleznotājas darbu un uzņemto saistību kārtošanu viņas dzīves vietā.

10. Talcinieki aicināti pieteikties pie zv. adv. A. Skujskubra, 13b, Weilheim, Oberbayern, Rathausplatz 8, c/o Verjag Latvija, paziņojot vārdu, adresi un izvēlētos iemaksas termiņus.

11. Iemaksas kārtojamas ar čeku Bayerische Hypotheken und Wechselbank, Filiale Weilheim, Konto Nr. 8263.

Draugu — iniciātoru pulks: prof. Arvīds Norītis, prof. Atis Teichmanis, Mariss Vētra, Volfgangs Dārziņš, Rita Liepa, Arturs Plaudis, red. Maksis Čulītis, Marija Induse-Muceniece, Herberts Sils, Anna Dārziņa-Ozoliņa, Harijs Plūcis, Mirdza Tillaka, Osvalds Lēmanis, ģen. Rūdolfs Bangerskis, plkv. Arvīds Kripēns, plkv. Aleksandrs Plensners.

Uzticības personas: zv. adv. Andrejs Skujskubre, māc. Elmārs Rozītis, dipl. arch. G. Zēbergs.

Līdz šim pieteikušies jau šādi talcinieki:

Prof. Atis Teichmanis, māc. Elmārs Rozītis Vācijā; prof. Arvīds Norītis Zviedrijā; Kārlis Dzelzkalns Kanadā; Zinaida Kripēna Austrālijā. Sav. Valstīs — Emilija Lācis, Marta Grīnvalde, Mirdza un Osvalds Lēmanis, Jānis Turķis, Alma Segliņa, Erika Rītiņa, Rūta Morēna, Dr. Rainis Bērziņš, Vilis Raudiņš, Pēteris Kārkliņš.

MILVOKIEŠI VIESOJAS PIE KAIMIŅIEM

Rokfordā (Illinoijas valstī), kur dzīvo tikai kādi 35 latvieši, visa sabiedriskā dzīve aprobežojas ar latviešu dievkalpojumu noturēšanu pēc apmēram katriem diviem mēnešiem.

Lielākie latviešu centri, kā Čikāga un Milvoki, atrodas savas 100 jūdzes tālu, tāpēc ir pavisam dabiski, ka visu mūsu mākslinieku viesošanās ceļi šai pilsētiņai ir gājuši garām.

Kad Milvoku DV vīru koris dir. V. Aparjoda vadībā kādreiz apsolīja tur ierasties, lai dziedātu latviešu dziesmas, tad vienam otram turienes tautietim likās, ka būs noticis kāds pārpratums.

Taču dzieātāji paši samaksāja ceļu un, norunu pildot, 27. martā ieradās Rokfordā, lai kuplinātu dziesmām tur notiekošo latviešu dievkalpojumu un pēc tam sniegtu laicīga satura programmu baznīcas apakšējā zālē. Minēto dievkalpojumu vadīja mācītājs J. Strauss. Šajā braucienā kori pavadīja arī DV teātra ansambļa režisore M. Valtere-Einberga ar deklamācijām un tenors A. Kitta ar solo dziesmām. Uz šo koncertu daži tautieši bija ieradušies arī no 70 jūdžu tālās Sterlingas un citiem mazākiem latviešu centriem, kā arī daži vietējie amerikāņu draugi. Turienes tautiešu siltā uzņemšana un atsaucība izpildītājiem bija liels gandarījums, tā kā vīri, no kuŗiem daži bija brīvprātīgi atteikušies no iespējas strādāt virsstundas, vai, kā tas bija ar pašu diriģentu, bija spiesti ņemt bezalgas atvaļinājumu, lai šis koncerta brauciens būtu iespējams, skaidri redzēja, ka viss tas nebija darīts veltīgi.

Manuprāt šo koncertbraucienu varētu uzskatīt arī kā Milvoku DV pateicības pierādījumu Rokfordas tautiešiem par viņu vienreizējo atsaucību, ko tie izrādīja ziedojumu vākšanas akcijā pagājušos Ziemassvētkos.

Starp citu, tika pakalpots arī novada dziesmu svētku lietai Milvokos, jo kā rokfordieši, tā ar apkārtējie tautieši apsolīja ierasties Milvokos tad, kad minētie svētki te notiks.

— Nav tiesa, ka trimdas saime jau kļuvusi apātiska. Protams, vārdi jau sen kļuvuši lēti, un runās vien vairs labprāt neviens neklausās, bet darbi, ja tādi tiek kaut kur darīti, nekad nepaliek bez atsaucības.

G.

VĀCIJAS APVIENOŠANA — SKATĪTA NO DIVI PUSĒM

Mūsu korespondenta politiskās piezīmes

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO RIETUMVĀCIJAS

Nesen Rietumvācijas parlaments Bonnā ar ļoti jūtamu vairākumu ratificēja tā sauc. Parīzes nolīgumus. Ar to bija sperts pirmais solis uz vienotu un stipru Eiropu. Kanclera Adenauera politika varēja „iepeldēt" mierīgākos ūdeņos. Un viņa to būtu darījusi, ja debašu laikā un labu laiku pirms tām uz politiskās skatuves Bonnas Bundestagā nebūtu parādījusies Sāra ar savu „profētu" bij. tiesliētu ministru pirmajā Adenauera kabinetā — Dr. T. Dēleru. Argumenti, ar kādiem brīvo demokratu vadonis oponēja kanclera politikai, ja arī nebija simtprocentīgi pārliecinoši, tad katrā ziņā vāciešu vairākumam patīkami. Ļoti ticams, ka daudzi, kas agrāk savu balsi deva par kristīgiem demokratiem, pēc Sāras jautājuma debatēm balsotu par brīvajiem demokratiem. (Vai Dēleram nav sava patiesība, ja viņš Sāru prasa Vācijai? Vai Francijas strikti prasība pēc Sāras nav Eiropas vienībai tikpat „bīstama" kā Vācu „nacionālistu" vēlēšanās?).

Nav domstarpību Bonnas parlamentā pārstāvēto partiju uzskatos, ka Vācijai jākļūst apvienotai. Domstarpības rodas tikai tad, ja runā par veidu, kādā šo apvienošanu panākt. Sociāldemokrati, kā zināms, apvienošanu vēlas panākt bez armijas palīdzības. Ka daudzi no Olenhauera piekritējiem līdz ar pašr opozicijas vadoni šādai iespējai varen maz tic, tas nav noliedzams. Ja Rietumvācijas apbruņošanai soc.-dem. tomēr savu atbalstu nav devuši, tad tā ir tikai „politikas taisīšana," bez kuŗas politiskās partijas nekad nav iztikušas un neiztiks. Žēl tikai, ka Eiropas centra valsts viena no iespaidīgākām partijām, kāda ir sociāldemokrati, nav varējusi tikt pāri barjērai ,kas šķir personisko nepatiku vai patiku no valsts un tautas drošības un dzīvotspējas interesēm.

Gluži to pašu varētu teikt par divi citām Bonnas Bundestāga partijām — brīvajiem demokratiem (FDP) un bēglu partiju (GB-BHE), kas abas turklāt vēl ir Adenauera kristīgo demokratu (CDU) koalicijas partneres. Abas kanclera palīdzes gan nav pretī Parīzes nolīgumiem par Rietumvācijas apbruņošanu un iesaistīšanu NATO valstu saimē, bet domstarpības rodas Sāras jautājumā. „Vispirms vienotu Vāciju radiet rietumos, tad jo lielākas tiesības tādu prasīt būs arī austrumos," ir šo partiju pamatdoma. Protams, arī brīvo demokratu un bēglu vidū ir dažādas domas, taču vairākums stāv aiz uzskatiem, ka Francijas prasības uz Sāru ir „novecojušās un vienotas Eiropas uzbūvei nederīgas." Bet pie labas gribas arī šīs partijas varētu tikt pāri egoisma barjērai.

Bet kāpēc gan nacionālisma barjēru noārdīšanu prasīt tikai no Rietumvācijas?

Kā Rietumeiropas valstis, tā Austurmeiropas „valstu kollektīvs" bazēts uz spēcīga nacionālisma. Savienoto Valstu ideja ir valstisku robežu noārdīšana, muitas ūnijas radīšana un visi citi atribūti, kas ir šādas vienotas valsts pamatprincipi, bet tie varen spēcīgi vēl kā Francijā, tā Itallijā, kā Zviedrijā, tā Anglijā — un kāpēc lai Vācija būtu pirmā valsts, kas bez ierunām atteiktos no visa pagātnē uzbūvētā? Lūk, te ir neveiksmes apraktas. To izrakšana un iznīdēšana prasīs bezgala ilgu laiku, ja vispār tās kādreiz izraks un iznīdēs. Bet tad vispirms jābūt skaidrībai, vai nacionālisms vispār ir ļaunums, vai tāds — un tikai tāds — ir nesis neveiksmes?

No šādas perspektīvas raugoties, maz ticams, ka vācu sociāldemokratu prasība pēc sarunām ar boļševikiem dotu reālu veiksmi. Zem krievu žņauga bijušajiem tas skaidrs. Atliek tikai pretī sarkanajiem stādīt spēcīgu varu. Bet cik spēcīga vara var piepalīdzēt apvienot Vāciju? Viņa gan var Rietumvāciju pasargāt no komūnistu avantūrām, no tieksmes to paklaut savai virskundzībai. Bet tas ir cits temats. Apvienošanai vajadzīgi citi priekšnoteikumi. To nav nedz austrumiem, nedz arī rietumiem. Šie „citi priekšnoteikumi" ir solidāritāte. Solidāritāte kā Austrumvācijas, tā Sāras problēmā. Kamēr tās nebūs, Rietumvācija būs viena valsts un Austrumvācija otra.

Ka krieviem šāds iznākums vismaz pagaidām patīkams, to rāda viņu oficiālā prese Austrumvācijā. Ja komūnisti uztraucas par Parīzes nolīgumu īstenošanu, tad par Sāras statūtu un par Vācijas apvienošanas jautājumu viņi nemaz nerunā — tas arī no viņu puses jau nokārtota lieta. Ar vārdu sakot: Sāra Francijai, Austrumvācija mums.

Tāda ir Vācijas apvienošana — skatīta no divi pusēm: no konferenču un no kara puķu pusēm. Vairāk patiesības būs Adenaueram un viņa militāro lietu speciālistam Teodoram Blankam, kuŗi ir uzskatos, ka „apalo galdu laikmets" beidzies, bet apvienošanās vietā drīzāk jāraksta „pieņemšana."

Rietumvācijā, marta beigās.

M.

LATVIJAS BAZNĪCA KOMŪNISTU KALPĪBĀ

Mūsu rīcībā ir nokļuvis „Baznīcas kalendārs 1954.", izdots Rīgā, iespiests tipografijā Sov. Latvija. Šis kalendārs ir bēdīga liecība tam, ka mūsu baznīca dzimtenē ir nospiesta kalpībā padomju varai un tiek izmantota kā komūnistu propagandas ierocis. Kalendāra „literārajā daļā," ievietotie raksti visi, ar maziem izņēmumiem, ir tādi, kas kalpo komūnisma mērķiem. Visi šie raksti attiecas uz baznīcu miera konferenci, kas notika 1952. g. Zagorskas klosterī, Maskavas tuvumā. Kalendārā ievietots archibīskapa Gustava Tursa runas pilns teksts šinī konferencē un viņa runa miera aizstāvēšanas padomju komitejas plēnuma sēdē 1953. g. 31. augustā. Par to pašu tematu raksta prāv. A. Vecmanis, prāv. P. Kleperis un prāv. A. Kauliņš. Doma baznīcas priekšnieks J. Šulte raksta par savu ceļojumu uz Maskavu.

Beigās ievietots Latvijas ev.-lut. baznīcas virsvaldes sastāvs: prezidents archibīskaps G. Turss, locekļi — dekāns prāv. G. Šaurums, prāv. A. Vītols, ģenerālsekretārs K. Šlosbergs, prāv. A. Kauliņš, prāv. P. Kleperis, prāv. A. Vecmanis. Kandidāti: prāv. v.i. L. Taivāns, māc. V. Ozoliņš, delegāts J. Mazarkēvičs. (1952. g. mirušā Šauruma vietā nāk prāv. Taivāns). Revīzijas komisijā: J. Vegers, V. Bergholds un prāv. V. Migla; kandidāti: prāv. R. Pureniņš un delegāts M. Vasers. Virsvalde atrodas Rīgā, Kirova ielā 37 — 5.

Kalendārā ir vairākas illustrācijas, kuŗās redzams archibīskaps Tūrs amata tērpā, gan Maskavas konferencē, gan sv. Annas baznīcā Jelgavā, Jaunā Ģertrūdes baznīcā Rīgā un Trikātas baznīcā.

Metalla laivā apkārt zemeslodei

Ceļojumu apkārt zemeslodei hermētiski slēgtā „glābšanas laivā" paredzējis kāds dāņu tirdzniecības kuģa virsnieks Valters Vestborgs. Šis savādās, vēl nepārbaudītās laivas konstruktors ir dānis Klauss Soerensens.

Tā būšot kirbjveida hermētiski slēgtā metalla laiva, kuŗas garums ar apmēram 16 pēdu, platums 8 un augstums 3 pēdas. Tā esot apgādāta ar spēcīgu motoru un vadāmo ierīci. Vestborga ceļojuma maršruts šāds: Esbjerg-Lisabona, Panamas kanālis, Losandželosa, Havvājas, Filipīnas, Borneo, Singapūra, Kolombo, Ādena, Suecas kanālis, Gibraltārs un atgriešanās Lisabonā.

Dāņu glābšanas sabiedrības Svicer direktors un jaunās glābšanas laivas konstruktors Soerensens devies uz Esbjergu, lai izmēģinātu savu laivu, kura esot viegla metalla un spēšot attīstīt ievērojamu ātrumu. Neplīstošā stikla logi došot iespēju navigātoram orientēties, un speciāli veidota ventilācijas ierīce gādāšot par svaigu gaisu. Dzīvošanas novietnes atrodoties vertikālajā daļā, tāpat ūdens tvertnes. Drošības labā navigātors varot sevi piesiet pie nekustamā sēdekļa. Pie periskopa paredzēts ievienot antēnu. Pilnīgā kārtībā šī jaunā veida glābšanas laiva būšot šī gada beigās un konstruktors to nosaucis par „melno varnu."

Berijas upuris

Šajās dienās Maskavas radio paziņojis, ka amerikāņu rakstniece Anne-Luize Stronga, kuru apcietināja spiegošanā un 1944. gadā deportēja no Krievijas, bijusi agrākā policijas šefa Bērijas upuris. Tagad 70 gadu vecā rakstniece esot pilnīgi attaisnota. Stronga dzimusi Nebraskā. Ziņojuma turpinājumā teikts, ka amerikāņu rakstniece apvainota un notiesāta pilnīgi bez kāda pamata. Stronga nodibinājusi Maskavā pirmo laikrakstu angļu valodā, tā saucamo "Moscow Daily News". Dažās dienās pēc viņas arestēšanas laikraksta bija spiests slēgt savas durvis.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

GRAND RAPIDI (MICH.)

Jaunatnes vakars, kas bija veltīts latviešu tautas dziesmai latviešu biedrības telpās galvenokārt bija saistījis jaunatnes interesi, un tieši šim nolūkam tas bija domāts. Par mūsu tautas dziesmu bagātīgo pūru un to lielo nozīmi pastāstīja Ed. Grīnvalds. Dziedone E. Reinvalde nodziedāja daudzas jaunas un lielākam vairumam pat nedzirdētas tautas dziesmas, kas saistīja klausītājus. Klavieru pavadījumu veica Ed. Grīnvalds. Sarīkojumu bija organizējusi skolotāju kopa.

22. martā pēkšņi ar sirdstrieku mira Grand Rapidu latviešu kolonijas loceklis Jānis Asars. Viņš bija liepājnieks un bijis policijas dienestā kā iecirkņa priekšnieks. Nelaikus bija iepircis šeit māju un strādāja fizisku darbu fabrikā. Jānis Asars piedalījās arī vietējo organizāciju dzīvē un pēdējā laikā bija gaidu vecāku padomes sekretārs. Pēc aizgājēja sēro sieva, meita un kuplais draugu un paziņu pulks.

— Kādēļ abas primadonnas iekrita viena otrai matos un sāka plūkties?

— Tādēļ, ka tā viena jautāja otrai, vai ziema 1898. gadā patiesi bijusi tikpat auksta kā šī...

Grand Rapidu tautieši bija kuplā skaitā pulcējušies Egebines bēru namā, lai izvadītu mirušo Jāni Asaru. Svētbrīdi un sēru piemiņas aktu vadīja māc. Kr. Hermanis. Nelaika izvadīšanā uz pēdējo dusas vietu, Wood Lawn kapiem runāja pārv. J. Ozols, veltījot aizgājējam daudz sirsnīgu vārdu un pateicības par viņa krietno dzīvi. Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzes vārdā no nelaika atvadījās arch. J. Leimanis, no vecajiem karavīriem A. Eversons, bijušiem policijas darbiniekiem — J. Pēterssons, Skrundas gaidu vecāku padomes — E. Avots, Bēru fonda — agr. V. Poga. Krāšņu vainagu bija sūtījuši Jarecki fabrikas vadība un darba biedri; to nolika J. Celmiņš. Saldu atdusu svešās zemes kapu kalniņā.

Pirmajos Lieldienas svētkos, 10. aprīlī Latviešu jaunatnes pulciņš organizē tradicionālo Lieldienu svinēšanu agr. P. Finartija farmā pie Mureja ezera. Būs šūpoles, olu krāsošana un citi uzjautrinājumi. Slikta laikā sarīkojums būs latviešu bā.

Latviešu agronomu kopa Mičigēnā latviešu biedrības telpās bija noorganizējusi mājturības pēcpusdienu. To ar uzrunu atklāja agronomu kopas valdes priekšsēdis agr. V. Liepiņš no Grand Hevenas, norādot uz mājturības stāvokli mūsu zemē. Ārste Elga Kažmere runāja par barības un veselības nozīmi pasvītrojot, ka mēs gan baidāmies no slimībām, baktērijām un baciļiem, nepieskiŗam vajadzīgo vērību tam, ko sev sagādājam ar nepareizu barību. Vitaminu trūkums organismā var būt par cēloni daudzām slimībām, tādēļ jācenšas lietot tās barības vielas,kas organismam vairāk nepieciešamas. Mājturības instruktrise Klāra Andersone pastāstīja par savām gaitām mājturības laukā, darba meklēšanā savā speciālitātē un kādus produktus galvenokārt patērē šinī zemē. Viņa norādīja, ka tauki nebūt nav tik „briesmīgi," un tie organismam katrā ziņā nepieciešami, tikai jālieto ar sātu... Referente latviešu jaunavām ieteica pievērsties mājturības studijām, jo šis arods ir samērā labi apmaksāts ar sākumu algu 200 dol. mēnesī, vēlāk pat līdz 500 dol. Klausītāju bija ap pussimts, galvenā miera aizstāvēšanas padomju

Māju iepirkusi brīvmākslinieče Olga Ozola. — V. Ž.

CEĻA VĀRDI

Uzticībā vingrināties ir tikums, uzticību piedzīvot — laime. Egons Fridels

*

Izpriecu kāre ir neapremdināma, un tā visbiežāk aprij — laimi. Goethe

*

Mīlestībā vienmēr ir arī mazliet ārprāta. Bet katrā ārprātā ir arī savs saprāts. Ničše

*

Jaunākais mīlestībā ir tās aklums. Amoram var atņemt visu — pat tā indīgo bultu, bet nekad acu aizsegu. Žans Pauls

Sarkanās Ķīnas slepenais ierocis – narkotika

BRŪNĀS INDES BRIESMAS ĶĪNĀ, KOREJĀ UN ASV

Ernestam Gentrijam, Sanfrancisko Narkotisko vielu biroja šefam, 1953. gada decembra mēnesī piezvanīja kāda anonima persona, kuŗa ar jaušamu ķīniešu akcentu viņam paziņoja interesantas lietas. Ja E. Gentrijs gribot atrast divus kampara koka drēbju koferus, kas visādā ziņā viņu ļoti interesēšot, lai ejot uz N. adresi, tur tie būšot tikko pienākuši no Hongkongas.

Tajā pašā dienā Sanfrancisko Narkotisko vielu šefa birojā atradās divi koka koferi. Kokā atrada stamās indes nonāk arī amerikāņu kaŗavīru rokās, un interesanta ir kardināla Spellmana liecība viņa trīs mēnešu ilgajā Korejas frontes apciemojumā 1953. gadā. „Neiedomājami augsts procents amerikāņu kaŗavīru Korejā sākuši lietot indes," saka kardināls Spellmans. Pēdējo 30 mēnešu laikā 899 amerikāņu kaŗavīriem bijis jāatbild par narkotisko vielu apgrozīšanu. Stāvoklis Japānā neesot labāks.

Visvairāk heroīna, ko pārdod Savienotajās Valstīs, nāk no komūnisma zemēm. Pagājušā gadā Savienoto Valstu Džersī ostā pieturēja pasažieŗu kuģis Prezidents Artūrs, kuŗš še ieradās no Singapūras. Visa apkalpe bija atstājusi kuģi, kad divi ostas virsnieki pamanīja uz kuģa provianta pārziņa kurpēm brūnas krāsas pulveri. Viņi to izkratīja, un kurpēs, kas viņam bija mazliet par lielām, atrada divas kaučuka tūbas, piepildītas līdz malām ar brūno indi. Bez tam 17 citas atrada paslēptas jostā, un, heroīnu nosvērot, izrādījās, ka tā svars bija vairāk kā pusmārciņa.

Lielākā heroīna afēra atklājās 1951. gadā, kad Sanfrancisko pasta biroja muitas inspektora uzmanību saistīja ap 20 žurnālu, kas bija izsūtīti no Hongkongas, katrs par sevi ietīts atsevišķi. Inspektoru pārsteidza tas, ka šo žurnālu pastmarku apmaksa bija daudz augstāka par paredzēto. Pārbaudot to saturu, atklājās, ka no katra žurnāla bija izgrieztas ap 26 lapas, lai rastu brīvu vietu 3 uncēm heroīna. Policijas aģents, pārģērbies pastnieka uniformā, nogādāja sūtījumus pēc piederības kādam kungam viesnīcā.

Kungu arestēja un izrādījās, ka gada laikā viņš bija saņēmis vairākus šādus sūtījumus, kopsummā ap 16 mārciņu heroīna. Piecus mēnešus vēlāk kāds pasta ierēdnis Penrinā, Kalifornijā, atklāja tāda paša veida heroīna slēptuvi; tas arī bija sūtīts no Hongkongas. Neskatoties uz visām pūlēm, pilnīgi noroņežot drogu ievešanu Savienotajās Valstīs neesot iespējams, tā Ķīnas slepenā armija klusībā veic savu uzdevumu.

Kādu laiku Ķīnai nebija ne viena, ne otra, tomēr par krievu piegādātiem ieročiem Ķīnas komūnistiem vajadzēja maksāt. Tā, lai iegūtu dolarus, komūnisti bija spiesti laist melnā tirgū narkotiskās vielas.

Brīvājā pasaulē šo narkotisko vielu kontrabanda rada nopietnas bažas, jo cilvēks, kuŗš nonāk narkotikas varā, ir pazudis. Pirms kara Ķīnas eksports bija noslīdējis uz leju, bet tagad, komūnistiem nākot pie varas, tas ievērojami cēlies un, kā skaitļi to rāda, tas sasniedz 6.000 tonnas gadā! Trešo daļu no šīs kopsummas eksportē sarkanā Ķīna: heroīnu, morfiju un smēķējamo opiju. Pēc narkotisko vielu sastāva un krāsas izdevās noteikt to izcelšanās avotus, un Japānas, Tailandes, Burmas un Malajas melno tirgus spekulantu liecības bija skaidri pierādījumi, ka šīs indes nāk no komūnistu Ķīnas. Tā kā atrastie kvantumi bija ļoti lieli, tad šīs valstis to darīja zināmu Apvienotajām Nācijām.

Par narkotiskajām vielām komūnisti sāka interesēties tikai 1930. gadā, un neilgi pēc tam viņi tās gatavoja jau lielos daudzumos, viegli pārdodami Ķīnas nacionālistiem, reizē mazinādami nacionālistu kaŗavīru kaujas spējas. Viens no lielākajiem inžu spekulantiem bija tā sauc. Po-I-Po, un 1949. gadā komūnistiem nākot pie varas, viņš ieņēma finanču ministra posteni. Vēl paliēlinot drogu tirdzniecību, viņš Pekingas valdībai sagādāja 150 milj. dolaru ienākumu, kuŗus tā nosauca par ienākumiem no „speciālās tirdzniecības." Šodien narkotisko vielu ražošanu un eksportēšanu sarkanā Ķīnā pārzina un vada valdības funkcionāri, kas visi ir atbilgos valsts amatos.

Arī Dienvidkorejā stāvoklis nav mazāk bīstams, un gada laikā tur apcietināti 2400 narkotisko vielu spekulanti. No viņu rokām šīs bīstamās indes nonāk arī amerikāņu kaŗavīru rokās, un interesanta ir kardināla Spellmana liecība viņa trīs mēnešu ilgajā Korejas frontes apciemojumā 1953. gadā. „Neiedomājami augsts procents amerikāņu kaŗavīru Korejā sākuši lietot indes," saka kardināls Spellmans. Pēdējo 30 mēnešu laikā 899 amerikāņu kaŗavīriem bijis jāatbild par narkotisko vielu apgrozīšanu. Stāvoklis Japānā neesot labāks.

Visvairāk heroīna, ko pārdod Savienotajās Valstīs, nāk no komūnisma zemēm. Pagājušā gadā Savienoto Valstu Džersī ostā pieturēja pasažieŗu kuģis Prezidents Artūrs, kuŗš še ieradās no Singapūras. Visa apkalpe bija atstājusi kuģi, kad divi ostas virsnieki pamanīja uz kuģa provianta pārziņa kurpēm brūnas krāsas pulveri. Viņi to izkratīja, un kurpēs, kas viņam bija mazliet par lielām, atrada divas kaučuka tūbas, piepildītas līdz malām ar brūno indi. Bez tam 17 citas atrada paslēptas jostā, un, heroīnu nosvērot, izrādījās, ka tā svars bija vairāk kā pusmārciņa.

Lielākā heroīna afēra atklājās 1951. gadā, kad Sanfrancisko pasta biroja muitas inspektora uzmanību saistīja ap 20 žurnālu, kas bija izsūtīti no Hongkongas, katrs par sevi ietīts atsevišķi. Inspektoru pārsteidza tas, ka šo žurnālu pastmarku apmaksa bija daudz augstāka par paredzēto. Pārbaudot to saturu, atklājās, ka no katra žurnāla bija izgrieztas ap 26 lapas, lai rastu brīvu vietu 3 uncēm heroīna. Policijas aģents, pārģērbies pastnieka uniformā, nogādāja sūtījumus pēc piederības kādam kungam viesnīcā.

Kungu arestēja un izrādījās, ka gada laikā viņš bija saņēmis vairākus šādus sūtījumus, kopsummā ap 16 mārciņu heroīna. Piecus mēnešus vēlāk kāds pasta ierēdnis Penrinā, Kalifornijā, atklāja tāda paša veida heroīna slēptuvi; tas arī bija sūtīts no Hongkongas. Neskatoties uz visām pūlēm, pilnīgi noroņežot drogu ievešanu Savienotajās Valstīs neesot iespējams, tā Ķīnas slepenā armija klusībā veic savu uzdevumu.

Kādu laiku Ķīnai nebija ne viena, ne otra, tomēr par krievu piegādātiem ieročiem Ķīnas komūnistiem vajadzēja maksāt. Tā, lai iegūtu dolarus, komūnisti bija spiesti laist melnā tirgū narkotiskās vielas.

Brīvājā pasaulē šo narkotisko vielu kontrabanda rada nopietnas bažas, jo cilvēks, kuŗš nonāk narkotikas varā, ir pazudis. Pirms kara Ķīnas eksports bija noslīdējis uz leju, bet tagad, komūnistiem nākot pie varas, tas ievērojami cēlies un, kā skaitļi to rāda, tas sasniedz 6.000 tonnas gadā! Trešo daļu no šīs kopsummas eksportē sarkanā Ķīna: heroīnu, morfiju un smēķējamo opiju. Pēc narkotisko vielu sastāva un krāsas izdevās noteikt to izcelšanās avotus, un Japānas, Tailandes, Burmas un Malajas melno tirgus spekulantu liecības bija skaidri pierādījumi, ka šīs indes nāk no komūnistu Ķīnas. Tā kā atrastie kvantumi bija ļoti lieli, tad šīs valstis to darīja zināmu Apvienotajām Nācijām.

Par narkotiskajām vielām komūnisti sāka interesēties tikai 1930. gadā, un neilgi pēc tam viņi tās gatavoja jau lielos daudzumos, viegli pārdodami Ķīnas nacionālistiem, reizē mazinādami nacionālistu kaŗavīru kaujas spējas. Viens no lielākajiem inžu spekulantiem bija tā sauc. Po-I-Po, un 1949. gadā komūnistiem nākot pie varas, viņš ieņēma finanču ministra posteni. Vēl paliēlinot drogu tirdzniecību, viņš Pekingas valdībai sagādāja 150 milj. dolaru ienākumu, kuŗus tā nosauca par ienākumiem no „speciālās tirdzniecības." Šodien narkotisko vielu ražošanu un eksportēšanu sarkanā Ķīnā pārzina un vada valdības funkcionāri, kas visi ir atbilgos valsts amatos.

Arī Dienvidkorejā stāvoklis nav mazāk bīstams, un gada laikā tur apcietināti 2400 narkotisko vielu spekulanti. No viņu rokām šīs bīstamās indes nonāk arī amerikāņu kaŗavīru rokās, un interesanta ir kardināla Spellmana liecība viņa trīs mēnešu ilgajā Korejas frontes apciemojumā 1953. gadā. „Neiedomājami augsts procents amerikāņu kaŗavīru Korejā sākuši lietot indes," saka kardināls Spellmans. Pēdējo 30 mēnešu laikā 899 amerikāņu kaŗavīriem bijis jāatbild par narkotisko vielu apgrozīšanu. Stāvoklis Japānā neesot labāks.

Visvairāk heroīna, ko pārdod Savienotajās Valstīs, nāk no komūnisma zemēm. Pagājušā gadā Savienoto Valstu Džersī ostā pieturēja pasažieŗu kuģis Prezidents Artūrs, kuŗš še ieradās no Singapūras. Visa apkalpe bija atstājusi kuģi, kad divi ostas virsnieki pamanīja uz kuģa provianta pārziņa kurpēm brūnas krāsas pulveri. Viņi to izkratīja, un kurpēs, kas viņam bija mazliet par lielām, atrada divas kaučuka tūbas, piepildītas līdz malām ar brūno indi. Bez tam 17 citas atrada paslēptas jostā, un, heroīnu nosvērot, izrādījās, ka tā svars bija vairāk kā pusmārciņa.

Lielākā heroīna afēra atklājās 1951. gadā, kad Sanfrancisko pasta biroja muitas inspektora uzmanību saistīja ap 20 žurnālu, kas bija izsūtīti no Hongkongas, katrs par sevi ietīts atsevišķi. Inspektoru pārsteidza tas, ka šo žurnālu pastmarku apmaksa bija daudz augstāka par paredzēto. Pārbaudot to saturu, atklājās, ka no katra žurnāla bija izgrieztas ap 26 lapas, lai rastu brīvu vietu 3 uncēm heroīna. Policijas aģents, pārģērbies pastnieka uniformā, nogādāja sūtījumus pēc piederības kādam kungam viesnīcā.

Kungu arestēja un izrādījās, ka gada laikā viņš bija saņēmis vairākus šādus sūtījumus, kopsummā ap 16 mārciņu heroīna. Piecus mēnešus vēlāk kāds pasta ierēdnis Penrinā, Kalifornijā, atklāja tāda paša veida heroīna slēptuvi; tas arī bija sūtīts no Hongkongas. Neskatoties uz visām pūlēm, pilnīgi noroņežot drogu ievešanu Savienotajās Valstīs neesot iespējams, tā Ķīnas slepenā armija klusībā veic savu uzdevumu.

„Lietpratēji" boļševisma jautājumos...

(Pārnesums no 3. lpp.)

tad vērsušies pret Ulmaņa ministru, un prese tolaik vairs nebija brīva un atradās zem cenzūras. Kāds draugs Birznieka tomēr prasīja, kā viņš tā savādi izrunājies par strādniekiem Padomijā, ko komūnisti varēs izlietot kā labu aģitācijas materiālu. Jautāts par to, Birznieks jutiesies neomulīgi un tik atmetis ar roku, sacīdams: „Kaut ko vajadzēja pateikt." Tā redzam, ka šīs Birznieka pēdējais teikums saskan ar augstāk jau iztirzāto „neērto stāvokli" pēc labas uzņemšanas pie boļševikiem.

Tomēr gods, kam gods — rakstnieks Kārlis Skalbe palika boļševiku ēdienu un dzērienu neietekmēts. 1934. gada pavasarī viņš kopā ar latviešu žurnālistu grupu apceļoja Padomju Savienību un rakstīja visu tā, kā bija redzējis. Lai gan pagājis jau 21 gads no šī Skalbes ceļojuma, viņa piezīmes lasās vēl tā, it kā tās būtu tikai šodien rakstītas. Tādēļ citēšu dažus teikumus:

„Bet padomju mājas dzīve ir palikusi tik šaura, ka turēt suni vai kaķi būtu pārāk liela greznība..." „Dzīve atjaunojas gan fabrikās un celtnēs, bet nav redzams, ka arī cilvēku dzīve atjaunotos. Viņu sejas ir pelēkas, patumšas, it kā nemazgātas, — tas nāk no tā, ka darbībā ir maz tauku daļu... Visi ir nolīdzināti līdz ar ļaužu vairumu. Ir sasniegta vienlīdzība nabadzībā"... Un dziļi satriekts par visu redzēto, Skalbe saka: „Tikai pārbraucis mājā, es sāku pārdzīvot to, ko biju redzējis. Manu acu priekšā, it kā kaut ko apsūdzēdamas, stāvēja pelēkas bezpersoniskas un skumīgas ļaužu masas. Es apsēdos pie galda, atspiedu galvu uz rokas, un man gribējās raudāt." (Sk. Skalbes kopotos rakstus, 8. sēj., Rīgā 1939, 336. lp. un turpmākās. Atsevišķi citāti arī pie A. Ceichnera Latvijas boļševizācija 568-570. lp.).

Turpinājumā:

Žukova — Eizenhauera draudzība

ES VĒLOS KLŪT SKAISTĀ

JAUTĀJUMI UN ATBILDES

Jautājums. — Dzīvoju ziemeļos, tālu no pilsētām, daudz jāuzturas laukā. Esmu nosaldējusi abus vaigu galus. Lūdzu pastāstiet par apsaldējumiem un to kopšanu.

Atbilde: L. N. — Kanadas ziemeļos.

Vājas asins cirkulācijas, mazasinības vai citu kaišu dēļ seja un arī locekļi var apsalt jau samērā mazā aukstumā. Nosaldēšanas pirmā pazīme ir zilums, ko var ārstēt ar ichtiola pūderi un speciālām apsaldēšanas ziedēm. Pirms iziešanas laukā ietaukojiet seju ar labu tauku krēmu, ar ko vislabāk aizsargā ādas kapilāraudus.

Nākošā apsaldēšanas pakāpe ir biezie mezgli ar zilganiesārtu krāsu, niezi un degšanu, ko visvairāk jūt ienākot siltā telpā. Sekas ir neglīti sabiezējumi un mezglojumi uz roku un kāju pirkstiem.

Nosaldēšanas ziežu galvenās sastāvdaļas ir kampars un ichtiols. Labs un vecs līdzeklis ir olīvu eļļa, ar kuŗu ieziež apsaldētās rokas un pēc tam uzvelk vilnas cimdus. Ļoti ieteicama ir mazgāšana ar ozola mizu novārījumu un pārmaiņus vannas karstā un aukstā ūdenī. Nosaldētos locekļus mazgā kumelītēs, lieto tanīna peldes un sejai pārmaiņus aukstas un karstas kompreses. Labi palīdz masāža un kalna saule. Nosaldēti vaigi jāmasē puslokiem no deguna uz auss pusi, ausis pamatīgi jāizknaiba, degunu masē riņķveidīgi uz vaigu pusi. Pirkstus masē virzienā no nagu gala uz plaukstu, bet pie nosaldētām kājām atsevišķi izknaiba katru kāju pirkstu.

Jāvalkā vaļīgi cimdi, tāpat arī apavi un drēbes, jo cieši pieguļošs apģērbs veicina nosaldēšanu.

Tiklīdz manāmas nosaldēšanas pirmās pazīmes, seja vai locekļi pamatīgi jānorīvē ar sniegu un jāmēģina tikt pie tases labas, stipras kafijas. Nosaldētās vietas tūlīt kārtīgi jāietauko. Centieties norūdīties, lietojot sejai aukstas peldes vai pa reizei noberzieties ar sniegu vai ledus gabaliņu.

Elza Pērkone

VĀCU GAISA SATIKSMES SABIEDRĪBA „LUFTHANSA" UZSĀK DARBĪBU

Vācu gaisa satiksmes sabiedrība "Lufthanza" šajās dienās saņēmusi no sabiedroto augstiem komisāriem oficiālu atļauju, kas tai dod tiesības, sākot ar 15. aprīli lietot iekšzemes gaisa satiksmes līnijas, un, sākot ar 15. maiju, Eiropas gaisa līnijas. Transatlantikas līnijas "Lufthanza" sabiedrība varēšot lietot tikai sākot ar 1. jūniju.

Starp citu, augstie komisāri paziņojuši, ka apmācību vai tā sauc. izmēģinājumu lidojumus vācu gaisa satiksmes sabiedrība varot sākt jau dažas nedēļas agrāk. Pasažieŗu prasības Eiropas apmērā sabiedrība solījusies apmierināt ar amerikāņu aparātiem "Convers 340", kuŗus tā nopirkusi Savienotajās Valstīs. Transatlantikas satiksmei lietošot amerikāņu jaunos "Super-Constellations" lidaparātus. Līdz apmācīs vācu lidotājus jaunajam uzdevumam, lidaparātus vadīs angļu lidotāji.

BALTIEŠU SŪTĪBA SVEŠUMĀ

NOPIETNAS PROBLĒMAS, MŪSU TRIMDAS GAITĀM IEILGSTOT

Ir lieterīgi laiku pa laikam pārbaudīt, vai mūsu trimdas saukļi nav apsūbējuši, vai nav tapuši par skanīgiem zvārguļiem, un mēs paši — par ākstiem svešos pagalmos. Vispirms — vai nav tā, ka nelietīgi velti valkājam bēgļu nosaukumu? Ja mūsu emigrācijas 10. gadā vēl no kā bēgam, tad gan tikai no atbildības pret mūsu tautu, no sabiedriskā darba pienākumiem, no ziedojumu sarakstiem un no „pretējā lēģera" cilvēkiem, kas īstenībā nav nedz sliktāki, nedz labāki par mums pašiem. Visu tas patiesībā ir bēgšana no mūsu šīsdienas vai nu pagātnes ēnu spēlēs vai nākotnes gaisa pilīs. Tā ir bēgšana pašiem no sevis — stiprākais asimilācijas dzenulis. Tas liecina, ka esam zaudējuši savu paščieņu — kā nacionālo, tā individuālo. Rezultātā mūsu izdarības labākā gadījumā var izvilināt tikai līdzjūtīgu smaidu sveštautiešu starpā. Neaizmirsīsim tomēr, ka sarkaniem ņirgām Kremlī mūsu gāganu kaŗi un apmātība ir ļoti pa prātam, jo tādējādi mēs iekļaujamies — apzinīgi vai neapzinīgi — viņu plānos un grafikās.

Pēdējos gados mūsos aizvien biežāk novērojama tiekšme apslēpt mūsu paščieņas trūkumu ar žultainiem uzbrukumiem Rietumu politikai un valstsvīriem. Šāda gānīšanās kļuvusi turpat vai par modes lietu mūs emigrācijas presē, bet mūsu prese ir tikai spogulis, kas gan mēģina parādīt faktus, bet lasītāju domu iekrāsojumā. Pirmajos trimdas gados šis iekrāsojums bija ļoti rožains — Ziemassvētkos būsim mājās, tālākā emigrācija nav vēlama utt. — bet pašreiz pārāk daudzi fakti mūsu presē parādās turpat vai sēru ielokā, un mēs sākām atgremot nacistu un komūnistu saukļus par sapuvušajiem Rietumiem, demokratijas muļķību, vai arī izgāžam savu žulti pret katru, kas vēl ko dara, piedzejodami tam varas, goda vai kādu citu kāri. Skaidrs, ka svārstīšanās šādās galējībās liecina par garīga līdzsvara trūkumu.

Lai atceramies kāda jauna zviedru zinātnieka — sociologa pagājušā gadā publicētos pētījumus par komūnisma problēmu Zviedrijā. Tie skaidri parādīja, ka nevis nabadzība, grūti sociālie apstākļi veicina komūnisma izplatību — kā līdz šim bija parasts domāt — bet gan cilvēku nonākšanu tādā apkārtnē, kur tie nevar iejusties, kur jūtas izolēti un naidīgi noskaņoti pret pārējiem. To labi iegaumējam, laujot savām jūtām brīvu valu Rietumu kritikā! Nav šaubu, ka vairums šo kritizētāju ir labi patrioti un zvērināti komūnisma pretinieki, bet viņu raksti un runas var dažu labu garīgi apmulsušu latvieti iedzīt Kremļa cilpās vai — kā tas ir noticis — garā vājo dziedinātavās. Kas darāms?

Tā ir reālitāte, barga un negrozāma, ka tautas, kuŗu vidū tagad darbojamies, mūs nekad nesapratīs tā kā mēs to vēlētos. Lai nomierināmies — mēs nebijām citādi iepretim cittautiešiem mūsu pašu zemē un valstī. Cilvēka dabu grozīt nespējam, un svešinieki paliksim, kas vienā ziņā ir tikai labi. Ir tomēr cits veids, kā glābties no šīs bīstamās „eža pozicijas," t.i. opozicijas pret mūsu apkārtni. Šo veidu ļoti skaidri parādījis kāds lietuviešu žurnālists-emigrants, kuŗa rakstu šeit der citēt (daļēji):

„Mums nav jāizvirzās kaujas stāvokļi pret savu apkārtni, — gluži otrādi: mums jāturas ar savām patvēruma devējām zemēm daudz ciešāk kopā pavisam citā nozīmē. Mums vajadzīgs daudz lielāks kontakts. Mūsu patvēruma devējas zemes mums ir vajadzīgas un, manuprāt — tām esam vajadzīgi arī mēs." Jo — „Mēs bijām lieciniekiĀzijas iebrukumam Eiropā, mēs bijām pirmie un neatlaidīgākie brīdinātāji no sarkanajiem plūdiem pēc kaŗa. Neviens nav piedzīvojis vairāk netaisnību kā mēs, baltieši, un tādēļ ir pareizi un taisnīgi, ka baltiešu jautājuma politiskais svars ir daudz nozīmīgāks, nekā tas atbilstu viņu 6 miljonus lielajam skaitam." Līdz ar to — „Mūsu nacionālās saglabāšanas darbs — un tieši no patvēruma zemju puses — ir politisks darbs."

Tālāk šis pats žurnālists skaudri atsedz kāda cita mūsu emigrācijas saukļa saturu: Bērnos mūsu nākotne! — Jā gan, bet kāda? Vai esam vērīgāk palūkojušies mūsu bērnu dvēselēs, kas bieži attīstās savvaļā, kamēr paši sitamies vai nost, lai izķepurotos no mūsu mazvērtības sajūtas vismaz materiālā ziņā? Augšā minētais žurnālists dod šādu nežēlīgu, bet patiesu ainu:

„Mūsu bērni pieaug, apgrūtināti ar tipiski židisku mazvērtības kompleksu.... Ievērojot mūsdienu masu lomas pieaugumu, nekādā gadījumā nelikšas būt priekšrocība piederēt kādai mazai tautai... Bet ir objektīvs fakts, ka mūsu bērni ir baltieši. Ne tikai tādēļ, ka mēs viņiem to iestāstām. Apkārtne ik dienas viņiem to atgādina un pierāda, ka viņi, lūk, ir „citādi" nekā pārējie. Šo faktu nevar likvidēt ar t. s. asimilāciju, jo vēl nav izgudrota tāda māksliga tinte, kas aizstātu asinis... Nav nekāda līdzekļa, ar ko dziedināt šo mazvērtības kompleksu. To var vienīgi novērst, kompensējot ar īpašu godu būt tieši tam un nevis citam... Mūsu uzdevums ir jau šodien sniegt mūsu bērniem praktisku pierādījumu par baltiešu nacionālās eksistences noderību."

Tālāk autors ļoti pareizi aprāda, ka mēs saviem bērniem gan uzbuŗam skaistu dzimtenes vīziju, radām viņos ilgas pēc tās, bet līdz ar to nevaram dot iespēju praktiski izdzīvot un piepildīt šīs ilgas. Bērnos rodas zināma tukšuma sajūta, un kādas briesmas te slēpjas, to daudzi vēl nenojauš. Jo — „Ja mēs nevarēsim saņemt no mūsu patvēruma zemēm nepieciešamo atbalstu, tad mēs nebūsim spējīgi aizpildīt minēto tukšumu mūsu bērnos. Tas turpinās eksistēt kā „lielās ilgas." Un mēs varam būt pārliecināti — pienāks diena, kad Maskava šo vakuumu atklās un izmantos savā labā... tas kļūs par izejas punktu aģentu vervēšanai, un uz šo sarkano triku var iekrist ļoti daudzi." Tiklīdz šis žurnālists, bet kaut viņš nepaliktu saucēja balss tuksnesī, jo problēma ir smaga, tik smaga, ka emigranti pašu spēkiem to nevar atrisināt. Tāpēc mums jādara viss iespējamais, lai aprādītu mūsu patvēruma devēju zemju iestādēm un organizācijām briesmas, kas draud mums kā vecākiem un viņiem kā mūsu līdzpilsoņiem.

Ir pēdējais laiks, ka plānojam savu un mūsu bērnu dzīvi nevis no dienas uz dienu vai „līdz Ziemassvētkiem," bet padomājam arī par garāku laika spridi — kā to dara mūsu ienaidnieks. Drausmi tas skan, bet neaizmiegsim acis šādas varbūtības priekšā kā: Mūsu bērnos ir komūnisma nākotne! — Tā tas būs, ja mēs paši neatgūsim savu paščieņu, ja nepratīsim mūsu bērnos ieaudzināt ne tikai mūsu dzimtenes ilgas, bet arī ciņas apņēmību un apziņu, ka viņi ir nevis tekuļu un bēguļu bērni, bet gan brīvības cīnītāju priekšpulks, brīvās pasaules krustneši vārda labākā nozīmē.

Mūsu runas vīru uzdevums to ir pierādīt patvērumu devēju valdības iestādēm, plašākām organizācijām — jo ātrāk tās to sapratīs un atteiksies no aplamās asimilācijas politikas, jo labāk tām pašām. Bet par visām lietām: lai nedēvējam paši sevi par bēgļiem, bet gan apzināmies, ka esam cīnītāji, jo esam baltieši, jo esam baltieši ārzemēs. Jo kā mūsu cienījamais un tālu redzīgais sūtnis Dr. A. Spekke saka:

Cieniet paši sevi, tad arī citi jūs cienīs!

Pēteris Taurēns

Dīēms Istvūds

TRAUKSME REDAKCIJĀ

ROMĀNS PAR AVĪŽNIEKU DZĪVI

Tulkojis I. F.

(21. turpinājums)

Kamēr Tomasa tēvs lāpīja zābakus, viņa māte dzemdēja bērnus, un drīz tādu ģimenē bija jau deviņi. Pieci no tiem mira. Dodot dzīvību desmitam, nomira māte pati. Tēvs, vecais Giacomo, nolēma doties uz Savienotajām Valstīm, bet līdz paņēma tikai Tomāsu, pārējos atstādams savai māsai.

„Es ņemšu līdz Tomasu," viņš teica, „jo puika ir stiprs, viltīgs un neatlaidīgs. Tāds noderēs jaunajā pasaulē."

Pēc divi gadiem Giacomo nomira, un Tomass sāka viens pats klejot pa Ņujorkas ielām, kā kādreiz pa Palermo. Par savu dzimteni viņš nedomāja vairs ne mirkli, bet labi atcerējās tikai savas basās kājas un tukšo vēderu. To viņš piedzīvot vairs nevēlējās. No kaŗa viņš mācēja izvairīties, bet apieties ar šaujamiem ieročiem iemācījās drusku vēlāk — vezdams kādu spirta transporta vāģi. Divdesmittrīs gadu vecumā viņam uz sirdsapziņas bija jau divu policistu dzīvības. Pēc gada viņš nolikvidēja savu šefu un pārņēma pats pasākumu — un tas atmaksājās lieliski. Kad atcēla alkohola aizliegumu, viņš bija jau bagāts vīrs. Viņam piederēja divi naktsklubi Ņujorkā un vairāki mazi riteņkrodziņi, kas baudīja viņa aizsardzību. Un Rijencija aizsardzība bija droša. Bet tiklīdz kāda cita banda gribēja ielauzties viņa darbības rajonā, viņš darbojās ātri un tieši — taisni tāpat, kā kādreiz zēnu barā Sicilijā. Bet šoreiz dūru vietā viņš lietoja vēsu svinu, un tam bija daudz iedarbīgāki rezultāti.

Drīz viņš saprata, ka tas, par ko viņa uzņēmums cementa un būvniecības laukā ļāva tam iepazīties ar daudziem iespaidīgiem cilvēkiem no tādām aprindām, kuŗām viņš citādi nekad ar savu naudu vien nebūtu piekļuvis. Viņa ciņas paņēmieni kļuva maigāki, viņš uzvilka zīda cimdus, satiekoties ar politiķiem, veikalniekiem, tirgotājiem un pat likuma varas kalpiem, bet zem šiem cimdiem viņa dūre palika tik pat cieta kā bijusi. Viņš iztika ar mazāk slepeniem šāvieniem, bet atrada citus paņēmienus, kā pieveikt ļaudis — tā bija izspiešana, kukuļi vai kāda skaista gaišmate, kas līka ļaudīm lēkāt pēc viņa svilpes. Bet jo vairāk pieauga viņa vara, jo vairāk viņš pats atkāpās ēnā. Viņa vietā aiz mūŗiem par nelegāliem kontrabandas darījumiem, nepareizām derībām un slepenu nakts klubu turēšanu sēdēja citi. Bet parasti tie gan bija tikai tādi, kas īsti nebija baudījuši Rijencija uzticību vai nebija pierādījuši viņam savu pazemību. Citādi par saviem ļaudīm viņš rūpējās ļoti nopietni, un tiem arī nekas nenotika. Jo maz bija lietu, ko nevarēja paveikt ar naudu vai terroru. Viņš bija liels vīrs — viņa vara sniedzās jau visas valsts apmērā. Un beigu beigās pat politiķi bija ziedojuši viņam prāvu summu, lai viņš izkārtotu vēlamā virzienā pēdējās komūnālās vēlēšanas. Bet ko viņš darījis ar šo naudu? Devis to noglabāt Sallijai!

Sallija, viņa vienīgā lielā kļūda! Nekad viņam nebija atlicis daudz laika sievietēm. Četrdesmit gadu vecumā viņš bija apprecējis kādu ļoti solīda veikalnieka meitu, un šīs precības pavēra viņam ceļu uz augstāko sabiedrību. Viņš kļuva misters Rijencijs, panākumiem bagātais būvuzņēmēju pionieris. Viņš rīkoja greznas viesības, kuŗās gandrīz visi, kas vien bija ielūgti, ieradās ar lielu sajūsmu. Pat senatori, un visievērojamākie Ņujorkas baņķieŗi un tirgotāji. Kāds muļķis, vārdā Vartons, lielā preču nama šefs, arī reiz bija starp šiem izredzētajiem, un viņa sabiedrībā bija atradusies šī Sallija Šmite. Tai laikā gan viņa nebija saukusies Šmite, bet Sallija Gardinene, jauna baleta zvaigzne. Viņa bija gaišmate ar burvīgu figūru. Visu vakaru viņš nebija spējis novērst acis no viņas. Un vēlāk nebija vairs spējis izravēt no savām domām. Kaut ko līdzīgu viņš nekad nebija jutis ne pret vienu sievieti. Tas gāja tik tālu, ka domas par Salliju sāka traucēt pat viņa veikala intereses, un to viņš nedrīkstēja pieļaut. Tādēļ viņš izlēma iegūt Salliju savā īpašumā. To viņš panāca ar parastajiem paņēmieniem — dzīvokli, mašīnu, rotas lietām un beigu beigās minkādas kažoku. Viņš bija palīdzējis arī tās brālim, pagādādams šim apdauzītajam šnabdegunam mazliet vieglāku nodarbošanos boksa ciņu aprindās.

Un Sallija viņa izdevumus atmaksāja vērtīgā valūtā. Viņš bija kļuvis gluži traks pēc viņas. Ne tikai traks — viņš bija varējis pazaudēt prātu pat tiktāl, ka bija uzticējis viņai tik milzīgu naudas summu kā 200.000 dolarus! 200.000...! Un kur tie bija tagad. Viņš gandrīz drebēja aizturētās dusmās.

Kāds es esmu bijis idiots! Rijencijs šņāca un cirta ar dūri pa dārgo rakstāmgaldu. Viņš vēlējās, kaut nekad nebūtu pacēlis savas melāns acis pret Salliju, ar to brīdi riskēdams zaudēt to drošo stāvokli, kādu viņš sev bija uzbūvējis soli pa solim...

Dārgais franču stila pulkstenis lika atskanēt dažiem melodiskiem stundu sitieniem. Viņš dzirdēja, ka priekštelpā atskan troksnis. Tie līka sevi diezgan ilgi gaidīt, viņš domāja pie sevis. Rijencijs nospieda kādu pogu rakstāmgaldā. Istabā ienāca viens pēc otra vairāki vīri un norūca kaut ko, kas varēja nozīmēt arī sveicienu. Tur bija viens, kas pārzināja īsviļņu raidītāja sazināšanās sistēmu, tur bija viņa politikas padomnieks, spirta noliktavas šefs, Džibsons, viņa miesas sargu virspavēlnieks. Un vēl laba tiesa citu, starp tiem Hansens, galvenais advokāts. No ārpuses tie izskatījās visi kā pēc ļoti cienījamiem pilsoņiem, visi ģērbušies neuzkrītošos, elegantos uzvalkos, neviens augumā zem metra astoņdesmit.

Šī bija nopietna sanāksme. Rijencijs palika sēdot aiz rakstāmgalda, kamēr visi bija ieņēmuši vietas. Tie jau zināja rituālu. Tad viņš piecēlās, lai varētu raudzīties uz tiem no augšas uz leju.

Tie sēdēja klusu, cepures atstutējuši uz ceļiem, un gaidīja, ko nesīs šī nopietnā stunda. Visi viņi bija lasījuši Dienas Ziņas. Un viņi zināja arī, ka tad, kad krītīs šefs, viņš to nedarīs viens...

Rijencijs uzmeta tiem asu skatu.

„Nu?" viņš jautāja nozīmīgi.

Tie zināja, ko nozīmēja šis jautājums: — Kur bija nauda — 200.000 dolari?

„Mēs esam rūpīgi izkratījuši visas malas," teica viens no viņiem.

„Arī pie vecās Šmitenes" jautāja Rijencijs.

„No pagraba līdz jumtam."

„Un?"

„Nekādu pēdu."

Kādu mirkli Rijencijs klusēja. Lai cik dīvaini tas arī neliktos, viņš tomēr juta zināmu nemieru, pirms lika atskanēt nākošajam jautājumam.

„Un vecene pati? Vai jūs to notvērāt?"

„Nē."

Rijencija mute saviebās. Viņa acīs pazibēja ļauna uguns.

„Vai pie viņas mājas ir norīkota sardze?"

„Kā iekšpusē, tā ārpusē."

Kādu mirkli viņš pārdomāja. Tad viņš teica:

„Šurp viņu nevediet!"

Viņš aizdedzināja cigareti un juta pēkšņu nemieru. Vai patiesi viņš būtu pielaidis kādu kļūdu? Kāda velna pēc viņš bija licis zēniem salasīties tieši šeit? Tas bija muļķīgi. Šais apstākļos bija iespējams, ka Hučesons bija izsūtījis veselu reportieŗu un fotografu baru, kas uzmanīja māju. Un rīt varbūt apraksts par šo sanāksmi ar visiem uzņēmumiem būs jau redzams Dienas Ziņu pirmajā lapaspusē ar vislielākajiem burtiem. Nu jau bija tik tālu, ka viņš gandrīz nevarēja paspert ne soli, lai visapkārt nezibsnītu preses fotografu uguņi.

Viņš pārlaida skatu visapkārt un tad uzbrēca Džibsonam, savas miesas sardzes priekšniekam.

„Es negribu pagaidām nevienu no jums redzēt vairs pie sevis šai telpā!"

„Saprotu," atbildēja Džibsons.

„Un lai neviens nezvanītu šurp — arī ne uz māju."

Politiskais padomnieks iekļepojās. Viņš teica:

„Varbūt ir labāk, ka mēs uz kādu laiku atstājam pilsētu?"

„Nē!" nikni uzbrēca Rijencijs. „Mēs paliksim visi, kur esam."

„Bet ja īpaša žurija pieprasa izmeklēšanu?"

Rijencijs paraustīja plecus.

„Ļausim, lai tie pamēģina. Gan Larijs nokārtos šo lietu," un viņš pameta skatu uz Hansenu, kas kārtoja juridiskās lietas.

„Es mēģināšu," tas teica, bet neizskatījās pārāk priecīgs.

Rij

PA DIEVA CEĻIEM

Māc. Arnolda Lūša atmiņas par archibīskapu Teodoru Grīnbergu

Latvieši ir un paliks tikai latvieši (6)

Visu mūžu tēvs-archibīskaps ir dzīvojis un strādājis, lai kalpotu ne vien atsevišķiem cilvēkiem, savai draudzei vai kopbaznīcai, bet — lai kalpotu savai tautai un — visai cilvēcei.

Tēva - archibīskapa patriotismā nav nekāda ārēja skaluma. Savu tēvzemes mīlestību viņš nekad nemēdz aplecināt skaistās, patriotiskās frazēs. Pat tajās svētrunās, ko viņš teicis valsts svētkos un citos tamlīdzīgos gadījumos, tēvs-archibīskaps vairījies no patriotisku frazu meklēšanas. Parasti viņš sludinājis tikai „tīro Dieva vārdu." Un tomēr — katrā viņa svētrunā ir runājis latvietis, kas dedzīgi mīl savu tautu un savu tēvzemi. Aizstāvot savu tautu un savas tautas tiesības, Teodors Grīnbergs vienmēr ir bijis šķists un nepiekāpīgs. Šī viņa nostāja izpaudusies jau tūdaļ pēc viņa ievēlēšanas Ventspils draudzes mācītāja amatā, kad Kurzemes latviešu garīgā aprūpe vēl pilnīgi atradās sveštautiešu — vācu mācītāju ziņā. Kādā mācītāju konferencē, kurā diskutētas pārvācošanas un pārkrievošanas problēmas, jaunais Ventspils draudzes mācītājs viens nostājas opozicijā pret lielā vairākumā ieskaitiem: latviešiem ir un paliks tikai latvieši! Latviešu tautu nekādas pārkrievošanas vai pārvācošanas tiksmes nesalauzīs un nelemīcinās!

Daudz gadu vēlāk, kad latviešu trimdinieki atstāj Vāciju un izkļūst visā pasaulē, kādā Luterāņu vispasaules federācijas sanāksmē archibīskaps Teodors Grīnbergs saka vārdus, ko savās annālēs atzīmēs visi latviešu vēsturnieki: „Ienaidnieki mūs grib iznīcināt, draugi — asimilēt. Bet mēs paši gribam palikt latvieši. Ja jūs, kungi, nespējat vai negribat mums palīdzēt, tad laujiet mums vismaz nomirt dabīgā nāvē . . ."

Rakstot šīs atmiņas, es garā redzu Eslingenu, Nekāras upi un kādu lielu, diža auguma trimdinieku, kas, pret tilta margām atspiedies, raugās ātri skrejošos, putojošos upes ūdeņos . . .

Vai tāpat, kā šie ūdeņi nav aiztecējuši arī tie daudzie gadi, ko Lielais Mūžu un Liteņu Lēmējs šim vīram piešķīris savā žēlastībā?

Kas ir palicis pāri no viņa mūža darba?

Viņa celtā un veidotā draudze un baznīca dzimtenē mokās verga važās un dzīvo vēl tikai no Dieva žēlastības un to latviešu drosmes, kas par spiti vajāšanām lūgšanā nolieca pie viņiem vēl atstāto dievnamu altāriem.

Archibīskapa iecerētā Latvijas ev-lut. baznīcas vienība trimdā nav īstenojusies. Tā nav viņa vaina, kā tas ir noticis. Viņa izaudzinātā mācītāju paaudze svešumā pagaidām vēl nav mācējusi atrast kopēju valodu, aizmirstot, ka Dieva priekšā visas latviešu draudzes gan, laikam, ir vienādas, neatkarīgi no tā, kādā veidā tās formulējušas savu juridisko stāvokli.

Jā — kas palicis pāri no tā lielā mūža darba, ko veicis trimdinieks, kuŗa priekšā godbijībā cepuri noņemt vajadzētu šī laikmeta izcilākiem teologiem un baznīcas darbiniekiem?

Pāri ir palikusi — mīlestība.

To cilvēku mīlestība, kuŗiem, sava Kunga un Pestītāja vārdā — tēvs-archibīskaps ir gribējis un varējis palīdzēt, kuŗu nastu viņš centies atvieglināt.

. . . „Jo sludināšanas mērķis ir mīlestība, kas nāk no skaidras širds, labas apziņas, un neliekuļotas ticības." (Pāvils vēstulē Timotejam).

Šos vārdus archibīskaps Teodors Grīnbergs savā mūžā ir piepildījis. To darot, viņš atradis zelta atslēgu uz cilvēku sirdīm. Ar šo atslēgu, mēs ticam, viņš atvērs arī tās durvis, kas ved no laika mūžībā . . .

BĪSTAMAIS VECUMS ČIKĀGAS LATVIEŠU TEĀTRA INSCENĒJUMĀ

Elīna Zālīte ir meklējusi jaunus ceļus dramātiskajā literatūrā: viņa ignorē vecos drāmas technikas principus (monologi, jaunu personu iesaitīšana pēdējā ainā, kā piem., tas ir Bīstamā vecumā); viņa neseko latviešu lugu rakstnieku Alluināna, Blaumaņa un Vulfa tradicijām, ko akceptējis Zīverts. Par latviešu psiholoģiskās komēdijas pārstāvi arvien vēl jāuzskata E. Vulfs, salonkomēdijā vēl neviens nav nomainījis Jūlija Pētersonu, bet modernās komēdijas paraugu ar Bīstamo vecumu devusi Elīna Zālīte. Nekā sevišķa tur nav. Divas gimenes — gleznotāja Krasta un rakstnieka Krūma — satiekas kā visi mietpilsoņi, bet lai gluži tā nebūtu — Krasts dzīvo uz sievas rēķina. „Izpumpēšanās" mākslu viņš diezgan labi ir iemācījies, diezgan labi savu sievu pazīst, un tā kā nauda ir vajadzīga, bez tās cilvēks ir kā pazudis, tad Krastam, lai viņš pie tās tiktu, sievas priekšā jānospēlē iemīlējies jauneklis. Šis motīvs — „dzīvošana uz sievas rēķina" — latviešu literatūrā ienāca no krievu dekadentiem, to savos darbos ir pacilājis Viktors Eglītis.

Komēdijas saturs ir divi precēti vīri, kuŗu bārdas jau metas sirmas. Kad viņi saņem fiktīvus uzaicinājumus uz satikšanos parkā, tad sākas „lelļu teātris" — abi nodzinuši bārdas, abi sēž uz viena sola un gaida, un ko viens pasaka, to otrs atkārto. Lai būtu apmierināts arī konservatīvais skatītāj's tad lugas pēdējā ainā — masku ballē — Krastu meita dabū Krūma dēlu.

Visas lugas personas ir simmetrizētas, izņemot Krastu dēlu. Un skatītājam beigās jājautā: Kādēļ arī Krūmam nav pieaugušas meitas, kas šo lāga puisi ievilinātu laulības tīklā? Varbūt autore ar nolūku šādu robu atstājusi, lai beigās būtu ko jautāt, jo citādi visas Bīstamā vecuma scēnas tiek izlīdzinātas pilsoniskā mierā.

Lugu inscenējis Valdis Hermanis, un šoreiz mēs īsti varējām iepazīties ar šī režisora pieeju un spējām. Izcelta katra nozīmīgākā nianse nekur neviena vieka žesta, nevienas tukšas vietas, aktieri pilnīgi pārvalda savas lomas. Arī saliedējums labs. Bet Hermanis šo lugu inscenējis divas reizes jau agrāk — Latvijā, Zemnieku drāmā.

Viņa paša tēlotais Rolfs Krasts, viens no tiem latviešu gleznotājiem, kuŗi grib dzīvot no savas mākslas, bet kuŗus sievas nesaprot, kuŗiem ir audzēknes, bet sievām greizsirdība, kuŗiem ir idejas, bet sievām nauda, — pareizi uztvert un labi parādīts „bohēmietis uz sievas rēķina."

Kādreiz bija jāraksta, ka Čikāgas labākā aktrise ir Aida Eikena, kādreiz bija diskusijas par to, vai tā vienu aktrisi vajadzētu izcelt. Bet šoreiz jāizcel Māra Antēna Krasta sievas lomā, neko nevar darīt. Vai nu būtu jāraksta, ka mums Čikāgā ir divas labākās aktrises? Labāk teiksim, ka mums ir divas labas skatuves mākslinieces, Māru Antēnu līdz šim bijām redzējuši dažādās, gan vairāk precētu sievu lomās, bet kā viņa tēlos šo lomu, to mēs neviens lāgā nevarējām iedomāties. Un viņa mūs pārsteidza. Šī loma lugā ir visgrūtākā: nemodernai un praktiskai sievai jāsadzīvo ar modernu vīru, mākslinieku, kura „ārvien ir jauna", kuŗš arvien skatās uz sāunām meitenēm, kuŗām sieva ir tikai „naudas kaste." Antēna lieliski ieskicēja un dzīvoja naivās sievas situācijā, skaisti tēloja šo lomu, tāpat otru, kuŗā Antēnai jāpārveidojas par modernu sievieti. Šais divās tik grūtās vietās Māra Antēna evi apliecināja par īstu skatuves mākslinieci.

Ilze Sloka — Tauriņa — Krastu meitas lomā — nebija uz skatuves ilgi redzēta. Un Čikāgas teātris labi dara, aicinot un audzinot arī jaunus aktierus, un publikai patīk redzēt uz skatuves arvien kādu jaunu talantu. Šo lomu, salīdzinājuma dēļ, varēja iestudēt arī Aida Eikena, un tad Čikāgā, varbūt arī citur, Bīstamo vecumu varētu izrādīt pāris reižu vairāk. Vai par to turpmāk nevajadzētu padomāt? Ilze Sloka — Tauriņa jau šo lomu tēlo labi, varbūt tikai dažās vietās pietrūkst brīvāka lidojuma. Eikenai, varbūt, dažas scēnas padotos labāk. Bet teātris jau nav salīdzināmo aktieru katedra. Ilzei Slokai-Tauriņai pieder nākotne. Vajadzīga tikai skola. Publikai patika arī Aivars Osis Krastu dēla lomā. Valdis Dzelme labi tēloja rakstnieku Intu Krūmu, Skaidrīte Ilstere viņa sievu (vai tik pārmērīgi vajadzēja izspēlēties āriskībās?), Ilmārs Dumpis Krūmu dēlu — studentu, Nellija Krenģele Krasta audzēkni, Laimonis Krenģelis 1. kavalieri, Aivars Osis — 2. kavalieri ballē

Dekorācijas bija gatavotas pēc Valža Ozoliņa metiem. Publikas bija pilna Hull House teātra zāle. Izrādes beigās režisors un visus aktierus apveltīja ar skaistiem ziediem. Tikpat kā vienprātīgs visu skatītāju atzinums bija: Skaista izrāde!"

Spiritus

Andrejs Eglītis

LIELĀ PIEKTDIENĀ

Šai dienā arājs nerunāja,
Viņš vientulību meklēt gāja.

Tas zaļā kalnā domīgs kāpa
Un, ceļos kritis, Dieva slāpa.

Viņš lūgsnām Dieva priekšā stāja
Par to, kas reiz zem krusta gāja.

Bet zāle apkārt maigi zēla,
Un Dievs tā galvu augšup cēla,

„Tam jāzūdās nav dziļās bēdās,
„Kam zaļi asni uzdīgst pēdās,

„Kad saulei atris zelta jostas,
„Ir krustā sistam jāuzmostas."

Un arājs priecīgs lejā kāpa
Un Dievu darbā satikt slāpa.

AIZGĀJIS DIŽGARU PAAUDZES PĒDĒJAIS MILZIS

Mākslas, dzives un ticibas vienotājs

MIRIS FRANČU DRĀMAS MEISTARS POLS KLODĒLS

Pelnu dienas rītā 86 gadu vecumā izdzisa kristīgās Eiropas lielākā dzejnieka Pola Klodēla dzīves lāpa. Kā drāmatiķis, liriķis un esejists Klodēls franču literatūrā ir galvenais katolisma atjaunošanas kustības pārstāvis. Pēc Andrē Žida un Bernanosa nāves viņš bija ievērojamākais vecās rakstnieku paaudzes pārstāvis literārajā Francijā. Vēl četras dienas pirms viņa nāves Franču Komēdijas Teātrī notika rakstnieka godināšana, ko franči rīko vienīgi saviem l i e l a j i e m; „Moljēra mājā"uzveda Klodēla slaveno „Pasludināšanu" visspožākā inscenējumā; dzejnieks sēdēja greznajā vidusložā, aiz viņa pārējie Akadēmijas locekļi: Fransua Moriaks, Andrē Moruā, Žils Romēns un citi franču „nemirstīgie". Pirms izrādes sākuma sirmais jubilārs pagriezies pret pārējiem Akadēmijas locekļiem un teicis: „Viņi varbūt man rādīs zobus. Taču nē. Viņiem to vairs nav". Klodēla spīvais gars bija vienmēr gatavs cīņai, jo viņam tik daudz ienaidnieku, kas uzbruka katrā izdevīgā brīdī. Pēdējos gados viņš bija pārliecināts par savu uzvaru, arī viņa kodīgās piezīmes un izteicieni bija sasnieguši zināmu oriģinālitāti. Rakstnieks Andrē Moruā nosauca Klodēlu par pēdējo milzi no lielās paaudzes, pie kuŗas piederēja arī Valerī, Prusts, Alēns un Žids. Klodēls nepazina vecuma nespēka, vēl pirms dažiem mēnešiem viņš bija teicis, ka cilvēka spējas attīstoties nepārtraukti no dzimšanas līdz pat nāvei. Sirdstrieka spēji pārcirta spara pilno dzīvības nervu. „Ļaujiet man mirt . . . Es saprotu ļoti labi, bet es nebaidos . . ." tie bija lielā cīnītāja pēdējie vārdi.

Ievērojama valstsvīra dēls, Klodēls studē jurisprudenci un kļūst diplomāts. Savā diplomātiskā darbībā K. daudz darījis pasaules miera labā; par to apbalvots ar Nobela miera prēmiju. Taču viņa galvenais darba lauks bija dzejas un ticības novešana līdz zināmai neškīstamai kopībai. Jāu zēna gados K. uzrāda asas intelekta spējas un nemitīgu tieksmi pēc patiesības. Viņa ģimene vienaldzīga, pat naidīga pret kristīgo ticību. Arī viņa draugi visi atkritēji un noliedzēji. Bet Pols nav samierināms ar tādu nevīžību. Katru svētdienu viņš pavada Dievmātes katedrālē. Arvien skaidrāk viņš ieskata savus un citu maldus, kaut arī briesmīgi cieš šajā cīņā. Četri gadi turpinās šī garīgā cīņa, kamēr viņā rodas jauns, apskaidrots cilvēks. Par savu cīņu viņš saka: „Ziemassvētku vakarā Dievmātes katedrālē es sāku ticēt. Cilvēkam ir tikai viens ierocis — lūgšana; cik laimīgi tie cilvēki, kuŗi tic. Jauns cilvēks bija manī, bet vecais vēl nepadevās. Visi mani ieroči neko nelīdzēja. Garīgā cīņa ir tikpat briesmīga kā kāda kauja kaŗalaukā. Pēdīgi es varēju uzelpot. Paskāla „Novērojumi un meditācijas" palīdzēja man visvairāk. Taču lielākā grāmata bija Baznīca. Mesas ceremonija man arvien vairāk atklāja dievišķo mistēriju . . . Viņš dzīvo, Viņš mani mīlē! Elle ir visur tur, kur nav Kristus. Ar kādu spēku Viņš ienāca manā dvēselē . . ." Šie daži teikumi pilnīgi rakstūro jaunā Klodēla cīņu pēc dziļākas atziņas. Astoņpadsmit gadu vecumā viņš pārgāja katoļticībā. Ap viņu sākas jauna pasaule, kas kalpo vienīgi ticības patiesībai, tā piepilda un saskaņo pēc augstākās cilvēka misijas jēgas. Jā, tā ir kristīgā rakstnieka misija, kas nozīmē brīvprātīgu kalpošanu zināmai idejai; vai, citādi sakot, kristīgais rakstnieks kļūst Dieva gūsteknis. Tā nav labprātīga gūstniecība, bet rakstnieka likstenis, ko nav iespējams saraut, jo tas nozīmētu sevis iznīcināšanu. Šajā punktā Klodēlam ar Židu bija vislielākās domstarpības, pēdējais domāja, ja rakstnieks uzņemas šo gūstniecību, tad viņam jāatsakās no garīgās brīvības. Klodēls pierādīja pretējo, vienīgi saistībā ar Dievu iespējama augstākā brīvība, jo citādi tā nonāk personiskā „es", miesas vai dažādu maldīgu uzskatu kalpībā.

Jau ar pirmajiem darbiem Klodēls sasniedz meistarīgu gatavību, tālākā attīstībā viņš tiecas arvien dziļāk metafiziskā meklēšanā. Klodēls ir nepārspējams drāmatiķis, viņa traģiskums īsts un cilvēciski liels. Tieši kristīgais traģiskums ar Kristus nāvi gūst lielāku jēgu, kā to sastopam antīkajās traģēdijās, jo tiek izcelta cilvēces asiņošana ciešanās un nāvē. Savos darbos Klodēls izcelas kā kristīgās idejas drāmatiķis un dziļš domātājs, viņš tiecas arvien jaunā un skaidrākā veidā izteikt un atkārtot lielo vīziju, kas bija cilvēces sākumā, cilvēka un pasaules dievišķās kārtības atjaunošanu. Viņš neskrēja līdz literārajām modēm, kas franču literatūrā tik neizdibināmas un gražīgas, bet deva izsalkušajām dvēselēm maizi un vīnu, jo pats bija dzīvojis izsalkumā un vislabāk pazina dvēseles slāpes. Tāpēc arī Klodēla drāmās atrodam mierinātāju katarsi, kas arvien dod cerības un apliecina nerēdzamās substances dzīvās gaismas esmi. Tiešī tā ir traģēdijas dziļākā būtība, kuŗā mīt visu dvēseļu tiešākās vēlmes, un vienīgi tad var atrast labā un launā izlīdzināšanu. Dziļāk ieskatoties, jāatzīstas, ka mums modernajā laikmetā nav vairs neviena tik hēroiska drāmatiķa; kā viņa līdziniekus varētu minēt vienīgi Aišchilu, Euripidu un varbūt Garhardu Hautmani.

Kā lirisks dzejnieks Klodēls mazāk problēmātisks, viņš skata tiešī un elementāri. Visas viņa domas saistās ap nemākslotās, pirmatnējās dzīvības dzelmes meklēšanu un cilvēka ievešanu vecajās, īstajās sliedēs. Klodēla mēģinājums pateikt neizsakāmo laimīgi izdevies, viņa īpatajā ritmikā un svaigajās metaforās atklājas pirmatnējās, mūžīgās kārtības principi. Tā ir dziļā reliģiozitāte, kas viņu no laicīgās nīcības pacel augstākā sfairā, bet tomēr nezaudē reālitāti un nepazūd šaurā misticismā. Klodēls cilvēku ieved kosmiskajā kārtībā kā zvaigzni pie Dieva debesīm, kam jāveic savs uzdevums. Dante un Rimbo bija pirmie Klodēla paraugi, kamēr viņš izveidoja savu stilu. Dzejnieka vārdu mūzika valdzinoša un patiesa, tā atklāj visuma rītēšanas melodiju.

Klodēla māksla daudz siavēta un cildināta, jo tā izteicas ar īpatu sugestīvu spēku, kas dvēseli neparasti valdzina. Tā neaizved cilvēku metafiziskās bailēs un līdz nervu saspīlējumam un ir brīva no psiholoģiskiem eksperimentiem. Klodēla mākslu varētu ieskatīt kā īstās cilvēcības izteicēju un tēlotāju, kas caur viņa personību izceļas no kāda pārpasaulīga avota, ko tikai dziļā ticībā var saskatīt. Grūti dot aistētisku vērtējumu dzejnieka metafiziskai darbu ievirzei, jo tas ir kaut kas vienreizējs un neparasts eiropiskajā mākslas gara attīstībā kā jauna, augstāka vienība. Vienu nepārprotami var saskatīt, ka māksla, dzīves izjūta un ticība saaugušas absolūtā vienībā, kas cilvēkam dod dzīves jēgu un to ieved pazaudētajā pasaules dievišķajā kārtībā kā pilntiesīgu, neaizstājamu locekli. Visums cilvēkam atklājas kā vienība un atrodas būtiski aktīvā ievirzē, caur radīšanas aktu, cilvēka tapšanu un krustu vadīts uz noteiktu radošu veidošanu drāmā. Tas ir Klodēla mākslas smagumpunkts, kas viņu rāda kā lielāko franču metafizisko drāmatiķi un kristīgu cīnītāju.

Liels cilvēks ir izstaigājis savu cīņu ceļu un aizgājis uz mūžīgajām Tēva mājām, bet viņa gars paliek nemirstīgs un būs arvien stiprinājums grūtdieņiem un meklētājiem, kas tiecas pēc patiesības un dziļākas atziņas. Visa Rietumeiropas gara pasaule sēro pēc drosmīgākā dēla, kuŗš spēja izturēt visus launā uzbrukumus un pasaulei parādīt īsto ceļu, kas ved uz jaunu cilvēces kārtību un cieņas atjaunošanu.

Alberts Sproģis.

KĀ CITTAUTIEŠI SPRIEŽ PAR MŪSU RAKSTNIECĪBU

Par Zentu Mauriņu mūsu latviešu kritiķi arvienu vēl nerimstas cīnīties. Tādēļ jo interesanti paklausīties, kā par viņas autobiografisko romānu „Tālā gaita", kas iznāca zviedru tulkojumā, spriež atturīgie zviedri. Sniedzam viņai veltīto apskatu „Ceļš uz gaismu" nesaīsinātā veidā, jo viens otrs izrauts teikums maz pasaka. Kritikā svarīgi ne tikai, ko saka, bet arī, kas to saka. Z. Mauriņas darbu un personību apskata zviedru preses biroja kultūras daļas redaktors Osbornsons divos žurnālos „S.V.T." No. 3 kā arī „Perspektiv" No. 3. Rakstam pievienota ģimetne. Iepriekšējā No. bija sniegtas īsas biografiskas ziņas un tulkoti izraudzīti gabali no „Sirds mozaikas".

„Ir grāmatas, kas pirmā mirklī neievērotas, tikai pēc kāda laika atrod sev plašu lasītāju saimi. Šāda grāmata iznāca šoruden plašajā zviedru grāmatu straumē. Izdevniecība bija ietērpusi grāmatu neparasti neuzkrītoši, un skaļas reklāmas trūka. Un tomēr tā ir atradusi ceļu zviedru tautā, katrs, kas to lasa, jūtas valdzināts un ieteic to saviem draugiem. Grāmata ir **latviešu rakstnieces Zentas Mauriņas „Tālā gaita".**

Zentas Mauriņas dzīves stāsts šī laikraksta lasītājiem ir pazīstams. „Tālā gaita" ir pirmā viņas biografijas daļa, uzrakstīta īpatnēji un neparasti. Kas īsti saista lasītāju, vienalga, vai pieaugušo, kas pazīst kā ciešanas, tā arī laimi, vai jaunatni, kuŗai vēl svešs pīgais un skaistais?

Atbildēt nav viegli, jo Mauriņas pašas liktenis un tā tēlojums ir pārbagāts ar gaismu un ēnām, ciešanām un uzvaru, attēlkšanos un mīlestību, skaistumu un atvarainu tumsu. **„Tālā gaita" nav grāmata, ko var recenzēt kā kuru katru citu** vairākkārt to izlasot. Taču tā ir dzidra kā avots. Varbūt tas tāpēc, ka tīri personiskais tā saistīts ar plaši vispārcilvēcisko, ar eiropeisko likteni, ka bagātā grāmata nav iespiežama šaurā konvencionālā spriedumā. Grāmata ir — un tas attiecas arī uz vēl nepārtulkoto otro daļu — neatvairāmi saistīga.

Šai grāmatā viscauri jūtams ārkārtīgais godīgums, kas nevairās arī tad, ja tēlotais vēršas pret pašu rakstītāju, ja tikai tas paklausījas dzīves patiesības lielajām līnijām! Galvenā atziņa: arī visgrūtākā dzīve ietver sevī skaistumu, kas savieno mikrokosmu ar kosmu. Tauriņa piedzimšana no kūniņas, lidojums uz brīvo tāli, simbolizē **apspiestās tautas pastāvīgi pievilttās, bet nemirstīgās ilgas pēc brīvības, ar sauli.**

Ar kādu neatvairāmu gribu un enerģiju šī sieviete meklē taku uz dzīves avotiem! Kaut smagi saistīta, viņa pārvar ķermenim uzliktos šķēršļus ar savas dvēseles spēkiem, kas arvien aug, jo viņas spēja atvērties garīgumam ir apskaužama. — Savu tēvu — šo vienkāršo, pienākumam uzticīgo, smalki humānistiski izglītoto apriņķa ārstu latviešu lauku nomalē — viņa tēlojusi tik gaišu, taisnīgu un atklātu, tik silti saprotošu, ka to varētu uzskatīt par ideālizētu tēlu, ja pastāvīgi nebūtu izjūtams rakstnieces nesatrināmais godīgums. Viņš iemāca viņai cīnīties un smaidīt caur asarām, viņš māca ieraudzīt skaisto, viņš ir atbalsts un modina viņas ticību saviem spēkiem. Viņam tas arī laimējās. Zenta Mauriņa kļuva savas zemes ievērojamākā rakstniece un tautas audzinātāja, kuŗu tauta mīl, arī tā bēgļu saulēna, kas izglāba savu dzīvību no kaŗa, deportācijām un vergošanas 40-tajos gados.

Viss šai grāmatā saaudzis par mākslinieciskuvienību, ietverts vārdos ar neaizmirstamu tēlainību un gleznām, kur naturālisms, humors, pašironija un triviālitāte pārsegti ar mirdzošu nesentimentālu poēziju, un kur pamattema ir pateicība un prieks dzīvot. Grāmata apliecina gara uzvaru pār matēriju. **Tā reprezentē gluži jaunu veidu mūsdienu Eiropas literatūrā,** pēc visām ņirdzīgām un saltām izmisuša cilvēka atkailināšanas scēnām, kas seko kaŗa pēdās. Modernajā ārzemju literatūrā šī biografija, kuŗas otrā daļa, cerams, drīz iznāks zviedru valodā, ieņems īpatu vietu.

Harry Osbornson, S.V.T. No. 3.

RĪGAS PRIVĀTDETEKTĪVI

A. Liepas kriminālgrozeksa

7. turpinājums

Sprūde nelikās sevišķi pārsteigts. Papriekšu viņš rūpīgi nopētīja pats savu kurpju purnus, tad apjautājās:

„Nu. Un . . .?"

Lauris pieliecās tuvāk un čukstēja:

Nikaraguas konsulu apdraud tumša banda. Saproti: starptautisks skandals. Tālu ejošas sekas un tā tālāk. Biroja direktors — čīfdetektīvs — smalks vīrs, starp mums runājot — uzdeva noskaidrot. Man! — Pacienāja ar labiem cigāriem. Sadzērām viskiju — Blak and Vait. — Bet gadījums vispār ļoti diskrets. Khem. Tā teikt patiesībā arī tev nedrīkstētu stāstīt. Palaižos uz tavu godīgumu. Uz honorību, tā teikt. Lielākā diskrecija, saproti. Tikai novērst un noskaidrot. Pagaidām pats gan nedrīkstu iejaukties. Arī ar konsulu nedrīkstu sazināties. Saproti, viss tikai tā. Jā. Un arī konsuls izliksies, ka mani nemaz nepazīst."

„Vai tad viņš patiesībā tevi nepazīst?"

„Kāpēc ne? Tas ir — nē. Nezinu . . . Bet tas jau nav svarīgi. Nepiesiesimies pie bagatelēm, tā teikt. Saproti tā: viņš, ar vārdu sakot, izliksies, ka vispār neko nemana. Un man tikai jāizdibina. Jāsavelkt tīkls, kā mēdz teikt. Jāsadabū indikātīvi, vai ne?"

„Hm. Tu laikam domā indicijas?"

„Protams. Kā tad es teicu? Jāsadabū kopā indicijas. Vai saproti?"

„Nē. Ko tad tu tagad domā darīt?"

„Jā, draugs, tas, lūk, ir mans šīsdienas kvī pro kvo. Gadījums, kā pats redzi, nav vienkāršs. Jārēķinās ar šādām tādām dislikācijām. Vai ne? Diskrecijas dēļ jārīkojas, tā teikt, buduāra, nē — es domāju . . . Ar vārdu sakot, kā labākajos Gija de Kobras romānos. Direktors pats teica: uzdevums, mesjē, nav viegls. Bet tikko jūs ienācāt, viņš teica, redzēju: te nāk īstais vīrs. Jūs to paveiksit — viņš teica.

Oktaviāns brīdi vēroja, kā stāsts iespaido draugu. Likās tomēr, ka tas otru nemaz neiespaido.

„Nav viegli," detektīvs pa brītiņam atkārtoti atzinās. „Jūtos, nudien, zināmā mērā kā Alfrēda Kalniņa Hamlets. Būt vai nebūt — vai ne? Tikai tāpēc šovakar biju ieslēdzies savā, kā saka, cellē, lai pārdomātu. Bet varbūt tu, vecais kriminālkroniķer, vari dot man kādu suspensoriju? Tikai ģenerālās līnijās, saprotams."

Sprūde klusēdams apklūkoja kurpes.

„Oktaviāns mazliet saviebās, tad par jaunu ielokoja pierē krunku un turpināja: „Pārdomāju, kur ņemt pavediena galu . . ."

„Kā būtu, ja painteresētos kriminālpārvaldē?"

„Vai prāts," satrūkās Lauris. „Vai tiešām tu nesaproti diskrecijas nozīmi? Vai tad . . . Kāpēc tad to man uzticētu?"

„Jā," bez sevišķas pārliecības piekrita Sprūde. „Bet kaut kur tev taču jāsāk. Bez pieturas punktiem tak nevar."

„Nu jā. Tas ir: kā tu domā? Pieturas punkti man ir — konsuls apdraudēts. Konsulu apdraud tumša banda. Tas ir pieturas punkts. Vai ne?"

Laiciņu abi klusēja.

„Un tas viss?" tad iejautājās Sprūde.

Privātdetektīvs apstiprinādams palocija galvu.

„Zini ko? Tad es tavā vietā ietu pie šefa un teiktu: zināt ko, kungs, — ja jūs gribat, lai visa tā lieta nesaiet dēlī, dodiet man kārtīgas instrukcijas. Es neesmu spiritists. Tā es viņam pateiktu.

Oktaviāna skatā iezagās nožēlas pilns pārākums. „Nē, draugs," viņš atteica. „To gan es nedarīšu. Pēc kā tad tas izskatītos? Direktors jau pats uzsvēra: gadījums nav viegls, viņš teica, zinu, bet pasaules detektīvi atrisinājuši vēl sarežģītākas lietas. Un es ticu, ka jūs — tā viņš sacīja — rutīnas trūkumu aizstāsit ar intelliģe nces pārākumu. Un tad lai es kā skolas puika skrietu atpakaļ palīdzību lūgt?"

„Manis dēļ dari, kā gribi, esi intelliģents, karies augšā vai rāpies gar sienu, bet es . . ."

„Padomu jau arī neprasu. Ad libitum, tā teikt. Tikai domāju, ka tev varbūt zināmi piedzīvojumi grūtu jautājumu atrisināšanā. Kā tad tu, piemēram, rīkojies, ja tev jāizdibina kādi noslēpumi avīzei?"

„Ja man kaut ko pavisam īpašu vajag — paga — kaut ko tādu, kam veči ar visu varu sēž virsū, lai nepaklīst pasaulē, jā — tad vienmēr vispirms pagudroju, vai nevar kaut kā piekļūt lietai no sieviešu perspektīvas. Dievs taču tāpēc vien atņēmis sieviešiem bārdu, lai tās varētu skaidrāk izplāpāties."

Lauris sita pats sev pa pieri, tad saraustīja rīta mēteļa jostu un pēkšņi sāka smaidīt tik glaimi, it kā viņa priekšā atrastos pusharems skaistāko sievu.

Sprūde, brīdi klusēdams, novēroja viņu, tad iejautājās: „Kā tu domā — vai šis padoms ir desmit latu vērts?"

„Kā tā?" pārsteigums sviešus izsvieda detektīvu no harema.

„Nu tā. Gluži vienkārši. Ja būtu tos desmit latus vērts, tad tu man kā labam draugam vismaz puseenu varētu samaksāt skaidrā tūlīt. Tu zini: Sprūdīte ir pieticīgs. Bet pieci lati man šovakar nepieciešami."

Rūpes ievilka Oktaviāna pierē tik dziļu rievu, ka likās, to pārdalīs pavisam uz pusēm. Bet tad viņš nolēma šoreiz būt augstsirdīgs.

8.

Kunāt sudrabs — klusēt zelts, Sakāmvārds.

NAV!

Cilvēkiem dažkārt ir tāds skats kā knaibles: satvef tevi un nelaiž vairs vaļā.

Tieši tā pinnaino jaunekli satvēra „Saules" viesnīcas saimnieks, kad tas ar brūno sainīti padusē ienāca apjautāties, vai te būtu sastopams Zultera kungs.

„Nav!" atrūca saimnieks.

„Bet vai nav bijis?" taujāja ienācējs.

„Nav!" atrūca saimnieks.

„Varbūt būs drīz?"

„Nezinu!"

Saimnieks palaida otru no skata knaiblēm, novērsās, raudzījās grāmatās savā priekšā uz galda.

Brīdi abi klusēja.

Jauneklis pamīnājās, pataustīja ar labo roku papīra sainīti kreisajā padusē.

„Tad . . ." viņš teica, „tad tomēr būs jāpagaida."

„Kas tad?"

„Nu — Zultera kungs."

„Nezinu tāda!"

„Bet es zinu," pats sarkdams, tomēr it pikti balsi pacēldams, iesaucās jauneklis.

„Gaidiet!" piktumu nevērodams tai pašā apsāktā tonī atmeta viesnīcnieks, un, plaukstu kā milzu lizi pašķiebis, norādīja uz bufetes telpu.

Viesis iegāja tur un apsēdās. Telpā neviena cilvēka nebija. Arī vientuļā petrolejas spuldzīte, ar tumsu cīnīdamās, bija kļuvusi miegaina. Logi bija aizsegti smagiem aizkariem.

Brīdi viņš pasēdēja, tad piecēlās, uzkāra mēteli un cepuri, atgriezās vietā, nolika sainīti savā priekšā uz galda.

Pienāca saimnieks, atslēja abas rokas pret galdu: „Šņabi?"

„Ko?" jauneklis, domās iztraucēts, satrūkās, steidzīgi ierāva sainīti klēpī.

„Alu" viņš teica.

(Turpinājums sekos)

GRAMATAS LABĀKĀ DĀVANA LIELDIENĀS

Z. Mauriņas grāmata CILVĒCES SARGI

Esejas par pasaules literatūru

Grāmata aptver esejas par amerikāņu, ķīniešu, franču, latviešu, vācu u. c. literatūras un gara dzīvi.

Ļoti gūta apdare, māksliņ. ED. DZEŅA vāka zīmējums. Cena $8.50

NESEN IZNĀCA

Ortegas-Y-Gasset MEDITĀCIJA PAR MĪLESTĪBU, izmeklētas esejas. Cena $3.35

LATVIEŠU TRIMDAS DESMIT GADI

Dr. H. Tichovska redakcijā

„Šī grāmata apgaismo mūsu gaitas un centienus plašākā perspektīvā un var dažam rādīt arī tālākos ceļus." Jānis Andrups

Ceļa Zīmēs 23. n-rā. Cena $4.30.

K. RAUDIVES jaunākais romāns NEREDZAMĀ GAISMA, cena $3.90

J. Klīdzēja stāsti — VIŅAS UN VIŅI

Cena $3.35, brošēt. $2.65

Z. Mauriņas esejas PILSĒTAS UN CILVĒKI

Cena $3.45, brošēt. $2.75

DABUJAMAS

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont. Kanadā,

POKO'S MEAT PRODUCTS

376 College St., tel. WA 2-1300, Toronto

Vienmēr dabūjami mūsu dēsu fabrikas pirmklasīgie gaļas izstrādājumi:

dažādu šķiņķu desas, uzgriežamie, šķiņķi, dažādas delikateses, konservi, Holandes, Dānijas, Šveices sieri, žāvētas zivis, kā arī maizes cepumi no iganņu ceptuvēm

LUNSKY OPTIĶIS

WA 1-3924 470 College St.

Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem. Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

Dr. JĀNIS KAROLS

LATVIETIS

Toronto, 404 Delaware Ave (pie Hallam St.)

no plkst. 9-11 un no 5-7, izņemot trešdienas. Tel. OL 1681

Ar Harbord tramvaju vai Ossington autobusu

Dr. P. BĀRDIŅŠ

740 Spadina Ave (pie Bloor), Toronto

no plkst. 5-7 vak. Tel. kabinetā WA 1-7203, mājās RO 2-6324

Dr. SILVIJA UŽANS

BĒRNU, IEKŠĶIĢĀS UN ĀDAS SLIMĪBĀS

pieņem no plkst. 6—7 lk dienas, izņemot sestdienas. Otrdienās un sestdienās no plkst. 12—1

52 Linsmore Cresc. (pie Danforth), tel. GL 2892, Toronto

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā, un Šveicē

Speciālists iekšķiģās, sieviešu un venēriskās slimībās

3537 PARK AVE, MONTREAL, P.Q., tel. HA 7623, Montreal.

Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 3-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)

Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. katru dienu

Runā vācu un slavu valodas.

Dr. A. RATINOV

Bijušais slimn. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķiģās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.

Runā arī vāciski un krieviski

479 1-2 EUCLID AVE, WA 1-6708 Toronto

Dr. T. L. Granovsky

ZOBĀRSTS-CHIRURGS

runā krieviski un vāciski

514 DUNDAS St., W.

Spadina stūrī

Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Dr. MICHAEL BALKANI

spec. sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā

202 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimnīekus

Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. Alexander Szatmari

nervu un noguruma slimībās

260 St. Clair Ave, W.

Toronto

Runas stundas no 2—7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu

WA 1-0556 vai MA 5243

METALLSTRĀDNIEKS JAUNKANADIETIS SAJŪSMINĀTS PAR KANADIEŠU PARADUMU

"Time out with Weston's"

Šim igauņu tautības metallstrādniekam "time out" darba pārtraukuma nozīmē **"Time out with Weston's"** — vecs kanadiešu paradums, ko tas ātri piesavinājies. Katru dienu mūsu pilsētās, ciemos un lauku mājās tūkstošiem garšīgu maltīšu tiek pasniegts ar Westona maizi. Šīs populāritātes cēlonis ir tās svaigums līdz pēdējai šķēlītei, kas vienmēr ir garšīga.

Maize ir viens no galveniem produktiem, ko Westons cep jūsu ģimenēm, lai jūs iepriecinātu darba starplaikos un ēdienu reizēs. Bez tam vēl ir dažāda veida sausie cepumi — sausiņi, kā piem., Golden Brown Sodas, Saltines and Crackettes. Dariet arī jūs savās ģimenēs drīzumā **"Time out with Weston's"** Uzmeklējiet Westona ražojumus, kad iepērkaties.

Pērciet to labāko — pērciet

Weston's

Biskvīti, maize, kūkas, saldumi

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. Krone-Balduma

LATVISKAIS LIELDIENU GALDS

Senie latvieši Lieldienas svinēja kā saules atgriešanās svētkus: tie bija prieka un saules svētki.

Latvietis šai dienā gribēja būt priecīgs un arī ap sevi redzēt prieku. Bet Lieldienas ir vistukšākajā gada laikā kā rotājuma, tā arī ēdienu ziņā. Samtainie pūpola zari un plaukstošās bērzu lapiņas glītā māla vāzītē uz spilgti krāsaini klāta galda ir pirmie rotājumi.

Kā saules un dzīvības simbols bija cieti novārītas un dabiski krāsotas olas, apliktas ar sūnām pītos groziņos vai māla lodiņās.

Visiem ēdieniem, ko pasniedza Lieldienu galdā, bija apaļa forma, kas simbolizē sauli. Tur bija ziedaiņi plāceņi, sklandu rauši, medus rauši, zirņu pīkas, spudiņi un kā padzērieni piens, medalus un svaigi tecinātas bērzu sulas.

MEDUS DZĒRIENS

400 gr. iesala, 50 gr. rauga, 8 ltr. ūdens, 600 gr. cukura, 200 gr. medus.

Uzvārītam ūdenim pieliek cukuru un iesalu. Atdzesē līdz 30 gr. C. un pieliek raugu. Uzraudzē. Kad medus dzēriens norūdzis un viss cukurs izkusis, pieliek medu.

BĒRZU SULAS

Agrā pavasarī, iekāms vēl kokiem nav lapu, ieurbj bērzus un pieliek trauku. Ietecējušās sulas noliek vēsā vietā, traukā ieliek pāris maizes garoziņu un ļauj tām ieskābt. Tad izkāš caur linu drēbi un sapilda pudelās. Katrā pudelē ieliek 4—6 rozīnes, 2 tējk. cukura, mazliet citrona mizas 1-2 ēd. kar. baltvīna vai mazu gabaliņu vīnakmens.

Pudeles aizkorķē, apsien un aizlako. Pudeles ierok pagrabā smiltīs un priekš lietošanas uzliek uz ledus. Bērzu sulas lietojamas pēc 4—5 nedēļām.

OLU KRĀSOŠANA

Mūsu senči olas krāsoja sīpolu un alkšņu mizā vai to novārījumā. Ja vēlas tumšāku krāsu, mizu liekams vairāk. Ja sīpolu mizas savāra un neizkāš, tās pieskaroties olai, dod īpatnēju veidojumu. Jā krāsojot vēlas iepīt rakstu, tad ņem nelielu drēbes gabaliņu, samitrina, ieliek putraimus vai zaļas bērzu lapiņas, smilgas utt., drēbi nosien un ieliek sīpolu mizu novārījumā. Olu spīdīgumu iegūst, ja atdzisušas olas ieziež ar speķa ādiņu.

ZIRŅU PIKAS

400 gr. pelēko zirņu, 1 lielāks sīpols, 100 gr. sviesta, 70 gr. kaņepju, sāls pēc garšas.

Nomērcētus zirņus novāra sālsūdenī, izrīvē caur sietu, pieliek sviestu, pieliek sviestā apceptu sasmalcinātu sīpolu un labi samīca. Beidzot pieliek kaņepes un sāli.

Veido apaļas bumbiņas.

SKLANDU RAUŠI

500 gr. rudzu miltu, ½ ltr. ūdens, 50 gr. sviesta.

No minētām piedevām pagatavo cietāku mīklu. Izveltnē plāni un ar apaļu priekšmetu izspiež 10 cm lielas ripas. Uzloka malas 1 cm. augstumā un pilda ar vienu no šiem pildījumiem;

1. pildījums:

3. mārc. burkānu, 4 ēdkar. skābā krējuma, 100 gr. sviesta, 30 gr. cukura, 1 olu dzeltenums, 1 ola.

Burkānus nomazgā, nomizo un sarīvē, pieliek pārējās piedevas, izmaisa un liek uz raušu pamatiem. Pārziež ar sakultu olu.

2. pildījums:

2 mārc. burkānu, 500 gr. kartupeļu, 100 gr. sviesta, 4 olas, 15. gr. cukura, 3 ēd. kar. skābā krējuma, sāls pēc garšas.

Kartupeļus novāra, nomizo un izmaļ caur gaļas mašīnu, pieliek sāli, 2 olas, pārziež ar sakultu olu, 50 gr. sviesta, 2 ēd. kar. krējuma un labi izmaisa, pārziež sklandu raušu pamatiem.

Novārītus burkānus nomizo, izmaļ caur gaļas mašīnu, pieliek sviestu, 1 olu, palikušo krējumu, labi izmaisa un liek virsū kartupeļu masai.

3. pildījums:

800 gr. kartupeļu, 200 gr. sāls ūdenī vārītas putraimu biezputras, 4 ēd. kar. skābā krējuma, 2 olas, 100 gr. sviesta, sāls pēc garšas, 1 ola pārziešanai.

Novārītus kartupeļus izmaļ caur gaļas mašīnu, pieliek izvārīto biezputru un labi izmaisa, tad pieliek pārējās piedevas, liek uz sagatavotu raušu pamatiem un pārziež ar sakultu olu. Sklandraušus liek uz ieziestas vai arī ar miltiem pārkaisītas plāts. Cep vidējā karstumā, kamēr virsma top gaiši dzeltena. Sklandu raušiem dod klāt medu un pienu.

MEDUS KARAŠA

800 gr. (2 mārc.) rupju kviešu miltu, ½ ltr. piena, 150 gr. sviesta, 100 gr. cukura, ½ tējkar. sāls, 50 gr. rauga.

No minētām piedevām pagatavo parasto rauga mīklu. Uzraudzē un liek uz plāts ½ cm. biezu kārtu apaļā veidā, vai arī uz apaļām plātīm. Uzraudzē un pārziež ar sekojošu masu:

200 gr. medus, 200 gr. sviesta, 2 olas, 200 gr. lazdu riekstu.

Medu ar sviestu uzvāra, atdzesē un pieliek sasmalcinātus riekstus, sakultas olas. Visu labi izmaisa un pārziež mīklai. Medus karašu cep mērenā karstumā. Galdā pasniedz nesagrieztu. Dod klāt saldu pienu.

Dažādus elektriskos darbus veic

P. PURVS

Tel. MO 1640, Toronto

Latviešu dāmas! Eiropas friziere

Kapsi's Hair Styling

113 MAC PHERSON AVE.

Starp Yonge St. un Avenue Rd.

Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585

runā vāciski, krieviski un zviedriski

Frank Vass, B.A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

COLLEGE un SPADINA ielu stūrī

Tel. birojā — WA 2-6111

WA 2-6112

Tirdzniecības uzņēmums Toronto

meklē izglītotus latviešus, kas prot vairākas svešvalodas

Lūdz rakstīt šī laikraksta kantorī — UZŅĒMUMAM

Tautietis ar ietaupījumu

vēlas atrast uzticamu draudzeni nopietnai ģimenes dzīvei. Vēlama vecumā no 38-45 g. Atvasīte var būt.

Lūdz rakstīt š. av. kant. of. Nr. 30.

SINGER

PILNA CENA $19.50

Iesp. uz nomaksu

Pārbūvētas šujammašīnas lielpilsētu uzraudzībā ar importētām daļām

IZPĀRDOŠANA

Jaunas

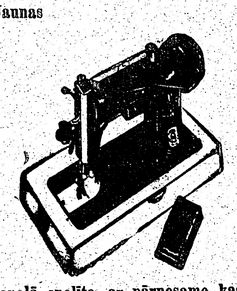

apaļā spolīte, ar pārnesamo kasti

TIKAI JAUNAS $29.50

5 gadu garantija — Jauns motors — Jauns kājas pedālis — Jauns pārvalks

Demonstrē mājās par brīvu. Par brīvu iztaisa pogu caurumus pirmajiem 25 pasūtījumiem

Tel. WA 1-5161

IMPERIAL SEWING MACHINES Co. Ltd.

289 College St., Toronto

R. BLAUMAŅA

KOPOTI RAKSTI

8., 9., 10. sējumi, ies. $11.60

Dabūjami

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto

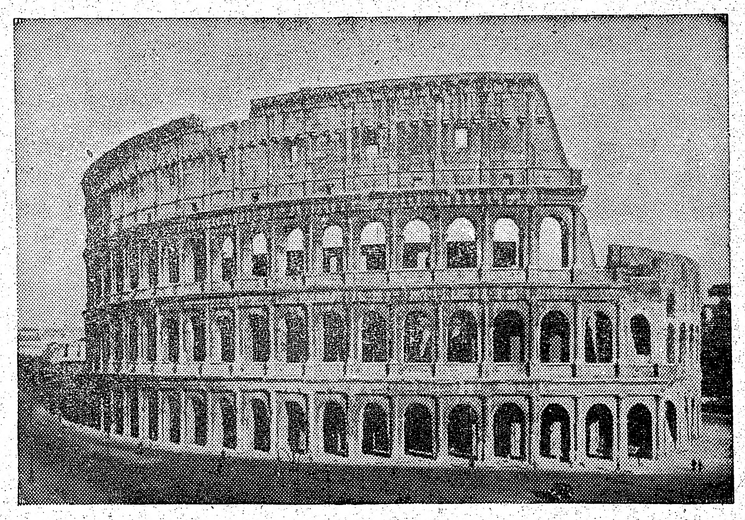

JAUKAS ATMIŅAS KOLISEJS ROMĀ

Lielākais amfiteātris senās Romas valstī — Kolisejs ir Romas slavas laiku simbols. Šeit nāca imperātori un noskatījās gladiātoru cīņas... ap piecdesmit tūkstoš cilvēkiem bija iespēja tur novietoties.

Šodien pēc daudziem gadu simteņiem ir palikušas tikai sienas un ložas. Kolisejs stāv kā atmiņa no brīnišķīgās pagātnes vēl šodien slavenās pilsētas... atmiņas no citiem laikiem... kas aizved skaistajā pagātnē.

Jūsu iepriecinājumam

Izrunā BRĒDINGS

OTAVĀ, VINDZORĀ, MONTREĀLĀ, HAMILTONĀ

BRADING'S Cincinnati Cream

BREWERY LIMITED, WINDSOR, ONTARIO

LITTLE RIGA DELIKATESU VEIKALS

343 RONCESVALLES AVE, TORONTO, OL 8974

Atvērts: Ceturtdien, 7. aprīlī, līdz pl. 8.30 vakarā

Piektdien, 8. aprīlī — slēgts

Atvērts: Sestdien, 9. aprīlī, līdz plkst. 6 vakarā.

Svētku pasūtinājumus nodot līdz trešdienai 6. aprīlim

Vai jūs zināt, ka jūt varat aizņemties no savas bankas uz sava paraksta līdz 2.500 dolaru

MĀJAS UZLABOJUMIEM

ar atmaksas termiņu līdz 3 gadiem uz vieglīem mēnešu maksājumiem

HOME LUMBER LTD.

Jums piedāvā visus nepieciešamos materiālus par zemākām cenām jūsu mājas remontiem. Prasīt:

RIETUMU BIROJS
510 Hopewell Ave, Toronto 10, Ont.
Tel. RU 1-3541
OAKVILLE
Main Lumber Ltd., VIctor 5-0291

AUSTRUMU BIROJS
714 Birchmount Rd., Toronto, 16, Ont.
Tel. PL 7-2831, OX 1-1662
FONTHILL
Fonthill Lumber Ltd., TWining 2-2641

IZNOMĀ PILNĪGUS TĒRPUS DĀMĀM UN KUNGIEM

Kāzu un citu svinību gadījumos

Freeman

KĀZU TĒRPUS IZNOMĀ

256 COLLEGE (pie Spadina)
556 YONGE (pie Wellesley)
JOHNSTON's MEN's WEAR
8 Simcoe St., N., Ošavā
MEL ALLAN LIMITED
127 St. E., Hamiltonā
SAUDER's MEN's WEAR
38 King St., W., Kičenerā
LORD's MEN's WEAR
160 Wyndham St., Gvelfā
JACK NASH
298 St. Paul St., St. Katarinēs
JACK E. THOMSON
421 Richmond St., Londonā, Ont.
RICHMAN CLOTHES
1235 Ottawa St., Vindzorā
JACK ROGERS
133 East Main St., Vellandē
GORD WRIGHT
105 King St., W., Čatamā

DĀMU FRIZIERSALONS

MODEL

VIJA KREMANIS

109 Moberly Ave Toronto

Tel. OX 4-0464

Danforth-Woodbine, 2. stāvā

MT. PLEASANT — EGLINTON rajonā izīrējams nemēbelēts dzīvoklis ar atsevišķu ieeju. Divas gaišas istabas un virtuve ar elektrisko ledusskapi, plīti un izlietni. Moderna 4-daļīga vannas istaba. Garāžas iespējas. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā MO 0979, Toronto. (78)

IZĪRĒJAMS mazs dzīvoklis (istaba un virtuve ar izlietni) ar vai bez mēbelēm, klusa, tīra māja. Var būt arī bērni. Tuvu satiksmei un iepirkšanās vietai. Zvanīt pēc plkst. 4 vakarā, ME 1067. Toronto.

BROADVIEW — DANFORTH rajonā izīrējamas viena saulaina labi mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām un ledusskapja lietošanu un viena gaiša, saulaina labi mēbelēta istaba ar virtuvi. Zvanīt pēc pl. 6 vak. tel. GE 6172, Toronto. (62)

HIGH PARK rajonā izīrējama mēbelēta istaba ar virtuvi, piemērota 2 personām. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā RO 6-4651, Toronto. (70)

IZĪRĒJAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi 2 personām pilsētas rietumu daļā. Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā. Tel. RO 9-6761, Toronto. (77)

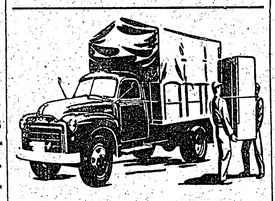

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS (BALTIC MOVERS)

Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury

Lūdz zvanīt OL 1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

+

No Denveras latviešu saimes šķīries

KĀRLIS BUNGE

dzimis 1898. g. 28. jūnijā Smiltenes Lejas-Lūrēs, miris 1955. g. 24. februārī, Apbedīts Denveras Fairmont kapsētā

Viņu piemiņā paturēs Denveras latviešu kluba un pašpalīdzības fonda dalībnieki

ZIEDOSIM LIELDIENU AKCIJAI

Ziedojumus var iemaksāt Toronto:

1) Latvijas Amerikā kantorī, 123 Huron St., DV Toronto nod. Aprūpes komiteja
2) A. Putniņam, 280 Wright Ave,
3) P. Ratniekam, 123 Huron St.

LATVIEŠU PUKU SALONS

CALLA

727 Danforth Ave, pie Pape, tel. HA 9911, Toronto

Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem Bagātīgā izvēlē rozes, neļķes, lilijas, kallas un daudz citu pavasara ziedu Podu puķes, lilijas, hortenzijas, maijpuķītes un citas ziedošas puķes Tautiski izstrādājumi.

Pasūtinājumus lūdzam nodot savlaicīgi. Piegāde mājās

LITTLE BEAUTY SALON

(Ipašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE, tel. ME 5937

Elektriskie, ķīmiskie, aukstie ilgviļņi. Krāsošana un balināšana. Sejas kopšana

(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

68 Wellington W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS DRĀMATISKĀ ANSAMBĻA

PIRMIZRĀDE

ELĪNAS ZĀLĪTES komēdija 3 cēlienos

Maldu Mildas sapņojums

Pirmās Lieldienās, š. g. 10. aprīlī, pl. 4.00 pp., 191 Lippincott ielā, Ukraiņu namā, Toronto

Izrādi sagatavojis VOLDEMĀRS PUKATS

Dekorātors: JĀNIS SUKURS

Biļetes iepriekšpārdošanā: Lotus puķu veikalā un Z. Beltes delikatesu veikalā, 281 Danforth Ave

KĀRĻA LAZDIŅA B. Sc. (Com.)

SANSKRIT-LATVIAN WORDS

Interesanta un pamatota viela dziļām pārdomām par mūsu tūkstošiem gadu veco un ievērojamo pagātni.

Galvenie nodaļījumi: Sociālā iekārta, Amati, Būvniecība, Zemkopība, Reliģija, Rīgas nosaukuma atrisinājums.

Grāmata saprotama arī angļu valodas nepratējiem.

Glīts izdevums, piemērots dāvināšanai

Cena $1.75

DABŪJAMA

DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont.

Jauna vēsturiska grāmata

Prof. Dr. agr. H. LĀCIS

Toreiz, kad

Latvijas valsts tapa

Grāmatā daudz nepublicēta materiāla, un tā stāsta, cik grūti nācās izcīnīt dzimtenes neatkarību. — Par piesūtīšanu no apgāda nav jāmaksā, arī ja pasūtina vienu eksemplāru. Iesieta $2. Fr. Jegers, 95-14th Ave, Newark 3, New Jersey, U.S.A. Kanadā: Valtera Ziedīņa galv. grāmatnīcā, 218 Greenwood Ave, Toronto, Ont. un nodaļās, A. Grebļis grāmatnīcā, 2219 Prud'Homme Ave, Apt. 9, Montreal, P.Q.

DV GRĀMATNĪCĀ

123 HURON ST., TORONTO

Licencēta auto skola BALTIC

Visiem kursantiem garantēju atļaujas

A. MASINGS

100 High Park Ave

Tel. RO 7-7944, Toronto

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

Ir pienākusi un dabūjama varoņu serijas otrā grāmatiņa

AUZĀNS

DV GRĀMATNĪCĀ

123 HURON ST., TORONTO, ONT.

Izsūtām pa pastu

IZTURĪGĀKAS PAR CITĀM

Penmans

WARRANTED FIRST GRADE PENMANS KNIT-GOODS

IZTURĪGAS

DARBA ZEĶES

Katra velda un svara jums vajadzīgas, jūs tās dabūsit plašajā PENMANS DARBA ZEĶU izvēlē. Un ko vien jūs izvēlētos, jūs izdevīgi iegādāsities par piemērotām cenām

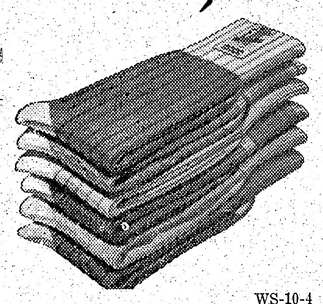

ARĪ VEĻA VIRSDRĒBES

WS-10-4

Pastāv kopš 1868. gada

BAZNĪCAS ZIŅAS

NUJORKĀ

Nujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

Lielā Piektdienā, 8. aprīlī

Bruklīnā, plkst. 8 vak. Betlēmes baznīcā, sv. vakarēdiena dievkalpojums. Māc. R. Zariņš un A. Ozols. Solistes Izolde Pulciņa-Baumane un Mirdza Piekalnīte; ērģelnieks Bruno Skulte.

Port Vašingtonā, plkst. 6.15 vak. Mūsu Pestītāja baznīcā ar dievgaldu, māc. F. Treus.

Hempstedē, plkst. 7. vak. Metodistu baznīcā ar dievgaldu, māc. A. Grauds, pie ērģelēm Annija Vītola.

Lieldienās, 10. aprīlī

Bronksā, plkst. 7 rītā dievkalpojums sv. Toma baznīcā, māc. A. Ozols, solists, kora dziesma, pie ērģelēm Rita Pētersone.

Port Vašingtonā, plkst. 2 dienā Mūsu Pestītāja baznīcā māc. F. Treus, soliste Vera Vilks-Zeniņa, pie ērģelēm Valda Rozenšteina.

Lieldienās, 10. aprīlī,

Bruklīnā, pl. 3 pp. svētku dievkalpojums Betlemes baznīcā, māc. R. Zariņš, soliste Ksenija Brante, ērģelnieks Bruno Skulte.

Džamaikā, plkst. 7 rītā dievkalpojums Mūsu Pestītāja baznīcā kopā ar vietējo draudzi.

Hempstedē, plkst. 2 dienā dievkalpojums Metodistu baznīcā, māc. D Grauds.

Bruklīnā, plkst. 6 vak. draudzes namā jaunatnes sarīkojums. Svētbrīdis, mūzikāli priekšnesumi; olu krāsošanas sacensības, groziņu vakars.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Lielā Piektā, plkst. 9 rītā dievkalpojums ar dievgaldu.

Lieldienu svētdienā, 10. aprīlī, pl. 7.30 rītā Lieldienu svētku dievkalpojums.

Svētdien, 24. aprīlī, plkst. 6.30 vakarā dievkalpojums.

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

St. Katarīnēs 8. apr., Lielā Piektdienā, plkst. 10 no rīta Kristus baznīcā dievkalpojums ar dievgaldu.

Londonā, 8. aprīlī, Lielā Piektdienā, plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums ar dievgaldu.

Vellandē 10. aprīlī, plkst. 1 dienā Kvēkeru baznīcā Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu.

Londonā 24. aprīlī, plkst. 4 pp. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, sv. Trīsvienības baznīcā. (18 Victoria Ave, So.).

Lielajā Pietdienā, 8. aprīlī, plkst. 4.00 pp. dievkalpojums ar dievgaldu. Piedalās: Hamiltonas latviešu biedrības koris komp. J. Cīruļa vadībā.

1. Lieldienās, 10. aprīlī, pl. 5.30 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu. Piedalās: Beverīnas koris A. Skudras Kārkliņas vadībā.

Piektdien, 15. aprīlī, plkst. 7.00 vakarā draudzes bībeles stunda — 20 Carrick Ave.

Kristīts: Jānis Ilmārs Ragis.

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259

Lielā Piektdienā plkst. 5.30 pp. ar dievgaldu.

Lieldienās, 10. aprīlī, plkst. 9.30 no rīta.

Svētdienas skola Lieldienās nenotiks.

Klusā sestdienā pl. 7.30 vakarā baznīcā garīgs koncerts. Piedalās Beverīnas koris, dziedātāja Alma Skudra-Kārkliņa un ērģelniece Anna Medne. Programmā Mocarta Rekviema daļas, Čaikovskis, Vītols, Bachs utt.

Kičenerā Mateja ev.-lut. baznīcā dievkalpojums Lielā Piektdienā, pl. 11 no rīta ar dievgaldu.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu st. tel. WA 4-1563).

Lielajā Piektdienā, 8. aprīlī, pl. 11-os dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās E. Sedliņa.

Pirmajās Lieldienās, 10. aprīlī, plkst. 10-os dievkalpojums.

Svētdien, 17. aprīlī, plkst. 4 pp. dievkalpojums.

Svētdien, 24. aprīlī, plkst. 11-os dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

Dievkalpojumi Toronto sv. Jāņa draudzē 1955. gada aprīļa mēnesī.

7. aprīlī — Zaļā Ceturtdienā, pl. 6 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu sv. Jāņa baznīcā.

8. aprīlī — Lielā Piektdienā, pl. 4 pp. dievkalpojums ar dievgaldu sv. Jāņa baznīcā. Dievkalpojumā dziedās vīru dubultkvartets Kalvis.

10. aprīlī — Lieldienās 1. dievkalpojums plkst. 5.30 no rīta sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis. — Dievkalpojumā dziedās Dainas koris.

10. aprīlī — Lieldienās 2. dievkalpojums plkst. 4 pp. sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Briedis.

17. aprīlī — Lieldienu atsvētē pl. 4 pp. dievkalpojums Trīsvienības baznīcā — māc. A. Briedis.

24. aprīlī, plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā — māc. A. Lūsis.

Dievkalpojuma laikā svētdienas skola bērniem un reliģiska satura skaņu filmas izrāde baznīcas apakšējā zālē.

Māc. E. Caune, 11506 109 Ave, Edmonton, Alta, tel. 25081.

Edmontonā, sv. Jāņa baznīcā, — 10759 — 96 ielā

Lielajā Piektdienā, 8. aprīlī, pl. 6.30 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

Lieldienās, 10. aprīlī, plkst. 1.30 pp. Dziedās dubultkvartets. Pēc tam tējas galds.

Kalgarijā, Pirmā luterāņu baznīcā, sv. Pāvila draudzē, Lielajā Piektdienā, 8. aprīlī, plkst. 10 no rīta, dievkalpojums ar dievgaldu.

Lēsbridžā, Kristus Trīsvienības baznīcā Zaļajā Ceturtdienā, 7. aprīlī, plkst. 7 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3, Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

8. apr. Lielā Piektā dievkalp. ar dievgaldu plkst. 3 pp. Dievgaldniekus lūdz iepriekš pierakstīties. Kollekte misijai.

10. apr. Lieldienu dievkalp. plkst. 5 pp.

24. apr. dievkalpojums pl. 5 pp.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

8. aprīlī, Lielajā Pietdienā dievkalpojums ar dievgaldu.

10. aprīlī Lieldienu svētku dievkalpojums.

17. aprīlī, plkst. 13 pp. dievkalpojums; viesis prof. Dr. K. Kundziņš. Pēc dievkalpojuma draudzes vakars ar prof. Kundziņa referātu.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Dr., Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Sadberijā, Lielajā Piektdienā, 8. aprīlī, plkst. 13. sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums ar sv. Vakarēdienu.

Kirklandielkā, Lieldienās, 10. aprīlī, plkst. 8.45 lut. baznīcā dievkalpojums ar sv Vakarēdienu.

Virdžinijtaunā, Lieldienās, 10. aprīlī, plkst. 14, anglikāņu baznīcā, dievkalpojums ar sv. Vakarēdienu.

Norandā, Lieldienās, 10. aprīlī, pl. 17, United baznīcā dievkalpojums.

Timminsā, svētdien, 17. aprīlī, pl. 15 lut. baznīcā dievkalpojums.

Māc. H. Kušlis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

8. aprīlī, plkst. 1.30 pp. Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

10. aprīlī, plkst 6 no rīta — Lieldienas rīta dievkalpojums.

24. aprīlī, Lieldienas atsvētes dievkalpojums.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi 3. un 24. aprīlī, plkst. 12.35 pp.

Otavā, 10. aprīlī, plkst. 4 pp. — Lieldienas dievkalpojums.

17. aprīlī, plkst. 2 pp. — Lieldienas atsvētes dievkalpojums.

Latviešu skolas ticības mācības stundas baznīcas zālē stundu pirms dievkalpojuma.

TORONTO EVANĢELISTU TEMPLI

Latviešu dievkalpojums (latv. valodā) Dundas — Bond ielu stūrī, katru svētdienu plkst. 4 pēc pusdienas.

TORONTO BAPTISTU

Lieldienu dievkalpojums 10. apr., plkst. 3 pp. Walmer Rd. angļu baptistu baznīcā. Piedalīsies: Maiga De Jardine, soprāns; Pēteris Geistauts, baritons; Tālivaldis Ķeniņš, ērģeles; māc. R. Ekšteins.

ZENTAS MAURIŅAS GRĀMATAS:

CILVĒCES SARGI	$3.50
PILSĒTAS UN CILVĒKI	$3.45
BALTAIS CEĻŠ	$2.30
DANTE	$2.60
TRAĢISKAIS SKAISTUMS	$2.80
DZĪVES APLIECINĀTĀJI	$2.30

DABŪJAMAS

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Pasūtinātājiem pa pastu plūs 10c pasta izdev.

ESIET MODERNI!

Pārslēdzieties uz gāzi! (Zemās cenas jau spēkā)

BRYANT

Red "D" ūdens sildītājs $129.00 ierīkots

Silta gaisa vai silta ūdens apsildīšana

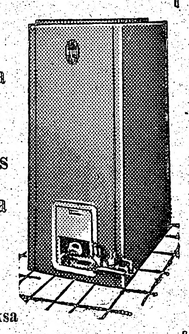

60 mēnešu nomaksa

BEZ IEMAKSAS

36 mēnešu nomaksa

Ierīkošanu pārskata Consumer's Gas Co

24 gadu apkures ierīkošanas pieredze ir mūsu garantija

GARNEY & COMPANY

15 Barton Ave, ME 2554, Toronto

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

ABONĒŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9369

MELNA TUMSA, AR SPOŽIEM ZIBEŅIEM

Jaunākās kaŗošanas iespējas ar Ķīnu

„Āzijai atkal mācās virsū melna tumsa ar spožiem zibeņiem", — tā stāvokli pašlaik novērtē Vašingtonā. Sarkanie ķīnieši turpina koncentrēties un izbūvēt lidlaukus iepretim Āzijas neuralģiskiem punktiem — Kvemojas un Matsū salām, kas būtu tramplins lēcienam uz Formozu. Pamiera piedāvājumus Pekinga dēvē par „netīriem" solījumiem un sakās nežēlot kaut 100 miljonu vīru, lai panāktu iecerētos mērķus.

Cilvēku miljoni Āzijā ir lēti, bet tur neskopojas arī ar pārspīlījumiem un papīra pūķu grabināšanu. Tā nervu kaŗš starp abām pusēm aug-augumā, un pa to laiku tās savelk spēkus arī nopietnākai cīņai, ja tā būs vajadzīga. Kad tad ķīnieši varētu laist vaļā pa īstam? Optimisti saka: 2—3 nedēļās, bet pesimisti — 2—3 mēnešos, ja pa to laiku Maskava vai Vašingtona neiedarbinās kādas jaunas bremzes.

Kādas tad ir pašreizējās kaŗošanas iespējas un kādus ieročus lietos iespējamās cīņās? Te vēl valda lielākas domstarpības, un kaŗa speciālisti pielaiž 3 dažādas iespējamības.

Pirmā no tām būtu tāda, ka amerikāņi pirmajās cīņās lietotu tikai līdzšinējos, tā dēvētos konvencionālos ieročus un pie atomieročiem ķertos tikai tad, ja krievi nāktu sarkaniem ķīniešiem palīgā vai nodotu to rīcībā dažus atomieročus.

Otrā iespējamība būtu, ka amerikāņi lietotu konvencionālos un modernos ieročus. Kamēr trešās skolas aizstāvji ir radikālākie. Tie saka: **atomieroči jau ir mūsu laikmeta konvencionālie ieroči.** Mums īsteņībā ir tikai divi iespējas: vai nu pazaudēt Āziju, vai lietot labākos cīņas ieročus, kas ir mūsu rīcībā.

Interesanti atzīmēt, ka arī pirmā novirziena atbalstītāji pašlaik iedrošinās runāt tikai par iespējamā kaŗa pirmo posmu, atzīstot, ka aiz tā viss tālākais tīts biezā miglā un ka aiz tās iespējams visādas varbūtības.

Šā viedokļa aizstāvji domā, ka lidmašīnām, kas paceltos no amerikāņu 7. flotes lidmašīnu bāzes kuģiem, vajadzētu cīņu sākumā censties iznīcināt visus tos sarkano ķīniešu lidlaukus, no kuriem tie varētu sasniegt Kvemojas vai Matsū salas. Šai cīņai tomēr būtu savas grūtības, ja iejauktos ķīniešu jaunākās džetu (strūklotāju) lidmašīnas, sevišķi to bumbvedēji.

Līdz ar to esot grūti pateikt, cik ilgi amerikāņi un ķīniešu nacionālisti varētu nodrošināt apdraudētās salas, un pašlaik esot iespējams spriest tikai par cīņas pašu pirmo posmu. Ja tas nenoritētu tik gludi, kā paredzēts, tad gribot negribot būtu jāķeras arī pie atomieročiem — kā pie nelielām taktiskām atombumbām, tā arī pie vadītiem šāviņiem, ar atomu lādiņiem.

Otrās taktiķu grupas pārstāvji jautā: kāpēc kaut ko gaidīt un nogaidīt, kad lietderīgāki cīņu uzsākt ar aba veida (konvencionāliem un moderniem) ieročiem tūlīt. Tie aprāda, ka visas ieroču šķiras pašlaik pārliet no līdzšinējiem uz moderniem ieročiem, kas varbūt prasīs savus 3—5 tālākus gadus. Bet jau tagad mūsu (amerikāņu) rīcībā ir abu veidu ieroči, it sevišķi flotē un gaisa spēkos. Tālab tie abi arī būtu tūlīt lietojami, nevērojot to, ko darīs vai teiks sarkanie krievi vai ķīnieši. Jo kaŗa laukā aizvien **talsnība stiprākajam.** Ja jau pēc vecā taktiskā atzinuma liktenis ir aizvien stiprāko bataljonu pusē, tad nav ne mazāko šaubu, ka turpmāk uzvaru dieve tūlīt nostāsies stiprāko atombumbu pusē ar visiem savi em taisnības un izlemšanas svariem.

Trešā viedokļa aizstāvji saka, ka līdzšinējos un arī modernos ieročus abus reizē varētu lietot tikai tad, ja būtu zināms, ka pretinieka rīcībā ir tikai parastais, konvencionālais apbruņojums.

Turpretim, ja pretinieks mūs var negaidīti pārsteigt ar vadītiem atomšāviņiem — atoma vai ūdeņraža bumbām — tad šāda taktika var novest pie negribētas pašnāvības. Jālevēro, ka ikviens taktikas veids prasa citādu kaujas iekārtu, pie kam atomlaikmeta taktika prasa spēku koncentrējumu stipru izklaidēšanu plašumā un dziļumā. Piem., ar parastajiem ieročiem kaujas flote uzbrūk stipri koncentrētā iekārtā, lai varētu nostādīt pretinieku zem koncentrētas un labi vadītas uguns, kamēr jaunajos apstākļos šā koncentrētā flote varētu kļūt par vieglu upuri pat pāris labu pusjūdzi vai jūdzi blakus nomestām atomu bumbām.

Kaŗa kuģi, lidmašīnu bazes kuģus ieskaitot, ir tik jūtīgi pret atombumbu apdraudējumiem, ka jaunākā jūras taktika un stratēģija vairs neparedz britu un amerikāņu flotes vienību iebrukumu Baltijas jūrā, kā tas vēl bija nesen domāts un izplānots, lai kaŗa gadījumā nestu brīvību Baltijas valstīm un nogādātu bumbvežus iespējami tuvu Maskavai. Tāpat sabiedroto jūras spēki turpmāk uzmanīsies arī no Melnās jūras. Jau dzirdamas domas, ka flotēm pašauras (atomkaŗa laikmetā) kļūstot pat dažas Atlantijas okeana daļas. Daudzas labās īpašības vēl esot paglabājis tikai Klusais okeans, lai gan iebraukšana no tā Formozas jūras šaurumā un citās tamlīdzīgās vietās arī kļūstot aizvien nepatīkamāka.

Tāds ir pašreizējais stāvoklis jaunu konfliktu briešanas laikā. Un pašlaik šķiet, ka pat Vašingtonā aizvien vairāk nobriest doma, ka atomieroči vairs nav kaut kas pārmoderns, bet gan, ka tie jau kļūst — parastie ieroči.

Edvīns Mednis.

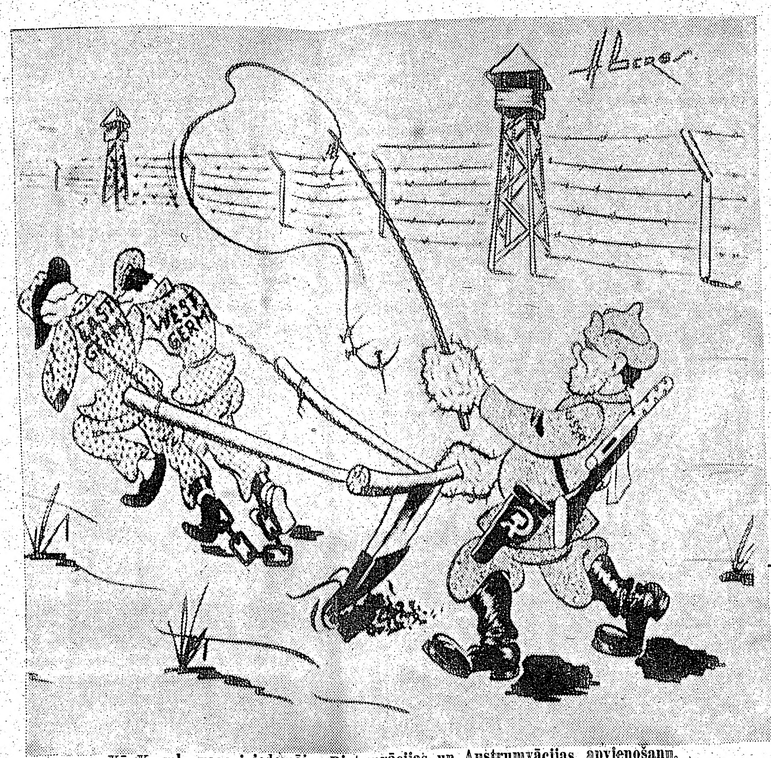

Kā Kremļa vagari iedomājas Rietumvācijas un Austrumvācijas apvienošanu.

H. Berga zīmējums

1954. GADA LABĀKIE AKTIEŖI

GRĒSA KELLIJA UN MARLONS BRANDO

Astoņi Oskari vienai filmai — On The Waterfront

31. marts Holivudas kino zvaigžņu saimei bija „lielā diena," jo tad gaŗeznajā Pantages Theatre zālē pulcējās viss zvaigžņu augstais simts, lai piedalītos Kino mākslas un zinātnes akadēmijas (Academy Awards) augstāko atzinības balvu — zelta Oskaru izdalīšanā 1954. gada labākajiem aktieŗiem, režisoriem, filmām un producentiem.

Visus rekordus šoreiz „sita" filma „On the Waterfront", kas ieguva 8 Oskarus, ieskaitot pašu galveno ieguvēju — galvenās lomas tēlotāju Marlonu Brando. Līdz ar šo sasniegumu šī filma izvirzījusies slavas ziņā pirmā vietā Holivudas vēsturē, pārspējot arī lielfilmu Vējiem līdzi, kas bija visaugstāk novērtētā filma kopš 1939. gada. On the Waterfront, iegūstot gada labākās filmas nosaukumu, izpelnījās augstāko novērtējumu par režiju, aktieŗiem, scenāriju, mākslinieciskoizveidojumu, tehnisko izpildījumu, dekorācijām, utt. Marlons Brando, kas šai filmā tēlo brutālu, pat sadistisku Ņujorkas ostas strādnieku, saņemot savu balvu, bijis tik aizkustināts un uztraukts, ka viņam trīcējušas rokas un aizmirsusies pateicības runa. Turklāt, kā uzsver visi žurnāli un laikraksti, Marlons šoreiz nav viss ieradies uz aktu dzīnās un sporta kreklā, bet izcili elegantā vakara uzvalkā.

Labākās aktrises nosaukumu izpelnījās Grēsa Kellija par tēlojumu The Country Girl, atstājot otrā vietā Džudiju Garlandi, kas bija otra drošākā Oskara kandidāte, kamēr Marlona nopietnākie pretinieki bija Bings Krosbijs un Hamfrejs Bogarts. Grēsa Kellija saņēmusi apbalvojumu ar asarām acīs, un, kad ceremonijas meistars aicinājis viņu noskūpstīt savu kollēgu Marlonu, viņa tomēr nav zaudējusi savu attu rību un teikusi: „Man liekas, pareizāki tomēr būtu, ja to darītu viņš..." Saprotams, Marlons nav arī kavējies, darīdams to ilgi un dedzīgi, un laudams preses fotografiem sajūsmā zibināt savas spuldzes.

Par labākiem nākotnes aktieŗiem atzīt — jaunā zvaigzne Eva Maria Sant, viņa godalgota par savu pašu pirmo lomu filmā, spēlējot Marlona Brando draudzeni. No vīriešiem šo godalgu ieguvis Edmonds O,Briens, par tēlojumu filmā The Barefoot Contessa.

Interesanti atcerēties, ka pirmos Oskarus filmu mākslas vēsturē, kas vispār gan nav neko gaŗāka par 50 gadiem, ieguva Žanete Gainora un Čarls Farels — kuŗš no mums vēl atceras šo jauko aktieŗu pāri?

-gr.

Būvfirmu izstāde Toronto

Sākot ar 5. aprīli Kanadas Nacionālās izstādes laukumā atklāta ļoti plaša izstāde, kuŗā Toronto būvfirmas sarīkojušas moderno ģimenes māju skati.

Izstādē rāda modernas mājas, kas ir pilnīgi nobeigtas, ieskaitot māju apkārtnes izdaiļošanu, apkuri, gaisa vēsināšājus un mēbeles.

KĀDĀ KRĀSĀ BŪS KAMBODŽAS ZILONIS?

17. aprīlī Kambodžā notiks brīvas un demokratiskas parlamenta vēlēšanas. Tā mazākais vienojās pērn Indoķīnas sadalītāji Ženēvā. Šis gan Kambodžā nebūs pirmais vēlēšanu eksperiments. Vēlēšanas tur jau notika 1947. gadā, kad tās jaunais karalis Norodoms, mīlēdams savu faktisko maizes tēvu — franču kultūru, lika Kambodžai izstrādāt demokratisku satversmi pēc Francijas parauga un izvest parlamenta vēlēšanas. Tā kā kambodziešiem laimes un svētības simbols ir balts zilonis, tad toreiz ar lielu balsu vairākumu uzvarēja demokratiskā tautas partija, kas pirmā uz šo emblēmu bija nodrošinājusi tiesības. Tikai, diemžēl, toreiz šīs vēlēšanas nenesa nedz svētību, nedz laimi, jo Kambodžas parlamentā ar baltā ziloņa palīdzību bija iejājuši demagogi un franču koloniju stila korruptanti. Valdības un ministri mainījās gandrīz katru nedēļu, līdz beidzot karalis Narodoms pats izšķīrās demokratiju likvidēt un 1951. gadā atlaida parlamentu un sāka valdīt pats. Tagad, sakarā ar Ženēvas vienošanos, Kambodža atkal gatavojas demokratijai. Karalis Norodoms ir atlūdzies, un tā vietā karaliskās funkcijas pagaidām pārņēmis viņa tēvs Suramarits. Bijušās demokratiskās tautas partijas kongress, kas sanāca š. g. janvārī, izvēlēja jaunu partijas vadību vēlēšanu kampaņas organizēšanai un šoreiz savādā kārtā tur redzami locekļi ar manāmi iesarkanu „krāsojumu". Mērenais novirziens gan mēģināja apstrīdēt, it sevišķi partijas priekšsēdētāja ievēlēšanu par nepareizu, bet internacionālā komisija, kas pēc Ženēvas vienošanās tur nosūtīta un sastādās no Polijas, Indijas un Kanadas pārstāvjiem, iebildumus noraidīja. Tāpat neizdevās šīs partijas labā spārna mēģinājums atšķelties un dibināt jaunu partiju. Galvenā nelaime, ka šīs partijas vairākums par savu pazīšanas zīmi ir monopolizējis balto ziloni, bet tam un citiem fetišiem pie Kambodžas pilsoņiem nav piekrišanas. Pastāv aizdomas, ka pie partijas „pārorganizēšanas" liels nopelns esot tiem 75 sarkanajiem poļiem, kas tur iebraukuši kā vēlēšanu „neitrālie" kontrolētāji. Arī A.S.V. ārlietu ministrs Dalless, kas atceļā no Taizemes uz brīdi ielidoja Kambodžas galvaspilsētā Pnompjenā, nav varējis neko līdzēt, jo tagadējais karalis Suramarits domā, ka Kambodžai jābūt neitrālai. Kambodža ir augļīga rīsa un kaučuka zeme ar apm. 4 miljoniem iedzīvotāju, un tā atrodas ļoti nozīmīgā pozicijā iepretim Dienvidvietnamai, Taizemei un Laosai.

Kambodža atrodas nozīmīgā pozicijā

Aiz DZELZS priekškara

Rīgas radiofons ziņo:

VISI CEĻI VED UZ ĀZIJU...

15. martā. „Šodien no Rīgas uz Akmolinskas apgabala Atbasaru izbrauc pēdējā grupa strādnieku, kas taisīs dzelzceļu. Galv. inž. Južakovs stāsta, ka līdz šim maz pazīstamā Atbasaras stacija kļūst ievērojams dzelzceļu mezgls. Netālu no vecās tiek celta jauna stacija. Līdz 1. augustam to nodos ekspluatācijai. Šī līnija būs 58 klm gara un savienos ar sovchozu Pobeda. Pēc tam līniju pagarinās līdz St. Peski — 175 klm no Atbasaras."

Kočetkovskas apg. sovchoza komūnists strādnieks Pušniks stāsta: „Mūsu sovchozs ierīkots pag. gada oktobrī. Tajā ir 30.000 ha zemes, 63 traktori un 48 kombaiņi. Strādnieki ieradušies no Ukrainas, Moldāvijas un Latvijas. Ierodas jauni patrioti no Latvijas. Tūkstoši Latvijas jauniešu izteikuši vēlēšanos braukt uz apgabaliem, kur iegūst jaunas zemes. Šinīs dienās ieradīsies vēl 740 cilvēku. No Kazachstanas atgriezās Igaunijas kompartijas lektoru grupas pārzine Lidija Henka."

Zemkopības min. vietnieka Černiševa raksts: „Piecu gadu laikā labības sējplatība republikā palielinājusies par 94.500 ha, bet raža proporcionāli nav pavairojusies. Nav pielaižams, ka daudzos kolchozos un sovchozos grauda nobirums savācot ražu sniedzas līdz ¼ un vairāk. Rītu uz jauno zemju apgabaliem no mūsu republikas izbrauks 700 cilvēku, no Rīgas vien 580. Šodien Operas un baleta namā notika svinīga atvadīšanās no radiem un darba biedriem. Bija ieradušies Kalnbērziņš, Lācis u. c. Transporta min. Rīgas mēčhaniskā un remonta fabrikā dienu un nakti gatavo kartupeļu dēstāmo mašīnu mezglus un tos nosūta uz Nikolajevu. Uz Sibiriju un Ziemeļkazachstanu nosūta tūkstošiem tonnu metalla caurulu."

VĀJAS SĒKMES TAUTSKOLĀS

Laikr. Sov. Latvija raksta: „Daudzus skolēnus atstāj uz otru gadu. Pag. gadā uz otru gadu palika: Krāslavas rajonā 718, Neretas — 314, Abrenes — 476. Arī šogad stāvoklis nav labāks. Ļoti daudzi atstāj septiņgadīgās skolas — tās nepabeiguši. Piem., Neretas rajonā on 27, kas iestājās 1. klasē, skolu beiguši tikai 12."

VECAIS UN JAUNAIS BUDŽETS

25. martā. Finanču min. F. Manoilo ziņojums: „1954. gada budžeta ienākuma daļa īstenojusies par 1.691.030.000 rub. jeb 101.3%, bet izdevumu par — 1.683,153.000 rb., jeb 101.2%. Savas saistības atskaitīt no ienākumiem nav pildījuši: Pilsētu un lauku celtn. uzņ. 2.600.000 rub., gaļas un piena rūpn. — 6.800.000 rub., zivju rūpn. — 2.600.000 rub., plašā patēriņa rūpn. — 8.000.000 rub. Izdevumi valsts aparāta uzturēšanai bija 12[illegible]288.000 rub., samērā ar 1953. g. tie samazināti par 24.961.000 rub.

1955. g. budžets: ienākumi 1.678.722.000 rub., izdevumi 1.643.773.000 rub. Palielināti ienākumi ar aizņēmumiem par 119.280.000 rub. Pieaug arī ienākumi no neapdzīvotu telpu izīrēšanas un tie sasniedz — 49.339.000 rub. Nodokļos tauta maksā 148.800.000 rub."

Budžeta komisijas pr-ža Deglava ziņojums: „Nesaimniecisko izdevumu gaļas un sviesta min. 1954. g. bija 3.198.000 rub. un Plašā pat. preču min. — 22 miljoni. Neracionāla saimniekošana kolchozos un sovchozos nodarījusi zaudējumus: Laidzē 790.000 rub., Aucē — 760.000 rub., Kateniekos — 659.000 rub., Zālītē 639.000 rub., Viesturos 604.000 rub. Liels trūkums ir tas, ka tiek pārtērēta darba alga, kas atpaliek no darba ražības.

PADOMJU LATVIJAS MINISTRI

Priekšsēdis V. Lācis, pirmais vietnieks M. Plūdonis vietnieki: P. Ļitvinovs, A. Vīndedze, E. Berklavs, Valsts plānošanas kom. pr-dis J. Veldre. Autotransporta un zemessceļu min. Eduards Liberts, iekšlietu — Jānis Zujans, valsts kontr. — Antons Ozolings, pilsētu un lauku būvn. — B. Bezeļs, veselības aizsardz. — Adolfs Krauss, komūn. saimn. — Roberts Ķīsis, kultūras un ārlietu — Jānis Ostrovs; mežrūpn. — Jānis Vimba, vietējās rupn. un apkures — Pēteris Ezeriņš, plašā pat. pr. — N. Ponomarevs, būvmateriālu — Jānis Augškāps, izglītības — Vilis Samsons, zivju rūpn. — Kārlis Bule, pasta — A. Aleksandrovs, lauksaimn. — A. Ņikonovs, sovchozu — Ernests Vācietis, soc. apgādes — Ieva Paldiņa, tirdz. niecības — Aleksandrs Kukainis, finanču - Feodors Manoilo, tieslietu — Emilija Veinberga un valsts drošības kom. pr-dis Vēvers.

Augstākās padomes prezidijs: pr-dis Kārlis Ozoliņš, vietn. Ernests Ameriks un Olga Auguste. Locekļi: Augusts Kirchenšteins, Vilis Krūmiņš, Vilhelms Laiviņš, Elza Skrastiņa, P. Sokolovs, Andrejs Upītis, Herberts Valters.

OKEANĀ IEGĀZUSIES LIDMAŠĪNA

Savienoto Valstu lielā satiksmes lidmašīna Stratocruiser, kas ir Pan-American Airlines īpašumā, ceļā no ASV uz Honolulu iegāzusies Klusajā okeanā. Dažas sekundes pirms nelaimes gadījuma viens no šīs lidmašīnas četriem motoriem bija atkabinājies no lidaparāta ķermeņa. Nelaimes gadījumā četras personas dabūja galu, bet 19 izdevās izglābt. Krītošais motors īsi pēc atraisīšanās no aparāta aizdegās. „Man bija varonīga ekipāža, jo neviens, dzirdot paziņojumu par draudošo stāvokli, neizrādīja pāniku. Viri bija savās vietās," stāsta lidaparāta kapteinis. Vairāki no pasažieriem bija ievainoti, un tiem uz kuģa „Bayfield" sniedza pirmo palīdzību. Starp bojā gājušiem trīs ir lidaparāta apkalpes locekļi.

Urāna bagātība Kanadā

Kanada pašlaik ir otra lielākā pasaules urāna ražotāja. Vienīgi Beļģijas Kongo ražo vēl vairāk šī dārgā metalla. Bet nedaudz gados Kanada var iegūt vadītāju lomu pasaulē.

No nesenajiem atradumiem vissvarīgākās ir Algomas atradnes Ontario provinces ziemeļos starp Sadberiju un Susameriju. Agrāk Kanadas produkcijas lielākā daļa nāca no Ziemeļrietumu territoriju Lielā Lāča ezera krastiem. Aglomas atradnes ir daudz tuvāk pie satiksmes ceļiem, jo Canadian Pacific dzelzceļš ir bises šāviena attālumā no raktuvēm.

Salīdzinājumam jāmin, ka Savienoto Valstu atomenerģijas komisija ir paziņojusi, ka līdz šim zināmās urāna atradnes viņu zemē būs izsmeltas līdz 1962. gadam. Kolorādo un citās ASV rietumu valstīs nedaudzu pēdējo gadu atradnes, salīdzinot ar Kanadas atradnēm, ir visai mazas, un līdz 1962. gadam, pēc Kanadas oficiālo iestāžu pārliecības, Kanada ar savu produkciju var pārspēt Beļģijas Kongo. Tagad gan Kanadas rūdas galīgā pārstrādāšana jāizdara Savienotajās Valstīs. CS

APKĀRT ZEMES LODEI

Savienoto Valstu federālā civilaizsardzības administrācija šajās dienās paziņojusi, ka ienaidnieka uzbrukuma gadījumā tikšot lietota jaunā iepriekšēja brīdinājuma sistēma.

Jaunā sistēma, kuŗa stājās spēkā šajās dienās, aizstās visas līdzšinējās uzbrukuma brīdinājuma iekārtas, un tā esot šāda veida: 1) Trauksmes signāls — apmēram trīs līdz četru minūšu ilgs, nepārtraukts sirēnas kauciens. 2) Paziņojuma signāls slēpties: apmēram trīs minūšu ilgs saraustīts sirēnas pūtiens. Civilās aizsardzības iestādes paziņošušas, ka šie brīdinājuma signāli esot pieņemti kā ASV, tā arī Kanadā.

Kāds amerikāņu senātors runājis bez pārtraukuma 23 stundas, cerībā nopelnīt divi miljoni dolaru, līdz ar to sasniedzot arī jaunu rekordu. Diemžēl, viņš nedabūja ne centa, jo nepieteicās neviens maksātājs. Ar nopelnīto godalgu senātors grībējis atbalstīt kādas slimnīcas būvi, bet šoreiz viņam vajadzējis samierināties tikai ar rekorda labojumu. Vecais rekords piederējis kādam citam senātoram, kuŗš runājis mazliet vairāk kā 22 stundas. Kad senātors beidza savu runu, klausītāju krēslos vairs atradās tikai senātori, no kuriem viens bija aizmidzis.

Šajās dienās savu 90 gadu dzimšanas dienu nosvinēja Napoleons Veijankorts, kuŗš, starp citu, ir 32 bērnu tēvs. Kaut gan garie gadi vecā vīra plecus jau stipri saliekuši, tomēr viņa gars ir mozs. Katru dienu vecais vīrs skalda malku, bet nupat no šī prieka viņam būšot jāatsakās, jo viņa bērni nolēmuši veco malkas krāsni apmainīt pret eļļas apkuri. Veijankorts par to gan negribot ne dzirdēt.

Astoņi gadi vecumā viņš sācis strādāt pie kāda kurpnieka un ar 15 gadiem jau apņēmis sievu, kura viņam dāvinājusi piecus bērnus. Kad Veijenkortam bijis 21 gads, sieva nomirusi un nākošajā gadā viņš apprecējies otrreiz. Šajā laulībā viņš piedzīvojis 27 bērnus, bet 1930. gadā sieva atkal nomirusi. No viņa 32 bērniem dzīvi esot vēl 8 zēni un 7 meitenes.

SPORTS

BASKETBOLA TURNĪRS

Sestdien, 9. aprīlī, Toronto Centrālās YMCAs abās vingrotavās notiek Kanadas YMCAs Ontario apgabala gadskārtējais basketbola turnīrs, kuŗā šogad piedalās Sadberijas, St. S. Marie, Hamiltonas, St. Katarines, Centrālās YMCAs intermidiātvienība un arī Latviešu YMCA. Diemžēl, Latviešu YMCAi būs jāspēlē bez brāļiem. Uiskām, kas vēl nav pietiekami ilgi biedri organizācijā un tāpēc nav tiesīgi šoreiz spēlēt līdzi. Turnīrs notiks pēc 2 zaudējumu sistēmas.

TORONTO VIEGLATLĒTI SEZONU ATKLĀS 1. MAIJĀ

Toronto vieglatlēti šīgada sezonu cer atklāt 1. maijā Bičа laukumā Tālavas rīkotās sacensībās. Savu kārtējo pavasara braucienu uz Kanadu tad cer taisīt filadelfietis Imants Mežaraups, kuŗš visu ziemu cītīgi trenējies.

Veca mīlestība nerūs — tālaviešu rindās šogad redzēsim Evaldu Poltraku — vienu no latviešu visu laiku labākajiem vesera un diska metējiem. Viņš atkal atsācis treniņus, kā pats saka — lai nodzītu taukus un izmēģinātu roku. Sacīkšu sākums paredzēts pl. 10.00 Programmā: četras mešanas, 100 un 800 m. skrēj., augstlēkšana, tāllēkšana, iespējami arī papildināJumi.

ČECHI IZCINA NĀCIJU KAUSU

Vilsona sporta firmas dāvāto skaisto balvu — Nāciju kausu, kā jau iepriekšējā numurā ziņojām, svētdien Masarika zālē centās izcīnīt 10 tautību 15 galda tenisistu vienības.

Visumā sacensības, kas risinājās reizē pie 6 pilnīgi jauniem galdiem, bija spraigas, jo pulcēja vai visus pašreiz labākos Ontario spēlētājus, taču spēļu kvalitāte vēl visai zema. Vienīgais starptautiski ievērojamākais spēlētājs bija nesen iecelojušais čechs Marinko, kuŗš rotaļādamies uzvarēja visus pretiniekus.

Angļi pie saviem tērpiem nesa mazu Uniona džeku — karodziņu, poļi lepojās ar savu ērgli utt., bet latviešiem nebija pat vienveidīgu tērpu, nemāz nerunājot par trimdas sporta nozīmēm, vai kādreiz agrāk redzētiem maziem karodziņiem.

❀

Viens orts talants un nākotnes meistars atklājās Toronto Daily Star rīkotās galda tenisa sacensībās, kas piecus vakarus pēc kārtas risinājās TTC kluba telpās. Šis turnīrs bija pulcinājis vairāk nekā 300 (!) dalībnieku, no tiem kādu pusduci laviešu, kuŗi redzamākus panākumus gan neguva.

ŠIS UN TAS

Krievu sportistiem pēdējā laikā vairs neveicas. Neveiksmju serija iesākās ar ātrslidotāju zaudējumiem zviedram Eriksonam, tam seko kanadiešu presē daudz skandinātais šejienes ledushokejistu pasniegtais pēriens Bobrovam un Co. Panamerikas olimpiādē Meksikā brazilietis Adamars da Silva pārspēja krieva Šerbakova pasaules rekordu trīssoļlēkšanā par veseliem 33 centimetriem, sasniedzot gandrīz neticamu 16,56 m. tālumu. Lai rūgtais biķeris būtu vēl pilnāks, čechu lokomotīve — Zatopeks nule uzvarējis starptautiskas apvidus skrējiena sacensībās Parīzē 10 km. distancē. Otrā vietā ierindojies polis Hromiks, kamēr pasaules rekordists 5,000 metros un krievu lielā cerība — Kuts, pie mērķa piēnācis tikai kā 13. K. pēc tautības esot igaunis, dzīvojot Ļeņingradā, pelnot maizi kā jūrnieks, bet uz kuģa iznākot kāpt tikai tad, kad jādodas uz sacīkstēm Anglijā.

⁂

Āzijas meistarsacīkstēs galda tenisā sīvi spēkojušies vietnamietis Van Hoa (12. pasaules ranga tabulā) ar Čing Šingu. Pusfināla spēlēs pēc 20 minūšu seta laika robežas notecēšanas rezultāts — 1:1. Īsi pirms piecu minūšu ilgā pagarinājuma beigām Hoa ieguvis vēl vienu punktu, un 25 minūšu ilgais sets beidzies ar turnīra uzvarētāja 2:1 pārākumu. Arī pasaules rekords!

Oficiālajā ranga tabulā pirmā vietā atrodas pasaules meistara — japāņa Ogimuras vārds, tam seko čechs Andreadis, zviedrs Flisbergs, austrietis-polis-žīds-anglis Bergmans, un ungārs Sido. Sieviešu sarakstā pirmais piecnieks izskatās šāds: Rozeanu (Rumānija), Eguhi (Japāna), Vertle (Austrija), Farkase (Ungārija) un Tanaka (Japēna).

⁂

Zviedru ātrslidošanas savienība ierosinājusi turpmāk vairs nereģistrēt pasaules rekordus ātrslidošanā. Iemesls: krievu rekordi tiekot sasniegti uz Alma Atas minerālūdens ledus, kur nevienam nekrievam netiekot dota iespēja startēt, pat uzkāpt uz ledus nav atļauts.

MANNINGA KAUSA IZCIŅA

Otrajā kārtā Manninga kausa izcīņā Ņujorkas Latvinas negaidīti zaudēja Mineolas vienībai 1:3 (0:2) līdz ar to zaudējot tiesības kausa turpmākajās spēlēs.

Laboju un lieku jaunas ūdens noteku caurules māju jumtiem.

Ierīkoju jaunas un izdaru labojumus, kā arī papildinājumus siltā gaisa krāsnīm

DILL'S SHEET METAL CO.

Lūdz zvanīt vakaros no plkst. 5—8

O. IVANAM, tel. WA 2-0876, Toronto